

54 75

గ్రంథాలయసర్వస్వము.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘసక్షమున ప్రకటించబడు సచిత్రమాసపత్రిక.

సంపు. ౯ }

బె జి వా డ్
జనవరి, 1934.

{ సంచిక ౧

సంపాదకీయవర్గము:

ఉమ్మే ఆలీషా కవి

మంగిపూడి వేంకటశర్మ కవి

శనివారపు. సుబ్బారావు.

ఊటుకూరి వేంకటసుబ్బరాయ గుప్త

జటావల్లభుల పురుషోత్తం, బి. ఏ.

తేకుమళ్ల రాజగోపాలరావు, బి. ఏ.

గాడిచెర్ల హరినర్సోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

ముళ్లపూడి తిమ్మరాజు

అయ్యంక వేంకటరమణయ్య,

ప్రధాన సంపాదకుడు.

వార్షికమూల్యము: సభ్యులకు రు 3-0-0;

ఇతరులకు రు ౫-0-0.

విడిసంచిక రు 0-౫-0.

౧.	సరస్వతీదేవీస్తుతి	...	౧
౨.	ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ చరిత్ర అయ్యంగి వేంకటరమణయ్యగారి ప్రారంభోపన్యాసము	...	౨
౩.	ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ అహ్వన సంఘాధ్యక్షులు: గోవు రామచంద్రరావుశ్రీష్టిగారి యుపన్యాసము గుంటూరు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత నడింపల్లి వేంకట లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి ప్రారంభోపన్యాసము ... అధ్యక్షులు: భూపతిరాజు సీతారామరాజు, బాద్మిన, యం. ఎల్. ఎ. (విశాఖపట్టణము)గారి యుపన్యాసము	౧౬ ౧౫ ౧౯	
౪.	తీర్మానములు	...	౨౪
౫.	ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ రజతోత్సవము అభినందన లేఖలు బహుమతులు కుమ్మలపల్లి జగన్నాథంగారి ప్రారంభోపన్యాసము శ్రీరాజా యార్లగడ్డ శివరామప్రసాద్ బహద్రు జమీందారు చల్లపల్లి యెస్టేటు (శ్రీ సాజ్జలబోర్డు పెరిసిడెంటు)గారి ప్రారంభోప న్యాసము ... అధ్యక్షులు: చట్టి నరసింహారావుపంతులుగారి యుపన్యాసము ... గ్రంథాలయోద్యమ రజతోత్సవము - ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకీయము	౨౬ ౨౭ ౨౮ ౩౦ ౩౨ ౩౩	
౬.	అఖిలభారత గ్రంథాలయ పరిషత్తునము శ్రీ కె. రామారావు, ఎం. ఏ., ఎల్. టి. గారి స్వాగతోపన్యాసము ఉపాయము (పద్యములు) శ్రీయుత దేశోదారక కాళీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి ప్రద ర్శనప్రారంభోపన్యాసము పరిషత్తునము	... ౩౬ ౩౭ ౩౮ ౩౯	
౭.	7 వ అఖిలభారత గ్రంథాలయమహాసభ శ్రీరాజా యార్లగడ్డ శివరామ ప్రసాద్ బహద్రు జమీందారుగారి స్వాగతోపన్యాసము గర్భపీఠ వాసున నాయక్ గారి ప్రారంభోపన్యాసము మొదటిదివస మధ్యాహ్న సమావేశము - సందేశములు వంగల వెంకట శివరాము, ఎం. ఏ., పి. హెచ్. డి. ఎఫ్. ఆర్. హెచ్. ఎస్. గారి అధ్యక్షోపన్యాసము ఆర్. జనారామ నాయుడుగారి ఉపన్యాసము శ్రీ చల్లపల్లిరాజువారి విందు మ్యాజిక్ లాంతరు ఉపన్యాసము రెండవదివసము కార్యక్రమము - ప్రముఖులయుపన్యాసములు తీర్మానములు ఆంధ్రప్రదేశ్ కాళిప్రాయము	౪౦ ౪౧ ౪౨ ౪౩ ౪౬ ౪౭ " " ౪౮ ౪౯	

పరబ్రహ్మత్వికాం దేవి • భుక్తిముక్తి ఫలప్రదామ్,
ప్రణమ్య స్తోమి తామేవ • జ్ఞానశక్తిం సరస్వతీమ్.

౯-వ
సంపుటము.

గ్రంథాలయ సర్వస్వము.

జనవరి, 1934.

౧-వ
సంచిక.

సరస్వతీ దేవి స్తుతి.

శ్లో॥ యా కుండేందు తునాగ హరి భవళా యా శుభ్రా వస్త్రాన్వితా ।
యా వీణా వర దండ మండిత కరా యాశ్వేత పద్మాసనా ।
యా బ్రహ్మన్యత శంకర ప్రభృతిభి ర్దైవై స్సదా పూజితా ।
సా మాం చాతు సరస్వతీ భగవతీ నిశ్చేషజాడ్యాపహా ॥

శ్లో॥ సరస్వతీం సమాశ్రయే సరోజ వీర వాసినిం ।
సదా సదాదరాం ముదా సరోజ వీర శేహసిం ।
సువీణయాక్షమాలయా సుపుస్తకేన శోభినిం ।
సురేంద్ర బృంద వందితాం సుధాకరావలంబినిం ॥

కమాను రాగః]

సరస్వతీ కృతిః

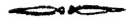
[అదితాళః

సేవేసేవే దేవి సరస్వతి॥ సేవేసేవే తవ పద మహా మహా॥ సేవేసేవే॥ నం॥

౧. సేవక జనతా - దైవత భూజం । దేవ నతం నిఖ - లార్థసుబీజం॥ సేవేసేవే॥
౨. మాదువ భగవతి - మహాసరస్వతి । సోమ వలంబిని - సుగుణ విలాసిని॥ సేవేసేవే॥
3. జవవర పుస్తక - సద్విద్యాధ్యే । కృపయాపహ మాం - కృతిరత్నాధ్యే॥ సేవేసేవే॥

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ చరిత్ర

[గంజాం - విశాఖపట్టణ మండలముల గ్రంథాలయ మహాసభకు, అధ్యక్షులగు
అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారి ప్రారంభోపన్యాసము]

గంజాం - విశాఖపట్టణ మండలముల గ్రంథాలయ మహాసభకు నన్ను ఆధ్యక్షత వహింపుమని యడుగుట తోడినే నాకాశ్చర్యము గలిగినది. ఇది నాయకు లాక్రి మింపవలసిన సాహసము కాని నాబోటి గ్రంథాలయ సేవకు ధాక్రిమింపవలసినది కాదు. అయితే ఈ మండలముల గ్రంథాలయోద్యమమునకు అగ్రసేవకు డగు శ్రీ తి.తి.బలరామయ్యగారు ఈ ఆధ్యక్షపదవిని వహించుటకు తనబోటి సేవకునే నూచించుట తన సేవయందు వారికిగల గాఢాభిమానమునే నూచింపుచున్నది. నే నెల్లప్పుడును సేవకులలో నెల్ల అగ్రసేవకుడనై యుండుటకే వాంఛించుచున్నాను. అట్టి అగ్రసేవకునకు మీ యందరికంటె ఉన్నతానన మొనంగుట భావ్యము గాదు. అయితే ఈ గౌరవము నాకు వ్యక్తిగతముగా గాక సేవకేము గ్రంథాలయోద్యమమున కొసంగబడిన దని పరిగణించి మీ యాహ్వానము ను శిరఃపావించి ని. కావున నే జెప్పవలయుములందుగల లోపములను మన్నించి యుప్పులనే స్వీకరించె దరని దోసిలాగ్గి ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమము
స్వయంభువు

వ్రతములలో కెల్ల నేది ఉత్తమము అని నిరంతర వాగ్వివాదములు జరుగుచుండును. ఇప్పుడు మన మాలో చింపవలసినది ఉద్యమములలో కెల్ల నేది ఉత్తమము అను విషయము. ఎవ్రత మాచరించినను మోక్ష పాప్రి పని జెందుట కేమియు అశ్యంతరము లేదు. కాని ఆయా వ్రతములందు తారతమ్యము లుండును. అందులో పిల్ల వ్రతము లుండును. తల్లివ్రతము లుండును. తల్లివ్రతములో పిల్లవ్రతము లన్నింటికని ప్రాలంబదిక లుండును. అదేదని, ఉద్యమములలో కెల్ల మూలకంధముగ

నున్నది, ఉద్యమము లన్నింటికీ జీవదాయక మైనది, ఉద్యమము లన్నింటికీ జ్ఞానదాయక మైనది గ్రంథాలయోద్యమము.

ఇన్ని గర్భితశక్తులుగల ఈ మహోద్యమము ఆంధ్ర దేశమునం దెట్లు ఉద్భవ మందడది? ఎప్పుడు ఉద్భవ మందినది? అను విషయములను పరిశీలింపవలయును.

ఆధివృద్ధిదాయకములగు విషయములన్నియు పాశ్చాత్య సంస్కృతి కలిగిన పిమ్మట నే మనదేశమున అవిర్భవించినవని మనలో చాలమందియొక్క భావము; దానియొక్క సత్యాసత్యములను చర్చించుటకు నే నిప్పుడు పూనుకొనలేను. అయితే గ్రంథాలయోద్యమమునకు మాత్రము ఈ భావము బొత్తుగా అన్వయింప దని మాత్రము ఘంటాపాతము గ జెప్పగలను.

ఆంగ్లేయ భాషాసంస్కరము, ఆంగ్లేయ సంప్రదాయ సంస్కరము ఏమాత్రమును లేని వ్యక్తిగతానాలగు యువకులవలననే ఈ యుద్యమము ఆంధ్రదేశమున జనించి వ్యాపించినది. అందుచేత ఈ యుద్యమము “స్వయంభువు” అని చెప్ప పాపాపించుచున్నాను. స్వయంభువు అనగా ఇతరులచేత బయలుదేరిదీయబడినదిగాదు, తనకు తానే అవిర్భవించినది.

ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమాదర్శము

ఆంధ్రదేశమున బయలుదేరిన ఈ వందలకొలది ధర్మ గ్రంథాలయములను సాపింపవలె నని ఎవ రుపదేశము చేసిరి? ఈ సంఘముల సాపించిన వారెవరు? దొరతనమువారివలన బిరుదులను సంపాదించు ఆశ యా వీరికి ఈ యుద్యమముందు ఆభిరుచిని గల్పించినది? ధనవంతుల మన్ననల నా ఈ యుద్యమము బయలుదేరినది? లేక దరిమిలయొక్క ద్రవ్యాభిలాషయా

ఈ యుద్యమమునకు గారణము? ఈ గ్రంథాలయసాధనలకును సంరక్షకులకును ఈ యుద్యమవిషయమే పూనుకొనుటకు ప్రేరేపించిన మహాశక్తి యెవరి? ఇందుకు ప్రాంతముగ ఈ యుద్యమసేవకులు బయటగారు మన్ననయు? వీరు వాంఛించు ఫల మేమి! ఈ యంత్రములను గూర్చి కొంచె మాలోచించినయెడల ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క స్వరూపస్వభావములు కొంతవరకు బోధపడగలవు.

ఈ యుద్యమమునకు ప్రేరకులు తాము బాగే తమ తోడివారలను బాగుచేయవలె నను మనుష్యస్వభావమున నాటియున్న తీవ్రమగు వాంఛయే. ఈ యుద్యమ ప్రచారకులు కొరుకులము తమకును తమతోడి వారికిని జ్ఞానాభివృద్ధివలన పొందెడు ఆనందమే. ఈ యుద్యమమునకు పురకొల్పి మహాశక్తి ప్రసంవాద్యవృద్ధికొరకు అప్పడప్పుడు అవిచ్ఛిన్నమైన మహోద్యమములను వీరు కొల్పి, వానికి జీవనస్వములను గల్పించు ఈశ్వరప్రేరణ కేరేమి. ఈ యుద్యమ ప్రచారకులు తాము ఈశ్వరప్రేరకులమనియు ఈశ్వరతోడ కార్యములను తాము నెరవేర్చుచున్నామనియును దృఢతతో నిష్ఠాశీతులై యున్నారు. ఈ యుద్యమము ఇతర ఉద్యమములవలె మూడునాళ్ళమున్నటితో బోవునదిగాను. ఇది నాయకుల యాదీనమ నగునై యుద్యమమున గాను. గ్రంథాలయములు తాత్కాలికముగ ప్రారంభించి, స్వల్పకాలము జరిపి, తిరి మూడుబడునవి కావు. వాని యందు సంస్కరము పొడగు నను పని జరుగుచుండును. నవ్యోత్సాహపూరితులైన యువకులే ఈ యుద్యమమునకు మూలకారకులై యున్నారు.

ఏ యుద్యమమైన నరియైన మార్గముల నవలంబించి, ఆంగులకు నిరీతిమగు పనిని నిర్వహించవలె నన్న ఆ యుద్యమకాలంబులకు, అందలి పాఠ్యపుస్తకాల స్వరూప స్వభావములయొక్కయు, ఆ యుద్యమమునకును తోడి యుద్యమములకునుగల యన్యోన్యసంబంధములయొక్కయు జ్ఞానము దృఢముగ నుండి తీరవలయును. ఏ యుద్యమమునైన అదర్శమే ప్రాణము. అదర్శము లేని యుద్యమము ప్రాణములేని రూపము. అదర్శము లేని యుద్యమములు వృద్ధి బొందవలె నన్నచో, తమయందు స్వాభావికముగా నున్న జనసత్త్వములవల్ల... సతతము పరాపేక్షను బొందియుండును. మైక్రోస్కోపు వచ్చు సహాయమిప్పుడు తగునో, అట్టి యుద్యమ మప్పుడే భగ్గుమైపోవును. అట్లుగాక అదర్శముతో

గూడిన యుద్యమము ఈశ్వరనిర్మితమగు సంపూర్ణ సౌఖ్యముతో గూడిన జీవితవలె దివిదావృద్ధి గాంచును. అదర్శముయొక్క శక్తి వర్ధింపజరముగాను, అది మహాతీరము. అదర్శము నేకాగ్రచిత్తతతో ధ్యానము చేయుచుండినయెడల, కార్యచరణయందు వచ్చిన కష్టములన్నియు కుఖములుగా పరిణమించి, కార్యదీక్షను ప్రజ్వలంపజేయును. కావున ఈ యుద్యమముయొక్క అదర్శమును బాగుగా గుర్తగుంకవలెను.

ఇతరదేశము లన్నియు మనుజుని మేధాశక్తిని వృద్ధి నొందించుటకే ప్రయత్నించు లానర్చుచుండి ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమమున మనుజుని సంపూర్ణ మనుష్యత్వమును వ్యక్తీకరించుటకు తగిన సాధనాలంబన మంతయు చేరియున్నది. కావుననే మన ఉద్యమముయొక్క అదర్శము దేశమనందు జ్ఞానాభివృద్ధిని గలుగజేసి, మనుజుని జీవయాత్ర పరిశ్రమకలముగను పున మౌనాధికముగను చేయుటయే యైయున్నది. మన మొనంగుజ్ఞానము నిద్రాణమైయున్న ఆత్మను కీర్తింపజేసి, సోదరునికి గావలసిన సన్మాదితనమునకు గొనిపోవునవిగ నుండవలెను.

అనుకరణముగా నుండరాదు

ఈ అదర్శమును ఎల్లప్పుడును దృక్పథమునం గొంచుకొని, ఈ యుద్యమము చేరట జరుగు ప్రకృతియు ఈ అదర్శమును కార్యరూపమున స్వీకరింపకు తోల్చి చున్నది యు లేనిదియు తెలిసికొనవలెను? అదర్శము కార్యరూపము దాల్చవలెనన్నచో, మనము ఆకలంబం పవలసిన మార్గములు కేవలము ఆనతిరూపమున నుండిగూడరు. పాశ్చాత్యదేశములయందలి ఉద్యమములను ఉన్నవి యున్నట్లు మనదేశమున నాటటును ప్రయత్నించినయెడల, మనదేశమునందలి వృద్ధిగాఢ నేరవు. కావున మన సాంప్రదాయములను బట్టియు, మనదేశీయుల యలవాటులనుబట్టియు, ఇతరపరిణతులను బట్టియు, ఇచ్చటి యుద్యమములు ప్రచారమగుచుండవలయును. అట్లని పాశ్చాత్య దేశముల యొక్క అనుభవములను దీసికొనరాదనువా రుండిరు. అయితే అట్టి యనుభవములకు మనము దాసులమై మన మీవు మారిపోరాదు. ఆ యనుభవములు మనకు దాసులై మన యుద్యమముయొక్క స్వభావమునకు మన యుద్యమముయొక్క సాందర్భమునకు దోహదదాయకములై యుండవలయును. మనుజుని సంపూర్ణ మనుష్యత్వమును వ్యక్తీకరించుటకు మన పూర్వులు, దేవాలయములు.

గ్రామసంఘములు, ఉత్సవములు, పండుగలు, తీర్థయాత్రలు, భజనలు, వారికథలు, జంగముకథలు, లోలిబొమ్మలు, మున్నగు ఆసంఖ్యాకములగు ప్రస్తావనలను నెలకొలిపియున్నారు. ఈ ప్రస్తావనలయందెల్ల అగ్రగణ్యమైనది దేవాలయము. దీని మహిమ వర్ణింప దరముగాదు. వివాహములకు సాక్షి, ప్రమాణములకు రచ్చు, ధర్మశాస్త్ర చర్చలకు సభావనము, పరదేశీయులకు ధర్మశాల, పనివాంఛకు ప్రాప్తు, సన్యాసులకు మఠము, భిక్షవరులకు ఉనికిపట్టు, లలితకళలకు ప్రదర్శనశాల, జ్ఞానాగలకు గ్రంథాలయము. ఇది యది యననెల. ప్రజల జీవనాధారమై, జ్ఞానదాయకమై, సౌందర్యస్థానమై, అనాదాంబుధ్యమై, దేవాలయము విరాజిల్లుచుండును. దానియందు సాంఘిక జీవనమంతయు పుండరీకమై యున్నది. సంఘశివల కన్నింటికిని ఆది మచ్చులసాక్షి వంటిది. పిన్నలు, పెద్దలు, విద్యావంతులు, చదువులేనివారు, ధనవంతులు, పేదలు, లోకికులు, భిక్షులు, వీరునారిననెల అన్ని రకములైన జనులను ఆవిష్కరించి అక్షరంపబడుచు భుక్తి ముక్తిలను సాధించెదరు.

గ్రామసంఘములగూడ వన దేశచరిత్రయందు మిక్కిలి ప్రాముఖ్యమైన స్థానమును కపించినవి. ప్రాచీనకాలమునుండి గ్రామము యొక్క సమస్తశైలి ఈ సంఘముచేతనే పరిపాలింపబడుచుండెను. ప్రస్తుతము అమలునందున్న పురపాలక సంఘములవలె గ్రామముయొక్క సాలనమును అంతను ఇరియే నిర్వహించుచుండెను.

కాలక్రమేణ ఈరెండు సంస్థలగూడ తమ పటుత్వమును గోల్పోయినవి. ఇప్పుడు ధర్మ గ్రంథాలయములు ఈ రెండు ప్రాచీన ప్రస్తావనల యొక్క స్థానమును ఆక్రమింపవలయును.

గ్రంథాలయ ఉపయోగ మెవరికి?

గ్రంథాలయములు పరీక్ష పటాలను బొందగోరువారికి గాదు. గ్రంథాలయము సర్వసామాన్య జనుల యొక్క సర్వకళాశాలయై యున్నది. కావున అది జనులయందున్న అన్ని తరగతుల వారికిని ఉపయోగకారియై జలయవలయును.

గ్రంథాలయములు ఉపకరింపవలసిన మొదటి తరగతివారు:—చదువుకొనని శిశువారి, చదువుకొనవలయు

ననెడి తృతీయగూడ కలవారు. వీరికి సగ్గంధ నేకరణము నందు లోబ్ధులవలయును.

గ్రంథాలయములు ఉపకరింపదగిన రెండవతరగతివారు:—చదువుకొనగలిగి, చదువుకొనవలయు ననెడి వాంఛలేనివారు. వీరికి చదువునందు రుచిని బుట్టించుటకు గ్రంథాలయముగా విశేషముగా పాటుపడవలసియున్నది. ఇందుకొరకై తమచుగా గ్రంథవిశదీకరణములను ఉపన్యాసములను ఏర్పరచి, వారి నాకరించి, ఎవ్వరెవ్వరి కేయేగ్రంథములు అనువుగనుండునో అట్టివారి కట్టి గ్రంథములనే అందజేయుచుండువలెను. ఇంకను అగ్రగణ్యమైన జనులు వారి అధికారముల ననుసరించి పుస్తకములు—అమరియింపవలెను. పరస్పరమోగు తిరియింపక పోయినను మనము జేయుపనియంతయు కల్గియును. సామాన్యజనులు ఇంకను తగియుండునట్లు యథావిధముగాను. ఏలయనగా వారికి తగిన పుస్తకములనే మనము సమకూర్చవలెను. గ్రంథాలయమునందున్న ప్రతిగ్రంథమునకు ఒక చదువరిని—ప్రతిచదువరికి ఒకగ్రంథమును సమకూర్చవలెను.

గ్రంథాలయములు ఉపకరింపదగిన మూడవతరగతివారు:—మనదేశమున తమంతట తాము చదువుకొనజాలని జనుల సంఖ్య నూటికి తొంబదికంటె ఎక్కువ. విద్యావహీనలను విద్యావంతులను చేయుట మనకు గుర్తొచ్చుము గావచ్చును. కాని వారిని జ్ఞానవంతులుగా నైన జేయుట మనవిధ్యుక్తి ధర్మము. చతురత్వం దుండొగము వలననేగాక శ్రమణమాలమునను-చిత్రపట మాలమునను జానాభివృద్ధి చేయవలెను. ప్రాచీన ఆర్యుల కాలమునుండియు, లిపి వ్యాపకమునకు బూర్వమునుండియు గూడ భారతదేశమన జ్ఞానము గ్రంథముల మూలముననేగాక, శబ్దములముగ కూడ వ్యాపించుచుండె ననుసంగ... సుప్రసిద్ధమేనా - శబ్దములకమగు జ్ఞానము పురాతనకాలమునందే గాక నేటికిని ధారణాశక్తి సహాయముతో వ్యాపింపజేయుట అవశ్యకమై యున్నది. అక్షరాస్యులు కాని జనసామాన్యము యొక్క జ్ఞానాభివృద్ధికిగాను అనేక మార్గములు అనలంబింప బడియున్నవి. హరికథలు, పురాణశ్రవణములు, భాగవతములు; జంగముకథలు; మున్నగునవి యన్నియు జనసామాన్యముయొక్క జ్ఞానాభివృద్ధి కొరకే ఏర్పడినవి. అక్షరజ్ఞానములేని పాటకపుజనులచే రచియింపబడి, తరతరములనుండి ముఖములుని ప్రచారమగుచున్న గాధలనుజూచిన, మనబాంతుకొని అప్పుత

మగు 'ఆధ్యాత్మికాన్నత్యము' గోచరించును. ఆ గాథల యందలి దయారసము, శోకరసము, మెరుగుపూతలు లేని కథ - ఇవియన్నియు విద్యాగ్రంథ మురుగని సామాన్యజనుల మనస్సుయొక్క... వికాసమును విభావాభివృద్ధిని చెలియజేయుచున్నవి. చతువురాని వారికి జ్ఞానాభివృద్ధిని గలుగజేయుటకుగాను ఆంధ్రదేశమందున్న వివిధ గ్రంథాలయములలో ఈపద్ధతి లవలంబింపబడుచున్నది.

చిత్రపటముల మూలమున విద్యావ్యాపకము జేయు మార్గము కూడ మనకు బాగా నవీనముగాదు. దేవాలయముల మీదను, కోటగోడలమీదను, గుహలయందును ప్రదర్శింపబడు బొమ్మచీకటి. పౌరాణిక దృశ్యములన్నియు ఇంకొకరకే వీర్చునపబడినవి. తోటబొమ్మలాటకూడ వామరజనుల హృదయమునకు ఉద్బోధకముగ నుండును. ఆయితే నవీన యంత్ర సాహాయ్యమువలన ఇప్పుడిదిని ఎన్నోక సౌలభ్యంతో బాహుళ్యముగ చేయుటకు వీలుగ నున్నది. మాజన్మకాలంతరు, బయాస్కోపు మున్నగు నవీనయంత్రముల వలన ఆత్మరసములేని బతులకు జ్ఞానాభివృద్ధిని చేయుట మిక్కిలి సులువగు మామము.

వివిధవిషయములను గూర్చి సుబోధకము లగునటుల వారికి ఉపన్యాసములిచ్చి వారిబుద్ధికి వికాసమును గలుగజేయవలెను. మహాగ్రంథముల నెల్ల వారికి జదివి విని పింపవలెను. వారిని మనమున్న కోటికి రిమ్మనిన రారు. మనమే వాగున్న సలమునకు బోకవలెను. మన వేదభాషజముల నన్నిటిని వదిలివేయవలెను. వారియందొకినిగ భావించునటులబోయి వారేమి కోరుకుగో ఆడిగి తెలిసికొనవలెను. కోరబడుదానియండియే, వారి కొలకలను బూరింపవలెను. కొన్ని సమయములయందు వారికోరతలు మనభావనలకు భిన్నములైయుండును. ప్రభుమన వారేమి కోరదగో తెలిసికొనుడు. వారికోర్కలను పూరింపుడు. ఈకార్యమును వేసవికాలపు శైలవులలోగాని, శీతాకాలపు శైలవులలోగాని చేయదగినదిగాదు. ఇది జీవితమునంతను ధారపోయవలసిన మహాతాత్పర్యము.

గ్రంథాలయములు ఉపకరింపదగిన నాలుగవ తరగతివారు:—పిల్లలే సంఘమునకు జీవమని చెప్పవచ్చును. వారియందు అనంతమైన శక్తులు గర్భితములైయున్నవి. ఈశక్తులను ప్రభుమమున పాఠశాలలందు వర్ధిలజేయవలసియున్నను, సంకుచితములగు నిర్బంధసానపునక

ములను పఠించుటయందే వానిని ఆణగదొక్కక, అశక్తులు వికాసమునొంది, విశాలములగుటకు గావలసిన దోహదము నంతను మన మీయవలసియున్నది. పిల్లలయొక్క మనస్సులు ఆ శోమలములు. కావున ఆ సమయముననే వారిని మంచిదారులయందు బెటుట మిక్కిలి యావశ్యకము. అట్లు చేయగలిగితేమేని, వారికి సంగ్రహ భాగ్యసాహస జ్ఞానార్జుని స్వరూపులలవడుననుట కంతమాత్రము సందేహములేదు. ఈదినమున పిల్లలుగా నుండువారు రేపటిదినమున పౌరులగుదురు. ఆందునత పిల్లలకు సన్న్యాస మలవడజేసి మేని మనజ్ఞాన జ్ఞాన్నత్యము నొందుట కేమియు సందియములేదు. కాబట్టి వారికి ఉపయోగకరములగు ప్రత్యేకపుస్తకములను పటములను అటలను నేకిరించి నేనుగ నుండవలయును, అవి విశేషముగా బొమ్మలు గలిగినవై యుండవలయును. గోడలయందు వసు నావోధకములగు పటములనుబట్టి వాటినిగురించి బోధనకు బోధింపుడు, అందుకు సంబంధించిన పుస్తకములను వారు చదువునటుల ఆధీనుచిని గల్గింపవలెను. మఱియు సుబోధకములగు సుబోధకములను ఆగు కథలనుబట్టి వారిమనస్సుల నాకించి, గ్రంథపఠనమునకు వారిని ప్రోత్సహింపవలెను.

ప్రగ్రంథాలయమున తన గ్రామమందుగాని పట్టణమందుగాని గల పాఠశాలలో సంబంధమును గలుగజేసికొనవలెను. పాఠశాలయందు ఉపాధ్యాయులు పాఠశాలను బోధించునపుడు వివిధవిషయములనుగూర్చి చెప్పనప్పుడు, ఆయావిషయములను గూర్చిన విపుల గ్రంథములు అనెడి గ్రంథాలయమున గలవని జెప్పి వానిని విద్యార్థులు చదువునటుల చేయవలెను. ఇందుగాక, ఉపాధ్యాయులు అప్పుడెప్పుడు తమ విద్యార్థులను గ్రంథాలయమునకు గొనివచ్చి, ఆచటగలవారి కుపయోగికిరములగు గ్రంథములందు ఆధిమానము గలుగునటుల ఉపన్యాసముల నొసగుచుండవలయును.

గ్రంథాలయములు ఉపకరింపదగిన అయిదవ తరగతివారు:—స్త్రీలగుట న్యాయమునతలైన వివరించిన నాలుగు తరగతులకిందకే వచ్చెదరు. కాని మన దేశ పరిస్థితులనుబట్టి స్త్రీలకు ప్రత్యేక పాఠశాలములను జేయవలసి యున్నది. అవికాశమున్న సలములయందెల్ల వారికి ప్రత్యేక గ్రంథాలయములను నిర్మింపవలెను. ప్రత్యేక గ్రంథాలయములను సాపించుటకు సావకాశములేని స్థలములయందెల్ల గృహములకు గ్రం

ధనుల నంకి శ్రీలు విశేషముగ చురువునటులను, చదివినదానిని వినునటులను చేయవలయును. పురాణములన్నను ఉత్సవములన్నను పండుగలన్నను శ్రీలకు పీఠ మెడు. ఆట్టివాని నేర్పరిచి, వారిని గ్రంథాలయములకు వచ్చునటుల జేసి జ్ఞానవసులగునట్లు చేయవలయును. ఇంతవరకు ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమ సిద్ధాంతములను గూర్చి నాకు ఆ మైసూరివరకు మచ్చటించినది. ఇకముందు ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమ చరిత్రను కొంతవరకు తెలిసికొందము.

ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయముల పరిస్థితి.

ఆంధ్రదేశమున ఆచార్యులు 1806 వ సంవత్సరమున తియ్యరు చేయబడినది. ఏమట్లు 1834 వ సంవత్సరమునందు ఆంధ్రగ్రంథాలయములు ఆచార్యులకు ప్రారంభమైనది. చరిత్రపరిశోధనకు మనకు తెలిసినంతవరకు ఆంధ్రదేశమున మొట్టమొదటి సార్వజనిక గ్రంథాలయము 1886 వ సంవత్సరమున విశాఖపట్నమున స్థాపితమైన “సర్వస్వతీర్థము” మే యున్నది. ఈ గ్రంథాలయము అంతకు పూర్వము కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందటనే స్థాపింపబడియున్నది. ఆ తర్వాత నందు మాత్రమే ఆది సార్వజనిక మై మొప్పినది. గ్రంథాలయమునను, అందులో సార్వజనిక గ్రంథాలయ మున్నను, బానిగా తెలియని అసలములయందు ఆంధ్రదేశముందీ సార్వజనిక గ్రంథాలయ స్థాపన మొనర్చిన మహామహుని నామము, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ చరిత్రయందు సుకృతార్థములతో శ్రీ ముంపబడునటుల కెంతమాత్రమును సందియములేదు. అమహామహుడు గొప్పధనవంతుడా కాదు. గొప్ప విద్యావంతుడా కాదు. సామాన్య బీద ఉపాధ్యాయుడు. కాని గొప్పధనవంతులుగాని గొప్ప విద్యావంతులుగాని చేయజాలని మహా శాస్త్రీయమును ఈ మహామహాపురుషుని సాధించి, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమమునకు పునాదిని వేసినాడు.

ఏమట్లు, కడపజిల్లా పులివెందులలో సర్వస్వతీ గ్రంథాలయము బయలుదేరినది. ఆంధ్రదేశమున బయలుదేరిన మొదటిరెండు గ్రంథాలయములకును “సర్వస్వతీర్థము” చేరున నామకరణముగల ఆంధ్రుల ప్రతిభావిశేషమునకు వన్నె చెచ్చుచున్నది. తరువాత 1890 సంవత్సరమున గుంటూరుజిల్లా వంగోలలో సి. వి. యాక్. బ్రెగ్గరి బయలుదేరినది. 1894 సంవత్సరమున విజయనగరమున

“సింహచలపతిరావు” బ్రెగ్గరి బయలుదేరినది. 1895 సంవత్సరమున భీమవరముతాలూకా ఉండిగ్రామమున “నాగోజీకబ్బు” ను 1897 సంవత్సరమున ఆ తాలూకాయందే కుముదవల్లి గ్రామమున “వీరేశలింగకవి సమాజము” ను స్థాపింపబడినవి 1899 సంవత్సరమున తెనాలి తాలూకా కొల్లూరు గ్రామమున “రీడింగుకబ్బు బయలుదేరినది. 1900 వ సంవత్సరమున గుంటూరుపట్టణమునందు యువకులు స్థాపితసంఘము “ఎంగు మెన్సులిటరరీ ఆసోసియేషను” రాజమహేంద్రవరమున “వీరేశలింగపునకి భండారము” ను బయలుదేరినవి. 1904 సంవత్సరమున నెజామురావుగ్రామనందలి హైదరాబాదు పట్టణమున “కృష్ణదేవరాయాంధ్రభాషా నిలయము” స్థాపింపబడినది. ఏమట్లు యావ దాంధ్రదేశమునందును సార్వజనిక గ్రంథాలయములు పొడిసాపసాగినవి. 1911 సంవత్సరమున కృష్ణాజిల్లా పెజానపట్టణమున శ్రీ రామమోహన గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. 1913 సంవత్సరమున పర్చిమ ఆంధ్రమహాసభ “బాపట్ల” యందు జరిగినది మొదలు ఆంధ్రులయందు నూతన తేజము వికస్థిలమైనది. ఆపట్టణుండియు గ్రంథాలయములును పతనమందిరములునుగూడ విరివిగ స్థాపింపబడిసాగినవి.

ఇటు బయలుదేరిన గ్రంథాలయములలో కొన్ని శ్రీల యుపయోగమునకై ప్రత్యేకము శ్రులచే స్థాపింపబడినవి గలవు. పెక్కు గ్రంథాలయములందు పురుషులను శ్రీలునుగూడ సామాజికులుగా నున్నారు. ఈ గ్రంథాలయము లన్నింటియందును జనసామాన్యమున కందఱికిని ఉచితముగా గ్రంథములను వారాపత్రికలను ఉపయోగించు ఆధికారము గలదు. కొన్నింటిక స్వంతస్థానములు గలవు. కొన్ని సంఘములు రాత్రు పాఠశాలలను నిర్వహించుచున్నారు. వివిధవిషయములనుగూర్చి జనులకు సుబోధకములగు రీతిని ఉపన్యాసము లిప్పించుట అన్ని గ్రంథాలయములకును సర్వసామాన్యమేను. ఇదిగాక చివవుకొనజాల నట్టియు; చివవునందు వాంఛ లేనట్టియు జనుల ఉపయోగమునకై పురాణ పతనము, బంగము కథలు, భాగవతములు మొదలగు పలువిధములైన పూర్వ సంప్రదాయ సిద్ధములైన మార్గములు ఆకలంఘింపబడుచున్నవి. మరియు గ్రామ పారిశుద్ధ్యప్రయత్నములు, ప్రదర్శనములు, బహుమతి పోటీలు, గ్రంథముల యొక్కయు, కరపత్రముల యొక్కయు ప్రకటనము - ఇత్యాది ప్రయత్నములు కూడ జరిగినవి.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘము -

అది చేసిన పని

ఆంధ్రదేశమందు ఇట్లు బయలుదేరుచున్న వివిధ గ్రంథాలయములయందు సోదరభావమును గలుగజేయుటకును, పరస్పర సహకారమును గలుగజేయుటకును, ధర్మగ్రంథాలయ మహావృత్తము ఆంధ్రదేశమునం దెల్లెడల తన వేరులనుబాదుకొని యూడలను సారింప చేయుటకు గాను 1914 వ సంవత్సరమున బెజవాడ యందున్న శ్రీ రామమోహన ధర్మగ్రంథాలయము వారు ప్రథమ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ ప్రానిధుల మహాసభను సమావేశపరచినారు. ఆ సభకు సుప్రసిద్ధులగు శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారు ఆధ్యక్షత వహించినారు. ఆ సభకు కృష్ణ - గోదావరి - గుంటూరు - విశాఖపట్నము - గంజాం - నెల్లూరు - కడప - కర్నూలు - బళ్లారి జిల్లాలనుండియు, వెజాము రాష్ట్రముయొక్క ఆంధ్రభాగము నుండియు పలువురు ప్రానిధులు విచ్చేసిరి. ధర్మగ్రంథాలయోద్యమముయొక్క పరిధిదశలను గూర్చి సమాచారముచే అనుభవపూర్వకము లగు ఉపన్యాసము లియ్యబడెను. ఈ సభయొక్క ఫలితముగ గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చి గాఢాభిమానము గలిగినది.

ఈ సభయందే, ఆంధ్రదేశమునందంతటను గ్రంథాలయములను నెలకొల్పుటకును, నెలకొల్పిన వానిని పెంపొందింప జేయుటకును, తగిన ఉత్సాహము నిచ్చుటకును ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయసంఘ మనుపేరున శాశ్వత సంఘము నొకదానిని ఏర్పాటుజేసిరి. ఆసంఘమునకు ప్రథమ అధ్యక్షులు దివాన్ బహద్దరు మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులు గారు. ప్రథమసభ గలుపుకొని, ఆప్పటి నుండి నేటివరకు పనునాలుగు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ ప్రానిధుల మహాసభలు, ఈ సంఘముయొక్క వివిధ జిల్లాలయందు జరిగినవి. ఈసభలయొక్క ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులందును అధ్యక్షులందును శ్రీరాజు పానుగంటి వేంకటరామారాయణింవారు, కొచ్చర్లకోట రామచంద్ర శంకటకృష్ణారావు బహద్దరుగారు, శ్రీరాజు విక్రమదేవ వర్మగార్లవంటి రాజ్యాధిపతులును, ఏ. పి. పాతోల్, భూపతిరాజు శంకటపతిరాజు, సామి శంకటాచలం శ్రేష్ఠిగార్లవంటి కాసన నిర్మాణసభాసభ్యులును, దేశోద్ధారక కాకినాధుని నాగేశ్వరరావు, ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య, వేమవరపు

రామదాసు పంతులు, గడ్డే రంగయ్యశాయుడు; మాగంటి బాపిడువంటి దేశనాయకులును, బారు నరసింహారావు, చెంగయ్యపంతులు, దేశరాజు హనుమంతరావు గార్లవంటి సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులును, చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం, చిలకూరి వీరబ్రహ్మరావు, చెన్నాప్రగడ భానుమూర్తి, తల్లావరపుల శివశంకరశాస్త్రి, డాకిగు బుర్రా శేషగిరిరావు, జనమంచి శేషాద్రిశాస్త్రి, గాల్వంటి విశ్వేశ్వరులును, నూరివేంకటనరసింహశాస్త్రి, లెల్లంకొండ రఘువరావు, పురాణం నూరిశాస్త్రి గార్లవంటి గ్రంథాలయోద్యమ సేవకులును గలరు. ఇట్టి మహామహుల ఆదర్శాభిమానముల వలనను మాదర్శకత్వము వలనను గ్రంథాలయోద్యమ నౌక ఒడుగుడుకులు లేకుండ ఇతరవరు తన యాత్రను నిర్విఘ్నముగ కొనసాగించుచు వచ్చినది.

కొంతకాలమైన ఏమట్లు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘము 1860 సంవత్సరము 12 వందలకు అట్టికింద రిజిస్టరు చేయబడినది. గ్రంథాలయ ప్రానిధులను తయారు జేయుటకై ఒక మాసము దినములు తాత్కాలిక వాతకాలను నిర్వహించితిమి. పల్లెటూళ్ళ సమస్యలకును, గ్రంథాలయ పరినిలననును సంబంధించిన వివిధ విషయములనుగూర్చి ఆయావిషయములయందు పరిశ్రమ జేసిన సమగ్రులచే ఆనుభవపూర్వకము లైన ఉపన్యాసము లియ్యబడినవి. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘపత్తిమున ఆ నేకమందితులకు అంధ్రదేశమున దండెటను సంచారముజేసి, నూతనప్రగతియములను సాపించుటకును, ఉన్నవానిని ఉత్తేజంప జేయుటకును పరివిధముల సాటుబడియున్నారు. వీరికి జీతములు లేవుగదా, బత్రేములుగూడ లేవు. 1914-వ సంవత్సరమునందు ఆంధ్రదేశమునందున్న అట్టి సోదరసేవకులయొక్క పరిశ్రమ ఫలితముగ 1914-వ సంవత్సరమునందున్న 168 ఆంధ్ర గ్రంథాలయములను నెడు 600 కంటే ఎక్కువ సంఖ్య గలవియైనవి. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ నిర్మాతలు ఆ నేకమందిలరు. అట్టివారిలో నాకు జ్ఞాపకమున్నవారి కెట్ల నిలవివరింతును:—

గంజాంజిల్లా:— బలరామయ్యగారు, జగన్నాథ పాడి శుంకంగారు, న్యాయతీ నారాయణమూర్తిగారు, సింహచలంగారు, టంకాల సాంబమూర్తిగారు, పొట్నూరి స్వామిబాబుగారు.

విశాఖపట్నంజిల్లా:— మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారు, ప్రథమ లక్ష్మీనరసింహంగారు, తూర్పాటి

సన్యాసమృగారు, ముద్దా సోమపుకాశ్రమిగారు, వనంత రావు, బుచ్చి సుందరరావుగారు, ఉప్పల నారాయణాంబగారు.

తూర్పుగోదావరి:—కళా వెంకట్రావుగారు, యాత గిరి లక్ష్మీవెంకట చమణగారు, చింతిపటి వెంకట రమణయ్యగారు, అంకి సత్యనారాయణ శర్మగారు, నాళం కృష్ణారావుగారు, పులవర్తి భీమలింగ మూర్తిగారు, బిక్కని వెంకటరత్నంగారు, దంటు కృష్ణమూర్తిగారు, యర్లమిలినన్నకాశ్రమిగారు, ఆదిత్య శంకర రావుగారు, బాలాంత్రపు శేషమృగారు, గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మగారు, కావ్యనిధి చలీకాని లచ్చారావుగారు, చెలికాని సూర్యారావుగారు, కంగూరి సుబ్బారావుగారు, మత్తెల వేణుగోపాలరావుగారు, వేపూరి వేణుగోపాలదాసుగారు, కొత్తి బుచ్చిరాజుగారు, కంఠంపాటి సోమయాజులుగారు, కోడేటి రంగచార్యులుగారు.

పశ్చిమగోదావరి:—మంగంటి బాపిపెద్దగారు, మంగి పూడి వెంకటశర్మ, పురుషోత్తమశర్మ, సోదరులు, భూపాలరాజు, లుపలరాజుగారు, మద్దుల వెంకటచిన్నం శ్రేష్ఠిగారు, శనివారిపు సుబ్బారావుగారు, నిడదవోలు వెంకట్రావుగారు, అత్తూరు గోవిందాచార్యులు, వెంకట్రావుగారు, తాడిమేటి టుంబకాశ్రమిగారు, కాళ్లూరి నరసింహంగారు, నిడమర్తి లక్ష్మీనారాయణగారు, పోతూరి పేరారావుగారు, అన్నచేర నాగభూషణ రావుగారు.

కృష్ణాజిల్లా:—ఆరకపూడి రామకృష్ణులుగారు, దుగ్గిరాల వేంకటసుబ్బయ్యగారు, కల్లంపేని వేంకట్రావుగారు, సాధు రామకృష్ణయ్యగారు, గంపలగూడెం కుమారరాజుగారు, కేట బాపయ్యగారు, కొడాలి ఆంజనేయులుగారు, గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారు, శోరి వెంకటేశ్వరుగారు, గోపంజు బ్రహ్మనందంగారు, నూరి వెంకటనరసింహకాశ్రమిగారు, అయ్యచే వర కాశేశ్వరరావుగారు, మోటుపల్లి రాజాబాయమ్మగారు, చెరుకువాడ వెంకటనరసింహంగారు, భోగ రాజు పట్టాభిసతారామయ్యగారు, దుగ్గిరాల బలరామ కృష్ణయ్యగారు, గుత్తా వీరయ్యగారు, అటూరి వీరయ్యగారు, రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు, కొడాలి శివ రామకృష్ణారావుగారు.

గుంటూరుజిల్లా:—తాడింకి వెంకయ్యగారు, పున్నయ్యగారు, పులివొక.రంగాచార్యుగారు, అంచె శివయ్య

గారు, కుప్పాశ్రమశర్మగారు, కోలకెన్న రామకోటి శర్మరావుగారు, పత్తి అనంతరావుగారు, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, అంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు, గట్టి నరసింహారావుగారు, బెల్లంకొండ రాఘవకావుగారు, చెరువు సుబ్రహ్మణ్యంగారు, శరణా రామస్వామిగారు, చింతమనేని భావయ్యగారు, బాలకవి తుమ్మల సీతారామమూర్తిగారు, రామరాజు వీరేశ్వరరావుగారు, అక్కిరాజు వాసుదేవరావుగారు, ముగుల గిరిరావుగారు, గుంటూరు నరసింహారావుగారు.

నెల్లూరుజిల్లా:—పొణకొ సత్యభామారెడ్డిగారు, మన్నేపల్లి రామకృష్ణారావుగారు, నెల్లూరు నగరాజు రావుగారు.

చిన్నూరుజిల్లా:—సి. వి. రంగంశ్రేష్ఠిగారు, బుద్దురు రామానుజలరెడ్డిగారు, శ్రీనివాసాచార్యులుగారు.

అనంతపురము:—హట్టి శంకరరావుగారు, కలచ వీధు వెంకటరమణాచార్యులుగారు, యం. సన్నపు నాయుడుగారు, డెంకం రామదాసు నాయుడుగారు, నరిపి ఆంజనేయులుగారు, కల్లూరు వెంకట సుబ్బారావుగారు, పప్పురు రామాచార్యులుగారు.

కర్నూలు:—గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు, కే. నరసింహారావుగారు, దేశపాండ్య సుబ్బారావుగారు, కె.ప సుబ్రహ్మణ్యంగారు, వావిలాల పరబ్రహ్మ శాస్త్రిగారు.

కడప:—వేదము వెంకటకృష్ణశర్మగారు, ఢిల్లీ సీతారామయ్యగారు, కే. గుండురావుగారు, విరూరు పిచ్చయ్యగారు, వెల్లాల రామకృష్ణకాశ్రమిగారు, గుళ్లపల్లి పున్నయ్యకాశ్రమిగారు.

మద్రాసు:—కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, టంగుటూరి ప్రకాశంగారు, వేమవరపు రామదాసుగారు, వి. ఎల్. కాశ్రమిగారు, వావిళ్ల వెంకటేశ్వరకాశ్రమిగారు, గోనుగుంట వెంకట సుబ్రహ్మణ్యంగారు, ఎన్. ఎస్. రాయసుగారు, చల్లా శేష గిరిరావుగారు, పింజల సుబ్రహ్మణ్య శ్రేష్ఠిగారు, గడ్డ రంగయ్యనాయుడుగారు.

నైజాం:—మాడపాటి హనుమంతరావుగారు, అటూరు గిరిరాజారావుగారు, అదిరాజు వీరభద్రరావుగారు, పింగళి వెంకట్రామారెడ్డిగారు, నువగాల రాజుగారు.

ఈ సంఘపక్షమున గ్రంథాలయసర్వస్వము అను పేరున కొన్ని సంవత్సరములకాలము పత్రిక యొక్క ప్రకటింపబడినది. ఈ పత్రిక ఉద్యమ నిర్వాహకులకు ఆమితవహాయ మొనర్చినది. ఈ పత్రిక ప్రకటనలతో నిర్వహించుచు, దీనిమూలమున నవీన గ్రంథాలయోద్యమతత్వమును ఉద్వేగస్వరముతో ఆంధ్రదేశమునందంతటను జూటి వ్యాపింపజేయగలిగింది. ఇదిగాక కాకినాడ నా స్త్రీలను, గ్రంథాలయోద్యమమునందు నిరంతరమగు మోసములను నగు శ్రీ యాతగిరిలక్ష్మి వేంకట రమణగారు, ధర్మగ్రంథాలయ పత్రికను విశేష వ్యయ ప్రయాసలతో కొంతకాలము నడిపి, గ్రంథాలయోద్యమమున వారికి గల గాఢాభిమానమును సువ్యక్తపరిచిరి. మరియు వీరి రచించింపబడిన గ్రంథాలయోద్యమము అను గ్రంథము ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘముచే ప్రకటింపబడినది. ఈ సంఘ కార్య నిర్వాహక సంఘాధ్యక్షుడైన శ్రీ నూరి వెంకట నరసింహశాస్త్రిగారు గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చిన ఉత్తమగ్రంథము నొకదానిని వ్రాసిరి. ఆ గ్రంథము చలన ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమ సిద్ధాంతమును మన యుద్వేగముయొక్క హృదయమున భారతవరమున గల ఇతర రాష్ట్రములవారికి జాబుగలగుటయేగాక, కొన్ని రాష్ట్రములందు ఈ యుద్వేగముచేజములను గూడ నాటగలిగియుంది. ఇదియేగాక మరికొన్ని గ్రంథములను కరపత్రములుగూడ ఈ సంఘముచే ప్రకటింపబడినవి.

ఆంధ్రమునందున్న గ్రంథములన్నిటియొక్క గ్రంథనామచంద్రికను తయారుచేయుటకు ఈ సంఘపక్షమున శ్రీ వెలింగి హనుమంతరావు పంతులుగారు విశేష శ్రమను జేసి, గ్రంథవిశ్లేషణపరచు ఒకదానిని తయారు చేసి మూడు 3000 గ్రంథములను వర్గీకరణము జేసిరి. వీరు అంతవరకు జేసిన పనిని ఇంకను ఎక్కువ సమర్థతతో నిర్వహించుటకై శ్రీ కాకినాడను నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు పూనుకొని విశేషవ్యయప్రయాసలతో దానిని పూర్తజేసి, ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకు నాతులయిరి. కాని ఈ గ్రంథముగల ఆవలంబింపబడిన వర్గీకరణపద్ధతి నవీన గ్రంథాలయ శాస్త్రపద్ధతులను అనుగుణ్యముగ లేదు ఒక భాషయందలి గ్రంథములకు చిక్కుని శాస్త్రసిద్ధమైన వర్గీకరణపద్ధతి యుండినగాని, ఆభాష గ్రంథములయొక్క సౌష్ఠ్యము, ఆభాషయందుండిన నీన గ్రంథముల అవశ్యకత బోధపడదు. అదిగాక గ్రంథాలయములందలి గ్రంథములు అభివృద్ధి జెందిన

కొలదిగ్రంథములకు వేయుసంఖ్య మార్పు జెందకనుండ వలెను. మరియు ఒకేవిషయమునందున్న గ్రంథములన్నియు ఒకచోటనే చేరునటులకూడ చూడవలయును. అందులకై ఆంధ్రగ్రంథములకు అనువుగ నుండునటుల గ్రంథవర్గీకరణపద్ధతిని ఒకదానిని సమకూర్చి బెజవాడ యందున్న రామమోహన ధర్మగ్రంథాలయమునందు కొన్ని వత్సరములనుండి అమలులో పెట్టి పరిశీలించితిమి. అపద్ధతి మిక్కిలి యనుకూలముగ నున్నది. అది బోధా కేంద్రగ్రంథాలయమునా రచలంబించిన మాదిరి ననుసరించి తయారు చేయబడినది.

1914 సంవత్సరమునను బూర్వము గ్రంథాలయములను సాక్షించుటయు, పోషించుటయు స్థానిక స్వపరిపాలక సంఘములయొక్క విధులలోనికి రాదని ప్రభుత్వముయొక్క ప్రతిబంధముచూడెను. కొన్ని గ్రంథాలయములకు స్థానిక సంఘముల మంజూరు చేసిన విరాళములను ప్రభుత్వమువారు రద్దపరచుటకూడ జరిగినది. అట్టి సమయమున బెజవాడయందున్న రామమోహన ధర్మగ్రంథాలయమువారు అప్పడు మద్రాసు ప్రభుత్వమునందు కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యులుగా నున్న సర్ వి. యస్. శివస్వామి అయ్యరుగారికి ఈకష్టమును గూర్చి విన్నవించగా వారు సదరు గ్రంథాలయముయొక్క సూతనధిపమునకు పునాదిరాయిని వేయుచు గ్రంథాలయములను నిర్వహించుటయు పోషించుటయును గూడ స్థానిక సంఘముయొక్క విధులలోనికి వచ్చునని విన్నప్తుగా చెప్పివెచ్చిరి. అంతటితో ఆయనకి తీరిపోయినది. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క అందోళనాఫలితముగ వెక్కు-స్థానిక సంఘ గ్రంథాలయములను ధారాళముగ పోషింపజేసినవి. బెజవాడ, గుంటూరు పురపాలక సంఘములు స్వంత గ్రంథాలయమునే స్థాపించినవి. తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోధుల వారి గ్రామపునర్నిర్మాణతరగతులను నిర్వహించి అందు గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చి పొడ ఉపన్యాసముల నిష్పించుటయేగాక స్వంత గ్రంథాలయమును స్వంతధనముతోగూడ స్థాపించిరి. గోదావరిజిల్లాబోధుల, కృష్ణాజిల్లా బోధులవారు గ్రంథాలయ ధనములకై విరాళముల నొసంగిరి. ఈ రీతిగా ఆంధ్రదేశమునందంతటను స్థానిక సంఘము గ్రంథాలయములకు తోడ్పడుచున్నవి.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమువారి ప్రచార ఫలితముగ ఈ రాజధానియందలి గ్రంథాలయముల

కొరకు కొంత దృవ్యమును ప్రత్యేకింపవలె నని శ్రీ కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారిచే మద్రాసు శాసననిర్మాణసమయము లేబడిన తీర్మానము తుదకు అంగీకరింపబడి, తత్ఫలితముగ ఆపుటినుండి ప్రతిసంవత్సరమును ప్రభుత్వమువారిచే గ్రంథాలయములకు కొంతసొమ్ము విరాళముగ ఇయ్యబడుచున్నది.

ఆంధ్రదేశమునందున్న గ్రంథాలయములన్నింటి యొక్క చరిత్రము తియ్యగు చేయుటకై ప్రత్యేక శ్రమ నొకదానిని తియ్యగజేసి గ్రంథాలయముల కిన్నింటికని బంపి, జవాబులు తెప్పించి, అందుండి గ్రంథాలయముల చరిత్ర తియ్యగ జేయుటకై ప్రకటింపబడినది. పరితగా పెక్కుసార్లు చేయుటవలన ఆంధ్రగ్రంథాలయముల అభివృద్ధిని గూర్చి తెలిసికొనుటకు వీలకలిగినది.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ ప్రాధాన్యము కర్నూలు, కడప, చిత్తూరు మున్నగు మండలములయందు జరిగిన మండలసభలను బోయి, గ్రంథాలయముల స్థాపనావశ్యకమునగుగూర్చి ఉపన్యాసములనిచ్చి, తీర్మానములను జేయించి ఉద్వేగపరచారము సాగించిరి.

దక్షిణాఫ్రికాయందు యుద్ధము జేసిన ఆంధ్ర సోదరులు విశ్రాంతి సమయములందు జరుపుకొనుటకై ప్రకటన గ్రంథములను ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘముచే పోగుచేయబడి, వారికి పంపబడినవి.

ఆంధ్రదేశమున గల కొన్ని గ్రంథాలయములయొక్క అదరణీకరణ సంచారగ్రంథాలయపేటికలు చుట్టు ప్రక్కల గ్రంథాలయములు లేని గ్రామములకు పంపబడుచున్నవి. ప్రత్యేకముగా గ్రంథాలయములను నిర్వహింపలేనట్టియు నిర్వహించుటకు వాంఛలేనట్టియు గ్రామములకు సంచార గ్రంథాలయ పేటికలు మిక్కిలి ఉపయోగకరముగ నున్నవి.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క ప్రచారముమూలమున పౌరగ్రంథాలయములను గూర్చిన పరిజ్ఞానము ఆంధ్రదేశమునందంతటను విరివిగా వ్యాపించినది. పెక్కు మండలములయందు మండల గ్రంథాలయ సభలు సమకూర్చబడి, సంవత్సరమునందంతటను ఆయా మండలములయందు గ్రంథాలయోద్యమమును వ్యాపింపజేయుటకై మండల గ్రంథాలయ సంఘము లేర్పడినవి. ఇదేరీతి తాలూకా గ్రంథాలయ సభలును, తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘములును ఏర్పడి

నవి. అక్కడక్కడ పట్టణ గ్రంథాలయ సంఘములు కూడ సాపేక్షపడసినవి. గుంటూరు మండల గ్రంథాలయ సంఘమువారు జ్ఞానదాయకములగు పలు విషయములనుగూర్చి సమగ్ర లగువారిచేత సులభతరని వ్రాయించి కిరపత్రికలను ప్రకటించి వేలకొలది పత్రికలను వారి మండలము నందేగాక, ఆంధ్రదేశమునందంతటను విరివిగా పంచిపెట్టిరి.

విశాఖపట్నమునందు జరిగిన ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ ప్రాధాన్య మహాసభయందు యెజావాడయందున్న రామమోహన గ్రంథాలయమును ఆంధ్రదేశమునకు కేంద్ర గ్రంథాలయముగా పరిగణించుటకు ప్రోత్సహించిరి. కేంద్ర గ్రంథాలయమునకు శ్రీవావిళ్ళ రామస్వామి శాస్త్రులు అందు సన్నాహము తమచే ప్రకటింపబడిన గ్రంథముల నన్నింటినీ ఉచితముగా నిచ్చి పోషింపబడిరి.

ఈ రీతిగా తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘములు మండల గ్రంథాలయ సంఘములు, కేంద్ర గ్రంథాలయము ఏర్పడి, పట్టణములందున్న గ్రామ గ్రంథాలయముల పనిని సమీకరింప జేయుచు, జనులకు ఇంకను ఎక్కువ ఉపయోగకరము లగుటకై నిరంతర ప్రచారమును జేయుచున్నవి. ఇట్టి నిర్మాణము ప్రభుత్వముయొక్క సహాయముచే బోధా రాష్ట్రమున ఆచరింపబడుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు ఈ సర్పాటు స్వశక్తిచేత కొంతవరకు కొనసాగినదని చెప్పవచ్చును.

మండల కేంద్రగ్రంథాలయములన్నింటికని శ్రీరామమూర్తి వెంకటేశ్వరశాస్త్రులుగారును, ఇంకను కొందరు ప్రకృతములునుగూడ తమచే ప్రకటింపబడిన గ్రంథముల నన్నింటినీ ఉచితముగా జొరంగద మని వాగానముజేసి, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమమునకు గొప్ప చేయుతినొసంగినారు. ఇట్టి మహాదాతల యనుగ్రహమువలన గాని గ్రంథాలయోద్యమము తీవ్రవ్యాప్తిని గాంచబోలను.

భారతవర్ష నవీన గ్రంథాలయోద్యమమునకు “బరోడా” రాష్ట్రము అధ్యక్షుని చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క ఆకారమును నిర్మించుటయందు “బరోడా” రాజ్య గ్రంథాలయోద్యమము అమితముగా దోహదపడినది. ఈ యుద్యమాభివృద్ధిగావలసిన సలహాల నిచ్చుటకు “బరోడా” కేంద్రగ్రంథాలయోధికారులయొక్క సహాయము మరువదగినది

కారు. “బరోడా” రాజ్యమందలి గ్రంథాలయోద్యమమును జూచి వచ్చుటకై ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ కార్యదర్శిగ నేను పోయి యుండితిని. ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల మూలమునకంటె ఆచట కొక సారి పోయవచ్చుటవలన గ్రంథాలయోద్యమ పద్ధతులయందు ఆమెకును అనుభవము కలిగినది. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ ప్రానిధుల మహాసభతోను, ఆఖిల భారత గ్రంథాలయ సభలతోను ఏర్పాటుజేసిన ప్రకర్షణముల “బరోడా” యాత్రయొక్క ఫలితములే యొప్పుచువి. భారతమున “బరోడా” వారికి విప్లవ గ్రంథాలయోద్యమ విషయమై కృషి వ్యాపించినది అందులను.

ఆఖిలభారత గ్రంథాలయోద్యమము.

1918 సంవత్సరమున బాహ్యము నగరిమున ఆఖిల భారత గ్రంథాలయ ఛాందాగారుల సమావేశ మొకటి ప్రభుత్వమువారి సమావేశము యుపడినది. ఆ సభకు ప్రానిధులను బంపుటకై ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘమువారు వాంఛింపగా, శత్రులసంఘము అదివరకే ఎక్కువగానుండి యుండుటచే, స్థలముండినచో ప్రేక్షకునిగా మాత్రమే మంగీకరించెదమని తెలిపిరి. విశేష స్వయంప్రయత్నములకు లోనై ఆంధ్రదేశమునుండి “బాహ్యము” పట్టణ మేగినను సభయందు ప్రేక్షకుడుగ నెవ్వరినూ దొరకునో లేదో తెలియకపోవుట యటలది. గ్రంథాలయ ఛాందాగారుల సభవలన మన సార్వజనిక గ్రంథాలయోద్యమమున కేవిధమైన ఉత్సాహ ప్రోత్సాహములను లేవని గ్రహించి, ఆసభకు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘమునుండి ప్రానిధుల నెవ్వరిని బంపయింపలేదు. తుదకు ఫలితముగూడ ఊహించినట్లే జరిగినది.

ఫిబ్రవరి 1919 సంవత్సరమున మద్రాసులో జరిపబడిన ఆరవ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ ప్రానిధుల మహాసభతో సాటిగా. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క ప్రోద్బలమున, ప్రథమ ఆఖిలభారత గ్రంథాలయసభ ముగర్పబడినది. దానికి బరోడారాజ్య గ్రంథాలయ శాఖను ఆధ్యక్షులగు జే. యస్. కుమార్తూరు గారు. అధ్యక్షత వహించిరి. మరియు ఇపుడు మనకు రాజప్రానిధిగ నున్న విల్లింగ్డను ప్రభువుగారు ఆ సభతోబాటు జరిగిన ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ ప్రకర్షణమును తెరచిరి; ఈ ప్రథమసభయందే ఆఖిలభారత గ్రంథాలయసంఘముగూడ ఏర్పరపబడినది. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘముయొక్క కార్యదర్శియే, ఆఖిలభా

రత గ్రంథాలయ సంఘమునకుగూడ కార్యదర్శిగనుండి, రెండవ ఆఖిలభారత గ్రంథాలయసభను “కాకినాడ” యందును, మూడవసభను “బెంగుళ” నందును. నాలవసభను “మద్రాసు” నందును ఐదవసభను “కలకత్తా” యందును, ఆరవసభను “లాహోరు” నందును సమావేశపరచిరి. ఆఖిలభారత గ్రంథాలయోద్యమ ఫలితముగ ఇంతవరకు మహారాష్ట్రము, వరంగల్లు, కర్నాటక దేశము, మద్రాసురాష్ట్రము, సంజాయిదేశములందును, పుదుచ్చేరి సంస్థానమునందును రాష్ట్రముగ్రంథాలయ సంఘము లేర్పరపబడినవి. ప్రాచీనకర్నాటక రాష్ట్రము గ్రంథాలయ మహాసభకు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్యనిర్వాహక సంఘాధ్యక్షులు శ్రీ నూరి వేంకట నరసింహశాస్త్రిగారు అధ్యక్షతవహించిరి. ఆఖిలభారత గ్రంథాలయసభలతోను, కర్నాటక గ్రంథాలయసభలతోను, జరుపబడిన గ్రంథాలయప్రకర్షణములకు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘమువారు ప్రకర్షణ వస్తువులను విరివిగా బంపి, వాని జయమునకు దోడ్పడిరి.

“ఆఖిలభారత గ్రంథాలయసంఘము” పక్షమున ప్రకటించబడిన “గ్రంథాలయప్రకటన” గూడ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘమువారు అనేకవిధముల దోడ్పడిరి. ఆఖిలభారత గ్రంథాలయసంఘమువారిచే కొన్ని కార్యక్రమాలుగూడ ప్రకటించబడినవి.

1927 సంవత్సరము డిశంబరు నెలయందు మద్రాసు నగరమున కంగ్రెసు మహాసభ జరిగినప్పుడు, ఆఖిల భారత గ్రంథాలయసభనుగూడ సమావేశము చేయవలసినదని మద్రాసు రాజకనియందలి వివిధభాగముల నుండి పెక్కు-మందియేగాక వరంగల్లునుండి కూడ కొందరు ఉత్తరములను వ్రాసిరి. అందుమీద, ఆఖిల భారత గ్రంథాలయసభను సమావేశము జేయుటకు ఏర్పాటులను జేయవలసినదని పలువురు మిత్రులకు నేనే స్వయముగా ఉత్తరములను వ్రాసితిని. పుదుచ్చేరి గ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శియగు ఏ. యస్. ముక్తికల్పముగారుగూడ మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయమునకు గ్రంథాలయ ఛాందాగారియగు యస్. ఆర్. రంగ నాథనుగారికి వ్రాసిరి. వారును సభకు జరుపుటకు బాటగా మీలెదని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. అంతట ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శియగు, ఆఖిల భారత గ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శియగునను నేనే మద్రాసునకు ముందుగాబోయి, ఆఖిలభారత గ్రంథాలయసభను, శ్రీరంగ నాథనుగారి తోడ్పాటుతో ప్రద

ర్వనమును ఏర్పాటుజేసితిని. అసభకు అహ్వన సంఘాధ్యక్షులు ఇప్పుడు మద్రాసు గ్రంథాలయ సంఘాధ్యక్షులగు కే. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు. అసభను జరిపినపిమ్మట మద్రాసునందు గ్రంథాలయోద్యమమును వ్యాపింప జేయుటకుగాను గ్రంథాలయోద్యమాభిమానుల సభ నొకదానిని శీతకృష్ణస్వామిఅయ్యరుగారి ఇంటియందు నేనే సమావేశము జేసితిని. ఆసమావేశమునందు ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చియు బోధా గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చియు జెప్పితిని. ఆ సభయందే మద్రాసునందు గ్రంథాలయ సంఘమును ఏర్పరచుటకై తాత్కాలిక సంఘము ఏర్పరుపబడినది. అదియే పిమ్మట ప్రస్తుత మద్రాసు గ్రంథాలయసంఘముగ పెరిగినది.

ఈ రీతిగా ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘము ఆంధ్రదేశమునందలి గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాప్తికే గాక, ఆఖిలభారత గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాప్తికే గూడ తన శక్తికొలది పాటుపడి, సత్ఫలితములను జూపినది.

మనయుద్యమ ప్రాశస్త్యము.

గుంటూరునందు జరిగిన ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ పత్రికనిధుల మహాసభయొక్క వృత్తాంతమును ప్రకటించుచు, ఆమెరికాదేశమునందు ప్రకటింపబడుచున్న గ్రంథాలయపత్రిక (Library journal for October 15th 1928.) తన సంపాదకీయమునందు మన యుద్యమమును గూర్చి ఇట్లు వ్యాసీయున్నది:—

“బహుదా మహారాజాగారు తన సంస్థానమునందు గ్రంథాలయవిధానమును పెంపొందింపజేయుటకు తగిన అవకాశమును కల్పించిన సమయమున బోర్లమదూర వారు వి తనమును నాటకమునుజే, హిందూదేశమునందును స్వేశక్తితోనే యధ్యక్షముగ ఫలప్రదము గాంచిన ధర్మగ్రంథాలయోద్యమము ప్రారంభమయినది. ఆఖిలభారత గ్రంథాలయసంఘమునకుఁబరి జిల్లాసంఘములు విశేషముగా పౌరగ్రంథాలయములు గలవు. గ్రంథాలయముయొక్క విధానములను పెంపుపేసి, గ్రంథాలయోద్యమమును సర్వవిధముల ఆధునిక పద్ధతుల ననుసరించి అభివృద్ధి చెయ్యటయే ఆట్టి గ్రంథాలయములయొక్క ఆశయము. ఇట్టి ఆఖిలభారత గ్రంథాలయసంఘ మేర్పడుటకు జాతీయభావముకూడ శోతవరకు కారణము. కొద్దికాలముక్రిందనే జరిగిన

సభలో చెప్పబడిన ఉపన్యాసములు ఈ దేశములో (ఆమెరికాలో) ఈమాదిరి ఇతరస్థలలో చెప్పబడిన ఉపన్యాసములకు మిక్కిలి సన్నిహితముగానున్నదనియే చెప్పవగును. ఆట్టి ఉపన్యాసముల హిందూదేశ నివాసులచే చెప్పబడిన వనుట చాలాగొప్పవిషయము. ఆమెరికాదేశమును అదర్శముగాగొని చీనాదేశము చాలవరకు అభివృద్ధి జేచినది. జపానుదేశము యీవిషయమైన అభివృద్ధి జేంచుటకై స్వైచ్ఛికమీదనే ఆధారపడియుండెను. బోగనుగారు బహుదాయంగు కృషిజేసిరి. ఇండియాప్రభుత్వమువారికిగాను పంజాబు గ్రంథాలయములను డిజిన్ సన్ గారు చక్కచెట్టిరి. ఇంతకుతప్ప హిందూదేశము ఆమెరికాదేశమునుండి చీనా పొందిన రీతిగా నహాయమును పొందలేను. హిందూదేశమున జరిగిన అభివృద్ధియంతయు జపానుదేశమునందువలెనే విశేషభాగము దేశముమెయ్యును. ఈమాదుదేశములయందలి గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధి మార్గములు, ఆమెరికాదేశపద్ధతులకును అదర్శములకును సమానముగాను భిన్నముగానుకూడ నున్నవని కానవగును.”

మద్రాసునందు జరిగిన ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ సభకు అహ్వనసంఘాధ్యక్షులును, ప్రస్తుతము మద్రాసు గ్రంథాలయసంఘమునకు అధ్యక్షులును ఆగు కే. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు తమ అహ్వన సంఘాధ్యక్ష ఉపన్యాసమునందు ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చి ఇట్లు జెప్పియున్నారు.

“ఈవిషయములో ఆంధ్రదేశము చాలా అభివృద్ధి గాంచి, ముందంజవేసి, యితరులకు మోదరక్కుమెయ్యునదని జెప్పుటకు మిక్కిలి తృప్తికరముగొనున్నది. పేరన్నకి గన్న దేశసేవకుల అలయకి లేని ప్రయత్నిముల వల ఆంధ్రదేశమునందు ధన్యు పౌరగ్రంథాలయములు జయప్రదముగా నిర్మింపబడినవి: జాతీయభావమును బట్టి జూచినను, స్వభావాభిమానమునుబట్టి జూచినను దాని యభివృద్ధినిబట్టి జూచినను ఈసంఘములు ఎట్లు సత్ఫలితముల నొసంగినదియు బోధపడగలను. ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకరాష్ట్రాగ్న తయ్యు, స్వవాఙ్మూర్తియు కలదని చెప్పుటకు వారు సమర్థతతో నిర్వహించిన గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధియే తార్కాణము. తమిళనాడురులను ఇతరులను ఆంధ్రులవిధానమును గ్రహించి, వారివలెనే ఈ యుద్యమాభివృద్ధి గావించెదరుగాక.”

మద్రాసు గ్రంథాలయసంఘము వారి అన్యాయ ప్రచారము

ఇటీవల మద్రాసు గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క-కార్యదర్శిగారగు యస్. ఆర్. రంగనాథన్ గారిచే వ్రాయబడిన “గ్రంథాలయ శాస్త్రముయొక్క-అయిదు సూత్రములు” అను గ్రంథమును మద్రాసు గ్రంథాలయ సంఘమువారే ప్రకటించిరి. ఆఖలభారత గ్రంథాలయోద్యమముగాని ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమముగాని ఈ గ్రంథకర్తగారి దృష్టి వాక్యంపకపోవుట మిక్కిలి శోచనీయము. వారిదృష్టి వాక్యమైనది ఆంధ్రదేశమును గూర్చి యిట్లు వ్రాసిరి.

“ఇంకను దక్షిణమునకు పోయిన ఆంధ్రదేశమందు కలెవని పది సంవత్సరముల ఆఖరన గ్రంథాలయములను సుఖియమైన పంట పండినది. కాని కొంతవరకు రాజకీయ ఉద్యమమునందు కలసిపోయి దానియొక్క-వివర్ణయమువలన అణగిపోయి నిశిఖరులను కొన్ని శకలములను మాత్రము సునము చూచుచున్నాము.”

వీరు వ్రాసిన వాక్యములు కొన్ని గ్రంథాలయములను గూర్చి ప్రత్యేకముగా వ్రాయబడినవిగాక, ఆంధ్రదేశము నంతను గూర్చి వ్రాయబడిన మిక్కిలి అన్యాయముగా వ్రాస్తెలియున్నవి. ఒక విషయమును గురించిగాని ఒక దేశమునుగూర్చిగాని వ్రాయుటకు ముందుగా వానిని గురించి చెలిసికొనుటకు కొంచెమైన ప్రయత్నంపవలయును. ఆమెరికాదేశమునందు ప్రబలియున్న నవీన గ్రంథాలయ పద్ధతులను గూడ ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయోద్యమమునందు ఇతరులు జూచుట సంభవమయ్యెడి (ఆమెరికాదేశ గ్రంథాలయ ప్రక్రియనుండి ప్రకటితమైన వాక్యములను జూడుము) ఇరుగుపొరుగున నున్న ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయయోద్యమమును, ఆంధ్రదేశమందు ప్రబలియున్న వందలకొలదిగాని గ్రామగ్రంథాలయములను, ఈ మద్రాసు గ్రంథాలయసంఘకార్యదర్శిగారు చూపలేకుండుట మిక్కిలి శోచనీయము. ఈ గ్రంథము మద్రాసు గ్రంథాలయ సంఘముచే ప్రకటింపబడినది. ఈ మద్రాసుగ్రంథాలయ సమాధ్యక్షులు 1927 వ సంవత్సరము డిశంబరు నెలయందు ఆఖలభారత గ్రంథాలయ సభయొక్క ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చి చెప్పినసంగతులను పైన వింటిరిగాదా! ఆప్పుడు వీరు చెప్పిన ఆభిప్రాయములను ఇప్పుడు మార్చుకొనిరా! మార్చుకొననియెడల తాము

అధ్యక్షులుగానున్న సంఘముయొక్క కార్యదర్శిగారు విచారించక తెలిసికొనక వ్రాసిన వ్రాతను వీరైన సవరించి యుండవలసివది. జవాబుదారీ గల సంఘము మన ప్రకటింపబడు గ్రంథములయందు దిట్ట ఆపవలెనని యందుట మర్యాదగాదు. ఈ గ్రంథకర్తగారు వ్రాసిన అన్యాయపు వ్రాతను ఇప్పుడైన సవరింపమకొనెద రని కొరదను.

గ్రంథాలయోద్యమము

భాషా ప్రయుక్తముగా నుండవలెను.

ఏకభాషను మాట్లాడు జనులందఱును ఏకరాష్ట్రముగా ఏర్పడి యుండవలెనను సిద్ధాంతము సర్వజనాంగీకృతమై యుండుటలేదని దానిని నే నిప్పుడు నిరూపింపవలసినది లేదు. ఈ సిద్ధాంతము ననుసరించియే ఇదివరకు కాంగ్రెసునకు జేమి తదితర యుద్యమములయందు జేమి. కార్యక్రమము భాషా ప్రయుక్తముగ జరుగుచున్నది. 1919 సంవత్సరము నందు ఏర్పడిన ఆఖలభారత గ్రంథాలయసంఘముయొక్క నిబంధనలయందు నిర్దిష్ట రాజ్యములలో ఒక భాషను మాట్లాడు దేశమంతయు ఒక రాష్ట్రీయ గ్రంథాలయ సంఘముగా ఏర్పడవలెనని గలదు. ఈ సాంప్రదాయమునకు, ఈ నిబంధనలకు విరుద్ధముగ మద్రాసుగ్రంథాలయ సంఘమువారు వ్యతిరేకమందుట మిక్కిలి విచారించదగిన యంశమైయున్నది. ఈ సంఘమువారు తమయొక్క నిర్మాణమును ఒక భాషాప్రయుక్త పితౄగమునకు చెందినదిగా ఏర్పరచి యుండిన యెడల న్యాయముగ నుండి యుండెడిది. లేదా ఈ రాజధానియందు నున్న వివిధభాషలకు వివిధరాష్ట్రీయ సంఘము లేర్పడుటకు సావకాశమిచ్చి, అట్టి వివిధభాషా ప్రయుక్త సంఘముల కొక సంయుక్త సంఘమును నిర్మాణముగావించినను బాగుగా నుండెడిది. ఈ మద్రాసు గ్రంథాలయ సంఘమువారు ఈ రెండుపద్ధతులలో దేనినిగూడ నవలంబింపక, తమ బాహువులను మద్రాసు రాష్ట్రమునందున్న అన్ని భాషాప్రయుక్త ప్రదేశములకు చాచుటకై ప్రయత్నించిరిగాని వారి ప్రయత్నము జయప్రదమైనట్లు గాన్పింపదు.

మద్రాసు గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క తృతీయ సంవత్సర కార్యక్రమమును పారంభించుచు మద్రాసు గవర్నరుగారగు సర్ బాబ్స్ ఫెడర్నల్స్ స్టాగారు ఏమని చెప్పిరో చిత్రీకరింపుడు:—

“పారంభమునందే కొన్ని కష్టములను ఎదుర్కొనవలసి యున్నదనియు; ముఖ్యముగా భాషావిషయకమైన

కష్టము కలదనియు, మీ నివేదికనుబట్టి గ్రహించితిని. ఈ రాజధాని మిక్కిలి విశాలమైనది. 420 లక్షలు జనసంఖ్యను గలిగి యున్నది. ఇంట నాలుగు ముఖ్యమైన దేశభాషలున్నవి. ఈ రాజధానియందున్నవి కొన్ని గ్రంథాలయములైనను పెక్కుమంది వచ్చి చదువుకొనుటకు ఆంగులాటులో లేవు.

అదియునుగాక, ఒక్కొక్క భాషయందు మంచి గ్రంథాలయ మొకటియున్నను చిన్న చిన్న పుస్తకములు వీలులేవు. అంగీయభాష అనుకూలముగా వాహకముని నాకు తెలియును. కాని వివిధ దేశభాషలలో వ్రాయబడిన వాఙ్మయమును చింతించేముటకు సుసహాయములున్నగాని, ఈ దేశముయొక్క దేశీయవిజ్ఞానము పూర్తిగా వికసించుటకు సాహకౌశ్యములందును. మీరు నిర్వహించవలసిన కార్యము మహాభారతమైనది. ఏలయునగా, ఇంతమంది పృజలను గ్రంథాలయములలో అంగీయ గ్రంథములనుంచుటయే గాక, అచరవారికి అరగగ్రంథములు, తెలుగువారికి తెలుగు గ్రంథములు, కన్నడి దేశములకు కన్నడి గ్రంథములు, బహుళ హిందూ సాని భాష మాట్లాడువారికి హిందూసాని గ్రంథములు సమకూర్చుటనే యుండదు. మీరనే ఒకరోజులో పూర్తియగునవగాను. మీరు సాపించు ప్రగ్రంథాలయమును కొంతవరకు సాగింపగోర్చిపెట్టుదుమిటయు. ఇంకను బహిరంతముగాని గోప్యమైనయు లనేకములు దక్షిణ ఇండియా వాఙ్మయమున గలవని మనము తరుచుగా వినుచుండుము. ఇట్టి వాఙ్మయమును వ్రాయుముఖ్యతను దీనికొని రావలె నెన్నుచో ఇట్టి యుద్యమమే తోర్చిపెట్టును.....”

శ్రీ గవర్నరుగారు చెప్పిన పెరిషయములను మనము పరిశీలన చేసినయెడల, ఈ యుద్యమము భాషాప్రయుక్తముగనుండుట యొక్క అవశ్యకత ఇంకను స్పష్టముగ గోచరింపగలను. ఇంత విశాలమైన రాష్ట్రమున, ఇన్ని ముఖ్యమగు భాషలు వ్యాపించియున్న రాష్ట్రమున దేశభాషలలో దేశీయ విజ్ఞానము, దేశీయ వాఙ్మయము పెంపొందవలసిన అవసరమున భాషాప్రయుక్త సిద్ధాంతమును త్రొసిరాజని. ఈ రాజధానినంతను ఒక సంఘము ఆవరింపబూనుట అతిసాహసముని చెప్పక తప్పదు.

మద్రాసు గ్రంథాలయ చట్టము.

వాఙ్మత్యదేశములందు గ్రంథాలయ ఉద్యమమును సానిక సంస్థలు నడిపుటగాను ప్రత్యేకముగా పన్నును విధించుకొనవచ్చును. అట్టిపన్నును విధించుటకు ప్ర

త్యేకము చట్టముగూడ గలదు. ఆదేరీతి మద్రాసు రాజధానియందుగూడ గ్రంథాలయోద్యమమును సానిక సంస్థలు నడిపుటకై చట్టము నొకదానిని మద్రాసు గ్రంథాలయ సంఘమువారు తయారుచేసినారు. అచట్టమును ఆప్వదే కొందరు చట్టనిర్మాణసభయందు గూడ లెట్టుటకు బూనుకొనుచున్నారు. నిర్బంధ ఉచిత ప్రారంభ విద్యాచట్టము చాలకాలమునుండి అమలులో నున్నను మహారాజధానియందు దది అచరణలోనికి రాలేదు. గ్రంథాలయ చట్టముగూడ అదేమాదిరి గాకుండి జూరవలయును. ఇంకొక విషయమునుగూడ మనము పర్యాలించిపరిశీలించుచున్నది. పల్లెటూళ్లయందేగాక, పట్టణములయందు మనిసిపల్ పన్నులగూడ హెచ్చుగానున్నవని ఘోషిగనున్నది. దీనికితోడు అర్థిక వివర్యాసములవలన దేశమంతయు అలకలలోలముగ నున్నది. ఇట్టి సమయమున, స్వతంత్ర వాఙ్మత్య దేశములయొక్క చృష్టాంతరముల కెకాని, క్రొత్తపన్నును విధించు ఇట్టి చట్టమును నినిపరీతకాలమున పెట్టుబూనుట దూరదృష్టి నెంతమాత్రమును జూపుటలేదు. ఇట్టి చట్టము హిందూదేశమునం చెక్కుకను లేదు. ఇట్టి చట్టనిర్మాణమునకు ఇదేప్రారంభముగటచేత, అనుకూలపరిస్థితులయందు సాగింపజేయుట మంచిది. ఇట్టి చట్టమును ప్రస్తుత పరిస్థితులయందు యెటులుయే యుక్తిమని పెనలు తెలించునోల, అది యీ రాజధానియందున్న వివిధభాషలయొక్క వివిధరకములైన జనులయొక్క వికాసమునకు దోహదమునిచ్చునదియై యుండవలయును. ఆంగ్లదోహదచిహ్నము లేదు. ఈ చిహ్నచట్టమునందు గన్పించుటలేదు. కావున చట్టనిర్మాణ బాగుగా యోచింతురుగాక.

ముందుచేయవలసిన కార్యక్రమము

సోదరులారా, సోదరిమణులారా! ముందు మనము గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికిగాను చేయవలసిన కార్యక్రమముయొక్క ప్రాసేదికయంతయు, ఇంతవరకు జరిగిన అల్పారంభములయందే గలను. మీమండల గ్రంథాలయ సంఘము ఇంకను ఎక్కువ శతవంతమైనదిగా చేయవలయును. తెలూకా గ్రంథాలయసంఘములు పట్టణగ్రంథాలయసంఘములను సాపించవలెను. ఇంతవరకు గ్రంథాలయోద్యమమునందు ప్రచారభాగము నెక్కువ జరిపిమి. ఇకముందు కొన్ని కొన్ని ప్రదేశములందు ఈ యుద్యమముయొక్క వివిధాంతరములను అచరణయందు జూపి ఉద్యమప్రాశస్త్యము

నకు దోడ్పడవలయును. ఇందుకై గ్రంథాలయోద్యమ సోదరులకు మీజిల్లాయందు తాత్కాలిక తరబీతు పాఠశాల నొకదానిని ఒక నెలదినములకు తక్కువలేని కాలమునకు ఏర్పరచెదరని కోరెదను. ముఖ్యముగా గ్రామములందు గ్రంథాలయములు గ్రామమునందు జనులందరికిని అందుబాటులో నుండవలెను. వానిలోని గ్రంథములు గ్రామములోని జనులందరికి చందా ఇచ్చినవారికి ఇవ్వనివారికి గూడ ఇవ్వవలయును. జ్ఞానమునకును మానవునకు మధ్య దృవ్యము వచ్చి ప్రవేశింపగూడదు. గ్రంథాలయమునకు చందాలు ముఖ్యముగా పోటూర్లయందు ప్రత్యేకమున నమూనా చేయరాని వసురూపమున అనగా ఎవరి కే పంటపండునో ఆదానిరూపమున నే వసురూపమువలెను. ఇంకను గ్రామస్థాయిదాయనిధులు - వర్తకుల ధర్మభాగ్యము - సహకార సంఘములు - ఆస్తియు గ్రంథాలయోద్యమమునకు చేయూత యొసంగునటుల చేయవలయును. ముఖ్యముగా తాలూకా బోర్డులు, మునిసిపాలిటీలును, తమచే పరిపాలింపబడు ఉపాధ్యాయుల మూలమున ఈ యుద్యమమును బాగుగా వ్యాపింప చేయవచ్చును. తమ పాఠశాలగ్రంథాలయములను బాదరకేగాక యింకను ఆ గ్రామమునలి జనులకు గూడ అందుబాటులో నుండునటుల చేయవలయును. అట్లు చేయవలెనన్నచో పాఠశాలగ్రంథాలయములను బాగుగా అభివృద్ధి చేయవలయును. మరియు, వానికి వారాపత్రికలనుగూడ చెప్పింపవలెను. ప్రతి తాలూకాబోర్డును కొన్ని సంచార గ్రంథాలయ పేటికలను నేకరించి, ప్రాథమిక పాఠశాలల ఉపాధ్యాయుల మూలమున గ్రామసులచేత చదివింప చేయవచ్చును. ఈ యుపాధ్యాయులు అప్పుడుగిరిగ్రామములందలి యుపాధ్యాయులు అదివరకు తమ గ్రామసులు చదివేసిన పేటెలను, అచటికి తీసికొనివచ్చి, క్రొత్తపేటెలను అరిగి తమ గ్రామములకు తీసికొనిపోవచ్చును. ఈ పని నిమిత్తమై ఒక్కొక్క తాలూకాబోర్డువారు సంవత్సరమునకు రు 1000 ల నైన వ్యయపరచుటకు అంగీకరించునట్లె

కొంతపనిని జేసి జాపవచ్చును. మీ జిల్లాలయందు రెండువేలకంటె తక్కువ జనాభా లేని గ్రామములెల్ల ధర్మగ్రంథాలయము జెలయవలయును.

ఈ కార్యము జరిగినదాకా, మనము గ్రంథాలయోద్యమమునందు మొదటి మెట్టయినను ఎక్కినట్లు కాజాలదు.

ముగింపు:

గ్రంథాలయోద్యమము ఆంధ్రప్రదేశ్ మన ఏదో పరిసితులయందభివృద్ధి గాంచుచున్నదో అట్టిది ఇతర దేశములయందు జెంటును గానరాదు. బహుదూరజ్యమునందైనను, ప్రభువుల తోడ్పాటు తోడనే, గ్రంథాలయములు సాపింపబడి పోషింపబడుచున్నవి.

మనదేశమున కాష్ట్రీజీ మహాశయునివంటి దాతలదాతృత్వ మింకను ఈ యుద్యమముకైపునకు పురుగులేదు. ప్రభువుల తోడ్పాటు సమదర్శములోని రక్షింపబడునట్లు నున్నది. నేను ఇదివరకే తమనుసూచించినదీతని, ఉత్సాహవంతులగు యువకుల తీవ్రకృష్ట పరంపరలవలననే ఈ యుద్యమము నిర్వహింపబడుచున్నది.

గ్రంథాలయ నిర్వాహకు లీ యాటంకములను కష్టములను సరకుజేయక తమ ప్రజనకల్పము సఫలమగుదాక, మిక్కిలి ఉత్సాహముతో తమదర్శములను నిర్వహించురుగాక.

“నే. ఆత్మరాస్యనకు, నిరీక్షరాస్యనకు

విద్య బోధమై జెలయవలయు

ధనమున్న లేకున్న తిగినగ్రంథము జూడె

నభిలాషగల యప్పు దుమరవలయు

పనుగు రొక్కచేరే భాషించుకరివాణి

భువనమోహిని యాచు బాదలవలయు

వీనులచే నైన వీక్షణంబులనైన

మంచిచెల్లవృత్తి మనుషవలయు

గీ. దేశమెల్లెడ విజాన చీపవిత్తు

వలయునది యెల్ల గనుపింప వెలుగవలయు

భుక్తియును ముక్తియు మహానురక్తిమెలగ

గ్రంథభాండారములు భువి గ్రాలవలయు!!

15 వ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ, బెజవాడ.

ఆగష్టు 10 వ తేదీ, 1933 సం.

ఈ రోజు ఉదయము 8 గంటలకు రామమోహన ధర్మపురి సకల భాండాగారమునకు 15 వ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ సమావేశమైనది. సభాధ్యక్షముల యు తోరణములతోను గ్రంథాలయోద్యమ ఉద్యోగక వాక్యములతోను ఆలంకరింపబడినది. ఆంధ్రదేశమందలి వివిధజిల్లాలనుండి ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. మొదట ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత గోపు రామ చంద్రరావుగారు సభను ప్రారంభించుచు నుపన్యాసించిరి. ఉమ్మడి గుంటూరు మునిసిపల్ కౌన్సిల్ మేన్ నడింపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారు సభాప్రారంభోత్సవమును జరిపిరి. తరువాత ఆధ్యక్షులగు భూపతిరాజు నీతారామరాజు, బార్ - ఎల్ లా; యం. యల్. ఎ. గారు ఆధ్యక్షోపన్యాసమును గావించిరి. అంతటితో సభము గింపబడి సాయంత్రము 3-30 గంటలకు తిరుగసమావేశమయినప్పుడు శ్రీయుతులు వంగిపురపు జగన్నాథరావుగారు, కిలిడిండి నరసింహారావుగారు, శ్రీమతి. మిస్ సామియేలు (మద్రాసు), శ్రీలక్ష్మణరావుగారు (గ్రంథ భాండాగారికిగారు) గ్రంథాలయముల-వాటి యావశ్యకతను గుఱించి విపులముగా ముచ్చెట్టించిరి.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు

శ్రీయుత గోపు రామచంద్రరావు శ్రీ షి. గారి యుపన్యాసము.

సభాధ్యక్షులకు. ప్రతినిధులకు. ప్రేక్షకులకు స్వాగతము. నేడు విజయవాడయందు పరమైదవపర్యాయము ఆంధ్రరాష్ట్ర గ్రంథాలయమహాసభకు నున్నది. పుష్కర మహాభాగ్యముతో పుష్కరముపై మూడుసంవత్సరములు జెనుక జరిగిన గ్రంథాలయసభావైభవమును స్మరింప జేయుచున్నదో యనునటుల నీ సభాసమావేశ మిచట జరుగుట మా పౌరులకు సంతోషదాయకము. శ్రీ పురాణోపాసక ధావర్ణ నాథోభిరమై నెనరిక శాందర్యసమాచేతనము బౌద్ధ, ఆంధ్ర), మహమ్మదీయ ఘండి చారిత్రక విశేషముల కునికిపట్టు లలితకళల కాలవాలమయి, కృష్ణానదీపురితమై విరాజిల్లు విజయ వాడ మీకు స్వాగతమిచ్చుచున్నది. 15 సంవత్సరముల క్రిందట ప్రథమ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ గ్రంథాలయోద్యమ సంఘాధ్యక్షుడవని వహించి ఈ యుద్యమసాధనా చార్యుడయి జెలసి రామమోహన గ్రంథాలయమున ఆధ్యక్షుడై, గ్రంథాలయోద్యమమునకు ఆదిపురుషుడై విజ్ఞానాభివృద్ధి చేయుతనిచ్చి ఆఖిలభారత గ్రంథాలయోద్యమమునకు బీజములాటి ప్రతిభ మున మహాసభలను జరిపి స్వదేశ సంస్థానములచే మన్ననల బడసి దేశసేవచేసి కృతకృత్యులయిన బ్రహ్మ సూరి వేంకట

స్వసించాశాస్త్రిగారి ఆకాలనిర్యాణమునకు కడుజిల్లుచున్నాను. వారి ఆత్మకు పరమేశ్వరుడు శాంతిసంగుగాక. సభాసమిలా! గ్రంథాలయోద్యమము నేటికి సుమారు 25 సంవత్సరములనుండి ఆవిచ్చిన్నముగా నడుచుచున్నది. శిష్యమవ్వార్చి పరిగెడించుట ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని పనిగానున్నను గ్రంథాలయోద్యమ లాభాభిమతిలను పరిగెడుటను సింహవలూకనము చేయుట యాచారమగుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రమున నేమి మరి ఏదేమునందేమి, గ్రంథాలయములు విజ్ఞానాభివృద్ధికి సహాయభూతములు. జ్ఞానసంసాదనకు ముఖ్యోపకరణములు. గ్రంథాలయములు సహజముగా విచ్చికవృద్ధి పొందవలసిన సంస్థలైనను ప్రస్తుత ప్రాపించిన భావపరివర్తనచేతను రాజ్యాంగ నిర్వహణ నూత్రైకైవ్యముచేతను గ్రంథాలయోద్యమ ప్రచారభారము రాజ్యాధికారుల మీదకూడి నున్నదనుటకు సందియములేదు. వ్యక్తి ప్రకృతమున సమష్ట్యాంబుధియందు విందువునలె నున్నాడు. సమష్టిచేననున ఏకమై, దాని వైశాల్యమునకు, ప్రతిభకు తోడ్పడుచున్నాడు. వ్యక్తిచేననునకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యము క్షీణించుచున్నది. సమాఖ్య ప్రతిభ హెచ్చుచున్నది. కనుకనే సమష్టి సంస్థలు పయోగకరము లగుట

యేగాక, ఆవశ్యకములగుచున్నవి. జీవనావసరముగా సమష్టి సంస్థలలో గ్రాంథాలయములు ముఖ్యములనియు, ఉత్తమములనియు, శ్రేయోదాయకములనియు చెప్పక తప్పదు. ఇంకొక విజ్ఞానము కైవస్వరూపమువలె ఆవ్యంతరహీనమయినది. పరిమి పరివృత్తి పోనది కాదు. పరస్పర సహాయోచనముచేతను, గ్రంథపరిచి చేతను ఆత్మ సంబోధనచేతను నూతనకళలు కౌంతులను పొందుచున్నవి. అట్టి విజ్ఞానమునకు నిలయముపై విలసిల్లు గ్రాంథాలయముల శివబ్రహ్మముగురించి వివరించుటకు సమావేశమైన నానోదర సభాసగులకు పునఃప్రజాపముల నాచరించెద.

ఇక్కా, లవన ముద్దగారి మిత్రుక్తి సామీప్యమును జేందినది. దేవాలయముల గానాలయము లగుటకు ప్రబంధముగ గానవచ్చుచున్నది.

దేవాలయ శాస్త్రము లొక ప్రభు, అట్లుకేలేని వరకు ప్రభు, దేవాలయముల శిఖరాగ్రములలోవుడుచున్నాను. అట్లగు నాగన సమయము నానొకటి విజ్ఞానాధిపత్యంబు జాతీయజీవనమునకు మానవోన్మేషనమునకు కీర్తి చుట మనవిధి యై యున్నది. శాస్త్రసత్వాలయములన్న గాని, సత్యము వివాదసంహారము తోపుడునటుల మిగ్గు. గ్రాంథాలయములు నాశన మరకట్టు నిత్యములదిరిములు. గినుకి మహాశయ్యలారా! గ్రాంథాలయములకు శవము లుండరాదు. లేకపోనిండు. స్వర్ణస సాహస్యమునకు నుపకరించుటలు నానోదకములనొసంగి విజ్ఞాన పితాగను నివారింపుడు. ఆంధ్రలోకిమున ఈ విషయమున ప్రశంసాసాహిత్యమును కార్యక్రమమును, యువకుల శేఖరుల జరిగించిరి. జరిపించుచున్నారు. జరిపించగలరు. కనుచిన యువకులుయగు సంతకర్తలములలో 1000 భాండాగారముల నెలకొల్పగలిగిన ఆంధ్ర యువకులు, సక్రమ కార్యసర్వసాధనమును యంతుండినచో, మరియొక 1000 గ్రాంథాలయములను ఆచితకాలములోనే సాధించగలరు. గ్రాంథాలయసాపక ఆదర్శముగా యుండి పని చేయుటకు మనము మాడు సంతకర్తలముల కార్యక్రమము శేర్పూరుకొని ఆంధ్ర దేశమునందలి ప్రతి గ్రామమునందును ఒక్కొక్క గ్రాంథాలయము నేర్పరచి అజ్ఞాన మిరమును పోగొట్టవలెను. దృవ్యము, లేనిదే ఏపని సాగదు. కార్యభారము ఆదర్శప్రేరణ అయి యున్నచో దృవ్యలోప ముండును. బెజవాడ పెద్దపగరము కాకపోయినను, ఉచ్చనగరమని సహనములేని పెద్దలు చేరినను, విశ్వవిజ్ఞాలయమును

రాజకీయవేత్తల చతురంగబలమునకు గురియై కోల్పోయినను, 20 సార్వజనిక గ్రాంథాలయములు కలిగియున్న సమయమున - ఆంధ్రానయందు ప్రజాహిత జీవనము - లేదని యనుకొనుట తప్పదు. గ్రాంథాలయములన్నకొలది ప్రజాసాహాయ్యముతోపాటు ప్రభుత్వ సాహాయ్యము కూడా కలుగలదు. ఈ వత్సరము ప్రద్రాసు రాజధానియందు గ్రాంథాలయములకు ప్రభుత్వమువారు యుగ్మలచిన రు. 20,000 ల చాలతక్కువని చెప్పక తప్పదు. కాని ప్రజాధిపత్యము వ్యక్తిమగుచున్నకొలది ప్రభుత్వమువారుకూడా గానిన గమనించుచునేగాని మన కోరికలను తో నిపుణులగు. ఇందుకు కూడా సర్వసరి మనసరియి. ఆంధ్రముకొక మన శ్రేయోధిశక్తికి అడ్డుపడుచు శస్త్రబలమును పోషించిన యితర్ల నంగలను చూచి అభిమానములను తెలియజేసి, వారి కుట్ర నును వారిమను సోధి వాడును. ఈ సంగతి తెలుసు నవేదించుట యవ్యవహారి యొందినను దీని యావశ్యకత నానాటికి మెచ్చుచున్నది. చెప్పవట్టణములో మద్రాసు గ్రాంథాలయ సమావేశకార్యదర్శి యగు రెడ్డి నాగి గారు నాగసి నాగరెడ్డి యందులకు నివర్తనము. ఆ సందర్భాత్మకముల అయివేసి, ఈ గ్రామసత్వములగు రెడ్డి నాగిగారి సలహావాక్యములను వారి గ్రంథమునుండి తొలగింపజేయునటుల ఆని తీవ్రాభిప్రాయములను స్పష్టంపదగిన కార్యభార మీ సభపై నున్నది. అది నిర్వహించెదరని నా ఆభిప్రాయము.

మరియు ప్రస్తుతము శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడిన మద్రాసు గ్రాంథాలయ చట్టమునకు, సవరణల కవకాశ మిచ్చుచున్నది. అందు ఆసక్తి సంతకర్తలముల నుండి పనిచేయుచు, మద్రాసు గ్రాంథాలయసాపకను నిజకారణముగా అభిలషించి గ్రాంథాలయ సంఘమును, ఈ రాజధానిలో 1914 సంతకర్తలముండి కృషిచేయుచున్న ఆంధ్రగ్రాంథాలయ సంఘమును మరచి యుండుట తోచుచును. అది ఎటులున్న నా శాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టుచుచున్న చిత్తు చట్టమునందు, మూరదృష్టి గ్రాంథాలయవాస్తవిక సాధనవిధానముల పరిచయము, రాజకీయవిజ్ఞానము, విసారముగా నున్నటుల కనపింపదు. ప్రస్తుత రాజ్యాంగభివృద్ధియందు జరుగగల మార్పుల సేవాత్మికమైనను ఆలోచించినయెడల, గ్రాంథాలయ పరిమలనకు వలయు సరియగు ప్రభుత్వంగ నిర్మాణము ఈ చిత్తు చట్టమందు లేకమును గోచరముగాదు. గ్రాంథాలయపరిపాలన యితర్ షివార్థమెండు

లతో కలుపుట ఆశ్రితులు; అన్యాయము; అనాలోచితము. పృథ్వియునును పృథ్వీశాసు నిర్మించి గ్రంథాలయమరినాలల ముటుకు తగు అవకాశమును గలిగించిన నే గాని, మద్రాసు గ్రంథాలయచట్టము ప్రజాభివృద్ధికి సహాయకారి కావాలను. మరియు అర్థిక చుక్కచీకె చేశమందు కలలోలముగ నున్న యాదిన ములలో గ్రంథాలయాభివృద్ధి కొరకు వేరుపన్నులు వేయ

వలయుననుట. సంకుచిత రాజ్యాంగ పరిచయమును సూచించుచున్నది. ఇటువంటి లోపములు అన్నియు సవరణచేయబడి శ్రీయుత బహిరహమ్మయగారి బిల్లు సర్వ విధముల విజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడునని భావించుచు, సర్వజ్ఞునిగు గెవరుడు అంధగ్రంథాలయ మహాసభను జయప్రదముగా జేయుగాతిమని ప్రార్థించుచు విరమించుచున్నాను.

గుంటూరు పురిపాలకసంఘాధ్యక్షు లగు

శ్రీయుత నడింపల్లి వేంకట లక్ష్మీనరసింహారావు సంతులుగారి

ప్రార్థనం భో ప న్యా స ము .

మన సాంప్రదాయము ప్రకారము ఏ పండితుడో, వేదవేదయో, మహాస్థలము అశీర్వాదించుట ధర్మము. పాశ్చాత్యులదే ననుసరించి నన్ను ప్రార్థించింపమని కోరుట: నేను ప్రార్థించదలచుట సాహసకృత్యములే. సభాసభ్యులు ప్రవేశ్యురూపులు. వారికి ను శరసా వహించుట నాబోటి కందినను ధర్మము.

గ్రంథాలయసంగ్రహాన్ని సంస్కరింపజేయుట అనేక పిల్లసంస్కరణలను సూచించుచున్నది. గ్రంథాలయములండిన గ్రంథములండిన విద్యార్థులు పరిశీలనాభివృద్ధి ఉత్తేజమును బహుగలుగు. జాతీయాదర్శము గలవారు గ్రంథాలయమువలన జాతీయజీవముధారకి ప్రబోధమును గావించును. అర్థికాభివృద్ధి సభిమానించువారు తనభివృద్ధికి సహాయపడును. అధ్యాత్మిక చింతనమునకు మోక్షాదర్శకముగా గ్రంథమును బరికించి నూతనమత సాపనమును గావించుచును.

ఈ గ్రంథాలయోద్యమమున సామాన్యముగా గొన్ని పుస్తకములనుజేర్చి గ్రంథాలయమును సాపించుట, దాని నాధారపాటుకొని దేశసేవ, సంఘసేవ మొదలు మానవసేవను జేయుట అచారమయి పోయినది. ఈ ఉద్యమమును తలంచిన నిరువురు కంటికి గన్పట్టినారు. అంకొకరు అయ్యింకి వేంకటరమణయ్యగారు, రెండవ వారు ఊటూరి వెంకట సుబ్బారావుశ్రేష్ఠీగారు. పిరువురును తమసానమును పదలకి తమ ఉద్యమముల యందే నిలచియున్నారు.

గ్రామములో వనము, నీరు, పంటలు, తోటలు దేవాలయములు గాంచిన నా గ్రామము మంచినయే తలంతుము: కోరులను, అగ్గిసులను గాంచినంతనే పట్టణమని తలంతుము. ముఖవర్షస్సునబట్టియే మానవుని

అర్హతను జెప్పగలిగిన విధమున ఊరి అంగమును బట్టి బాగోగుల నారయగలము. ఏ దేశమైన ఉత్తేజముగా మన్ననసేవ వారి అదర్శము ననుసరించి యుండును. నాగరికజాతీయకీల బాతీయని తలంతుము. పాశ్చాత్యునేతములలో గొప్పసంస్కరణ గ్రంథాలయములు. కార్నడీ గొప్ప గ్రంథాలయముల నెలకొల్పినాడు. అజాతులు సజీవముగా మనోజీవిగా మన్నవి. ప్రజల ఉత్సాహమునబట్టి, అర్థిక స్థితి నిబట్టి గ్రంథాలయ ఉద్యమము అభివృద్ధిచెందును. సమత్వాహుతి దక్షిణయై యున్న దేశములో అభివృద్ధి కాలేను. గ్రంథాలయ మనుబడియే అభివృద్ధి, అజాత బలసానమో, బల్యమో ఉన్నవస్త్రీ నందీ యున్నదో గుర్తంపాలము.

ఈ ఉద్యమము మనకు గొప్పదే! జాతీయ సంస్కలు పుట్టి పరుగెక్కుచుండే గ్రంథాలయములు అభ్యున్నతి నంది యున్నవి. అన్నింటికని ముఖ్యతే ఆధారము. ఇందుకు కారణము మానవజీవములో విద్యగలనారు యువకులే గా ముందుటయే. విద్యలేనివోట ఏ ఉద్యమము జ్వరభరించుటకు కలుగలేను. ప్రతిమానవుడును అననేల, ప్రభుభరిమును అనేక జన్మముల నెఱుచున్నారు. పుస్తక మొక అవతారము. పూర్వపులు మన పుస్తక రూపమున నున్నారు. ఏజీవి శాశ్వతతత్వమును బలయదలచెనో అట్టిజీవకి ఆశ్రయ గ్రంథములే శాశ్వతమగు ని సచ్చిన దన్నిమాట.

మనము గ్రంథసముకాకపోమేని మనమే లేమన్నమాట. మంచినే జేసిమా, చెయ్యే జేసితిమాయని సామాన్యముగా నాగరికతగలిగిన యెజాతీయనను తమ ప్రాతచరిత్రను బరికించి దానిపై సభివృద్ధినంద బ్రయత్నించును. గ్రంథాలయము పవర్ హౌస్ (విద్య

దృహము); దీనిలోనుండియే జ్యోతి వెలువడగలదు. చిన్నయింటిలో సీపమువలె, విశాలవిశ్వము గ్రంథాలయములో నిమిడియున్నది. గ్రంథపతనము కాలక్షేపమునకు జరుపుట యొకవిధము. పాండిత్యమునకు జ్ఞానము పాఠనమునకు జరుపుట మరియొకవిధము; జ్ఞానము పాఠనమునకు జదివిననే ప్రయోజనకాల కాలము. నిపుడు గట్టిన నిష్పవలె ఇది పవిత్రమయిన ఉద్యమమై వెలసిల్లినది.

ప్రతిసంవత్సరము నగలు జరుపుచున్నారు దీనికి ప్రాముఖ్యమయిన స్థానము కలగజేయ బడలేదు. ప్రాముఖ్యస్థానము నాశ్రమించిన హాసగోష్ఠముల తీవ్రత ముండుటచే దీనికి (ప్రకారమోద్యమమునకు) ఇప్పుడు జరుగుచున్న ఆందోళన మర్థిల్లును. అది చాలదు. దీనికి వెయ్యేరెట్లు ఉత్సాహప్రకృతియగు నభ్యర్థన కాన్వితపరయును. ఇది వలపుక్షమకలది. ఇది బలవంతకావలయును. ఇది శారీరక మేగాక మానసికబలవరకము. దీనిని సాత్వాత్మదేశములో జూచిన సేగాని

ఈ యుద్యమోన్నతస్థితి తెలియును. ప్రతివానికిని తనయొక గ్రంథాలయము గలదు. పురుష నియంతరికి వచ్చిన నాప్యాయనముగా జూపునది తమ గ్రంథాలయమే. మనపూర్వులు దేవతార్చన యంత్రోద్యమముగా నుంచుచుండెడివారో వారును దీనిని అటులనే చూచుచున్నారు. దేవతార్చన మనగా సాగ్వతీ ఆరాధనమే. వానివాని లాహతునుబట్టి కొలది గ్రంథములనే సేకరింపనిండు. ప్రవానికిని గ్రంథాలయ మత్యవసరము.

కాని కాదగిన ఉత్సాహములేదు, పరదగమే కలదు. కేవలము గ్రంథాలయము ఆనగా ఆయ్యుని కేంకట రమణయ్యగారి దేవతార్చనే అని అందుకు వ్యవహరించుచున్నారు. కాని దానికి దగిన ప్రాముఖ్యత లేదు. ఆందుచే ఇంతకన్న నగ్గరికన్నా కేవలము సమీక్షమును మతేజరము గావించవలసినది. తోడుగా నా కొనగిన మే గౌరవమున కేంద్రము వలనము లన్ని చుదు ఈ మహాసభకు సాగ్రాధి చిత్తనని మనవి జేయుచు పరిమించుచున్నాను.

అధ్యక్షులు : భారతశాసన సభ్యులగు

భూపతిరాజు సీతారామరాజు, బూరిస్వామి, యం. యల్. ఎ. (విశాఖపట్టణము) గారి

యుపన్యాసము.

ఈ సభకు ఆధ్యక్షితుగానుండు గౌరవమును, అధ్యక్షుని యుద్యమమునకు సహాయపడు జాతీయ పిఠులవలల యీ యుద్యమము విషయమై తాము చేయుచున్న ప్రయత్నములలో నివిధముగా సాల్గొను భాగ్యమును. నా కొనగినందులకు సంతోషము కృతానుభవ వందనము లాచరించుచున్నాను.

చిరకాలమునుండి విద్యాభివృద్ధికిని, విశ్వవికాసమునకును నుండెడి మధ్యంతరములు త్రోసివేసి శ్రీపురుష తారతమ్యముల నెంచక జాతిభేదమును పాటించక, జనసామాన్యమైన ప్రజల కలరకును జ్ఞానోదయము కలగజేయు యత్నములు వర్తమానకాలప్రయత్నములైయున్నవి. ఈ ప్రయత్నములు మన దేశమునందే గాక ప్రజాపరిసాలనాసౌకర్యములకు పనులయెన్నియో కావించిన పశ్చిమదేశములలోకూడ వర్తమానకాల ప్రయత్నములే. ఇది ఒక వింతకాదు. అనేక సంవత్సరములనుండి, పశ్చిమదేశీయులు ప్రజలప్రశోక్తికి అనేకోద్యమములు తలపెట్టి పాటుపడుచుండెడివారనను. మనవలె వారికిని శ్రీపురుష విచక్షణజాతభేదములు చిరకాలమునుండి

నానికొనియుండిన కారణమున, జనసామాన్యమైన పురుష కలదరకు విద్యాభివృద్ధి కలగజేయు యత్నములు వర్తమానకాలముననేగాని, అంతకు పూర్వము అదేజీయులవలన కూడ ఆమోదింపబడి యుండలేదు. పశ్చిమానా సౌకర్యములకు పుట్టినట్లు అనివేషకొనెడి అంగీయ శాసనసభా ముఖమున, అంగీయ రాచరీతి ధునింధులు, జనసామాన్యమైన ప్రజలకలరకు విద్యకరీతులు శ్రేయస్కులమా కాదాయని యోజించుటయు, శ్రేయస్కులము కాదని యాశ్రయపడుటయు కలదు. ఈమధ్య 1918 సం॥ లో అంగీయ శాసనసభలో విశ్వవికాసమునకుగా మహాసానింపబడిన చట్టముగూర్చి చర్చించునపుడు హెచ్. యె. యల్. ఫిషరు అను ఆ శాసన సభ్యుడు అట్టి ప్రయత్నము కూడని వాదించి సందర్భములో “ప్రజలందరు విద్యనేర్చిన గుర్రములకు పనియిచ్చు వారెవరు, అవునాలు తీయు వారెవరు, గొర్రెలు కొంచువారెవరు, పోలముమీద గెత్తము పలుచువానికి చరువేల?” అని ప్రశ్నిసెట. అట్టి మహానుభావులున్నను, ఈ యుద్యమము ఆ మెరికాదేశ

వాస్తవ్యునిగా కాన్పించే మహనీయుని ధనసహాయము వలన అంగేయదేశములోనూ చురకు బలపడెను.

మన పశువుల స్వదేశమే యీ ఆశను ఇంత వరకు పొందియుండగా, అదేశమునకు 200 గింజపురి ములయూడి శతమెయున్న విద్యుత్ప్రవాహములచే యానెడి మన దేశములో యీ ప్రయత్నములు సాగిరీ ఖంప బడుటను, వృద్ధి గాంచుటను చాలకాలము పట్టె ననుట అశ్చర్యము కాదు.

ఈ నడుమ జరిగిన విరోధా మహాసంగ్రామానంత రిమన ఘోర సమస్యలబట్టి పక్ష మహమ్మనియగు ఒక విలవగలవనియు, దేశముయొక్క ఆధిపత్య శక్తిని చూపుచు అదేశములోగల ప్ర మహమ్మడు దేశమునకు వాటిల ఆనియు నాగరికరీగల దేశమున జనుభుమన్యప్రేమ వాణి జ్యుసంబంధమైన సత్ప్రణామము లో ప్రతిమహమ్మడు ఒక బంతు ఆనియెను. అంత నొకవేళ నే దేశముయొక్క సహకారానికంటే ఎక్కువ సేవ గలవారే వాని కింకా సహకారము యొగింప జేయునను ముఖ్యావహామనియు నాగరికరీ గల దేశములన్నియు తెలిసికొని యీ యుద్ధమునకు గల యువయోగముల కనుపై ఆసక్తివహించి ప్రయత్నములు చేసి గలవారికి ఆ దేశము ప్రభుత్వములవారి స్వయం కీర్తిని పెంచుకొని యీ యుద్ధమును పేచి వృద్ధిలోనికి నేనుకొనికచ్చి యున్నాను. ఇటువై నేర్చిన వారికి పు నకిములచ్చి విద్యాభివృద్ధి చేయుచు ఆ గుర బాటు కాని మాగుమాల ప్రదేశములలో నుండెడి వారికియిన పు నకిము లందఱేని గ్రంథి నేక చేయుట యేగాక, చురుకనివారికి ప్రతిటనకు, చిత్తరీటముల మూలమున అటలు, నాటకముల, మొదల గాగల ప్రదర్శనముల మూలమునను యుద్ధమునకు ఆసక్తి పెట్టులగు ప్రయత్నముల మూలమునను యుద్ధమునకు ఆసక్తి చేయుచున్నాను. దేశము వృద్ధి గాంచుటకు యీ స యత్నములలో యిది ముఖ్యమైన పాపాత్మముగా భావించి ఛక్రవిశ్వాసములతోడ పని చేయబూసిరి.

ఇంతగా జాతీయాభ్యుదయవనకు సహాయపడు ప్రజాసేవకులగు మన నాయకులకు తెలియకపోలేదు. వారును రమ్య దేశనాయకులగు లెనెను చెప్పినట్లు ప్రజలందరు విజ్ఞానవంతులు కానియెడల వారి ఆధిపత్య గతులు వృద్ధి పొందజాలవనియు, వారి సహకారము దుర్లభమనియు, క్రమమైన రాజకీయ ప్రయత్నములు కొనసాగనేర వనియు చెప్పిన యంశము గురించి జనసామాన్యమైన ప్రజల కిందఱకున శ్రీ పురుష

తాతమ్య పెంపక జానోదయము కలుగజేయు ప్రయత్నము లనేకము చేయ సహకరించుచున్నారు. మన దేశములోగల బ్రిటిషు రాజధానిలో యీ ప్రయత్నము మన అంగ్రదేశములో క్రిష్టాకాలములోనే ఆమోదింపబడి యుత్సాహముతో ప్రారంభింపబడెను. ఈ కాలములోనే అంగ్రభాషాభివృద్ధి ప్రబలుటయు ఈ ప్రయత్నమునకు ప్రయత్నముకూడ సహాయపడుటల బట్టి ఈ యుద్ధమును అంగ్రదేశములో పూర్తిగా కొన సాగినప్పటికప్పుడు కలిగెను. పండిత సామగ్రిలందరు సహాయపడి పెంచిన యీ యుద్ధమును యీసరికి యెంతయో వృద్ధిలో నుండి కలసివది. గాన అంగ్రదేశములో యీ సేవచేయు పు నకిమిన వారందరు ఆసక్తి స్థలములలో నువకు లయియున్నారు. వరయు స యుద్ధముమగు పని యయియున్న కొందరు, దీనిని కిరిమించి రాజకీయ అవగాహములోనికి దిగి యుండక పోయినయెడల, స యుద్ధమును ఇకను కి చేయుగ సత్వరాభివృద్ధిని పొందియుండెడిది. అంగ్రులలో శ్రీ పురుషులయొక్క స యుద్ధముమగునెడల కలిగిన ఆభిమానము వలన ఇంతవైన ఆభివృద్ధి కింకా బహు కాగణమయ్యెను.

ఈ గోప యీ సభాసమావేశముచూచి, యీ రజతోత్సవము చూచి స యుద్ధమగునెడల కలిగియు, అంగ్రులయగు సత్వమును కలసి తెలియగలము. జాతీయ సిఫటుగల ప్రయత్నములన్నియు ఒక దాని నొకటి ఆహారరీతియొకటి, కలసి కట్టుగా నుండుట కొంతవరకు అవసరమైయున్నను ప్రజలు కావించు ప్రయత్నములన్నిటను అనుమానాస్పదవృద్ధితో మామ అభిమాన మతము గురవది. రాజకీయ పురుష ప్రయత్నముల స ప్రయత్నములతో నేరు చేయుట ముఖ్య అవసరము. అవిధమున స యుద్ధముమనకు నెట్టి విఘాతములు కలగిరి రాజకీయ ప్రయత్నములలో సంబంధము లేనివారి సానుభూతి, పనియుటను పూర్తియైన యవకాశము కలిగి వృద్ధిపొందును. కేవలము విద్యాభివృద్ధి కొర యీ విజ్ఞానోపార్జన వ్యాపనము బాహుళ్యమైన ప్రయత్నమగుటండేని, ప్రజలందరు సమృద్ధులు సహాయమును కొర యుండుటే గాక మంత్రిమంత్రియొక్కయు సానుభూతి ముఖ్యముగా కొరియున్న ప్రయత్నముగా భావింపవలయును. కాననములు జేసి ధన సహాయములని యీ యుద్ధమును సాగించి బాధ్యత మంత్రివర్గమునకును, సానికి సంఘములకును కలదు.

గ్రామ గ్రంథాలయోద్యమము.

మంత్రివరమువారి యొక్కయు, సానిక సంఘముల యొక్కయు సహాయము లెంతవరకు ఆవసరపడునో తెలిసికొనుటకు ఏ పిజ్జానో వాడైనవ్యాపనము మనదేశ సి బట్టి యెంతకష్టపాశ్చ్యమైన పనియో యోజించి, యెంతబాహుళ్యముగా నివృత్తుము నేయవలసి యున్నదో తెలిసికొనవలయును. మనదేశ పక్షివృద్ధి అబ్బానుడైన వ్యవసాయదారుని సి గతులమీద ఆధారపడి యున్న గునను, వారు విశేషగ్రంథానుష్ఠానమున్నకారణమునను వారకొనుటకు జ్ఞానోదయము కలుగజేయు యత్నము చేయుచున్నందున ముఖ్యము. మన సాంఘిక ఆరోగ్యభాగములయందుమాత్రమేగాక వారికి ఉపయోగపడు వారి జీవితమునకు ముఖ్యమైయుండు వ్యవసాయ సంబంధమైన జ్ఞానము ముఖ్యవేరవైయున్నది. పంటలు వృద్ధిచేయు పద్ధతులు, వాటిని కీక్రయించుదు మార్గములు తెలుసుకును సమీకరించును నూతనవిధానాలు కలుగజేసి వాటినిబలపర్చుచుచున్నామనకు ఉపదేశములు యిటు యవసరము. వాటిద్వారా లోను, అజ్ఞానము లోను మునిగియున్న మన వ్యవసాయదారులు వృద్ధి పొందుచున్నామని కనిపెట్టుటకో కొంతవరకు విద్య నేర్చి యంత్రోసాధనములచేతి అడ్డవృత్తిగాంచి యున్నతని లోనున్న కొందరుదేశముల తమపురోవృద్ధికి చేయుచున్న ప్రయత్నములు మనకు అంతగా ఉపయోగపడును. మా దేశపు పునరుద్ధరణ ఆజ్ఞానాన్ని, అనాగరికత, శేషతై బహుశా సంఖ్యాపలుగా ముండెడి వ్యవసాయదారులగుల దేశములలో జరుగు ప్రయత్నములె మనకు సహయోగపడును. తీనాదేశములోను రష్యాదేశములోను సుమారు ౫౦ కంటే హెచ్చు జనుల వ్యవసాయదారులై యున్నారు. మన వ్యవసాయదారులవలె వారు శేషతై అజ్ఞానముగాను, అనాగరికులుగా నున్నారు. అట్టిస్థితిలో చురువురానివారికి పునర్యుక్తిము లిచ్చుటగాని, గ్రంథాలయము సమస్యల యెంతో మోదము కలుగజేయుటగాని అట్టివారి కుపయోగములైన ప్రయత్నములకావు. ఇట్టి పరిదర్శనములో చురువురాని కోట్లకోటి ప్రజలకు విజ్ఞానోదయము కలుగజేయు రష్యాదేశములో జరుగుచున్న ప్రయత్నములు మన దేశములో గల వ్యవసాయదారుల కుపయోగపడును.

అదేశములో ఆ ప్రభుత్వసహాయమున విజ్ఞాన కోశములు గ్రామగ్రంథాలయములు విజ్ఞానవ్యాప్తినిజేయు కేంద్రసానములు, అంత విస్తీర్ణముగల దేశములోను,

అంతటను సాపింపబడెను. ఈ కేంద్రసానముల కృషి మూలమున జ్ఞానోదయము, విద్యాభ్యాసవృద్ధి అనేకవిధములుగ వ్యాపింపజేయబడుచున్నవి. మారుమూల నున్నను చురువునేర్చిన వారికి సరచాగక గ్రంథకోశముల మూలమున పుస్తకము లందజేయుటయేగాక, చురువురానివానికి ప్రకటనలు మూలమున చిత్రపటములమూలమున అటలు, నాటకములాది ప్రదర్శనముల మూలమున వాటినిపయోగపడు అట్టికే ప్రయత్నములలోను జ్ఞానాభివృద్ధి కలుగజేయుచున్నాను. చిత్రపటములాది పుస్తకటనపత్రికముల మూలమున వ్యవసాయదారులకుపయోగపడు పనిముట్లు, యంత్రములాది వస్తువులయందుగల యుపయోగములు, వ్యవసాయమున కుపయోగపడు నూతనమానుషములు, విజ్ఞానముల వర్ణచిత్రములు ఉపయోగములు తెలిసికొని తరుణములో చూడబడి విషయములు సాధారణముగా కచ్చుగ్రామములు వాటినివారణ చేరయుద్దేశము మొదలుగాగల ఆనెకాంశముల మీదనేగాక భాగకతిములు, బొమ్మలాటలు వంటి ప్రదర్శనములు మూలమున చురుకు కలుగ లోకసమాచారము మొదలుగాగల విషయములందు కూడా జ్ఞానసంపద కలుగజేయుట కలదు. ఈ ప్రయత్నములన్నియు ఏ విద్యుత్తమమునకు ముఖ్యభాగములుగా గ్రహించిరి. చురువుకొనుటకు సామర్థ్యము లేకున్నచు వినుటకు అనుగలవారికి పుస్తకములు విడివిడి వినిపించుటయు, నుపయోగము చేయుటయు, ఏ యుద్ద్యమమును పెంచి వృద్ధిచేయు కృషి కేంద్రసానముల మూలమున అదేశములో జరుగుచున్నవి. మనదేశములో ఏ యుద్ద్యమము వృద్ధిపయుబూనినపుడు, పై జరిపిన అన్నివిధములగు ప్రయత్నములు చేయుటకు సిద్ధమైయుండువలెను. మనదేశ నితీగతులనుబట్టి యీ యుద్ద్యమమున వ్యాపింపజేయవలెననగా, ఇంత ప్రయత్నమును మనమును జేయవలెను అని భావింపవలయును. మనదేశములో గల పండితులకును విద్యనేర్చిన స్వల్పసంఖ్యాకులైన ప్రజలకును, పురాతనగ్రంథములు తెలుపవలెనే ఆచుచ్చు ఒకటచుటకును, ప్రస్తుతసమస్యలమీద ఇతరభాషలలో వ్రాయబడి గ్రంథములు అంధ్రీకరించుటకును కేవలముపయోగపడు ప్రయత్నములుగా మాత్రము ఈ యుద్ద్యమమును తిలపరాదు. ఆ ప్రయత్నములెంతో యవసరమైనను, నుపయోగపడునని ఆయినను, స్వల్ప సంఖ్యాకులకే ఉపయోగపడు ప్రయత్నము లగుటంతేనీ, విశేష సంఖ్యాపలుగు ప్రజలకు ముఖ్యముగా నుపయోగపడు ప్రయత్నములే. ఈ యుద్ద్యమమునకు ముఖ్యమైన యు

దేశముగా భావించవలయును. సామాన్యప్రజలందరును జ్ఞానోదయము పై చేపట్టిన అన్ని విధములగు ప్రయత్నముల మూలమున జరుగవలయును. అట్టి ప్రయత్నములు సులభసాధ్యమైనవి కావు. ఇందగకు జ్ఞానోదయము చేయుట యన విశేషముగా సక్రయాసపడి చేయు ఘనకార్యముగా తలంపవలయును.

ప్రభుత్వసహాయము.

ఈ ప్రయత్నము లెంత యు కేవలము కొన్ని సంఘముల మీదను, కొందరు దేశ సేవకులమీదనుమాత్రము ఆధారపడి యుండునది కాదు. వారు ఎంత వ్యయప్రయత్నముల పడినను, ప్రభుత్వముయొక్క సహాయము చేతను కానన సహాయము చేతను తోడ్పడినపుడు మాత్రము ప్రయత్నముల పూర్తిగా నెరవేరుట సులభము. అట్లగుచున్నను లేనప్పుడు అంతర్దేశములో నింత వ్యయమున కియినను తీసికొని వచ్చుట క్లుప్తము. ఇతర దేశములలో ప్రభుత్వములన్ని విధముల దోడ్పడి యీ విషయమునను సర్వవిధ సామగ్రిమిత విద్యతోనాటు జరుపుచున్నారు. మన దేశములో స్వతంత్రంగాను పాలనక్రిందనున్న రాష్ట్రముల జూడ, ఈ ప్రయత్నము బహుశః సాధనములో నెక్కువ ప్రభుత్వము క్రింద, అంతర్దేశములోనాటు గ్రంథాలయోద్యమమునకు ఆరంభపడినది. ఆ ప్రభుత్వముయొక్క సహాయముచేతను సామర్థ్యము చేతను యీ గ్రంథాలయోద్యమము బలపడి వారి రాజ్యములో నూటికి 60 మంది ప్రజలు ప్రస్తుతము లోమును పొందుచున్నారు. ఆ దేశములో గల ప్రజలందరును విద్యాభ్యాసమునకు యత్నించు తీరును పూనికతో బలపరచు బడుచున్నది. స్వతంత్రరాజ్యాల పాలనక్రిందనే యీ విషయము మంత్రగా వృద్ధి గాంచుగా బ్రిటిషు పాలనక్రింద నున్న రాష్ట్రములలో ప్రభుత్వసహాయ మంతగా లేక వృద్ధి గాంచుచుండుట శోచనీయము.

ఈ దేశమునకు ప్రజాసాలనా పోకడ్యము లూనక చేయగూడదని స్వేచ్ఛభావము వహించిన చర్యలు మొదలగు అంగీయ నాయకులైనను ని దేశములో అజ్ఞానులుగా నున్న సామాన్య ప్రజల కందరకును జానోదయము చేయుట యత్యవశ్యక మనిరి. సామాన్య ప్రజల లందరును విజ్ఞానోదయము చేయు ప్రయత్నములందు భిన్నాభిప్రాయములు లేరుకదా; ఇంతగా జ్ఞానోదయమునకు పాటుపడు నియోద్యమమునకు ప్రభుత్వము యేల తోడ్పడరాదు? ధనమా!

ధనము లేదనరాదు. లాభ మంతగా కనబడని ప్రయత్నములందు వ్యయ పరచుచున్న ఖర్చులలోను, ప్రజల సంరక్షణ కొరకనియే సేవలకై వెచ్చించు ఖర్చులోను ఏ ఖర్చునకెంత? సామగ్రిమిత విద్యావిషయమై ప్రభుత్వము కోట్లకొలది ధనము ఖర్చు చేయుచున్నను ఆధనమంతయు వృధాగా వినియోగ మగుచున్నదని కొంచెము యోచించిన తెలియగలదు. ప్ర. బాలమున 5 లేక 6 సంవత్సరములు విద్య కలవినమాత్రమున విద్యావంతుడు కాలేడు. అందువలన కలిగినవిద్య స్వల్పమై బడి విడిచిపెట్టిన మరొక 6 సం॥లలో మరొకప్పుడు అవకాశములు లేక క్రమముగా నశించుచున్నది. ఆబాలనికి 16 వత్సరములు వచ్చి జీవయాత్ర స్వయముగా నయబూను కాలమునకు తాను నేర్చిన విద్య నశించి, తాను పాఠశాలలో ప్రవేశించిన కాలమునకు తాను యెంత అజ్ఞానవంతుడుగా నుండెడివాడో అంత యజ్ఞానవంతుడుగాను చివర కుండును. కనక ప్రాచీనుక విద్యావ్యవసాయము వ్యయపడిన ధనమంతయు ఏ విధముగా వృధా అగుచున్నదనుటలో సందియములేదు.

ఇతర దేశములలో యీ సంగతి కనిపెట్టి ఆ ప్రభుత్వమును నేర్పిన విద్య పోషించుటకుగాను యీ యుద్యమమునకు సహాయపడినట్లు మన ప్రభుత్వమునూడ సహాయపడి నవసరము ముఖ్యమైయున్నది.

సానిక సంఘములు సామగ్రిభూతి

మనదేశములో సానిక సంఘములు అన్నింటులను నెలకొల్పబడియున్నవి. ప్రారంభవిద్య యీ సంఘముల యాగమాన్యముక్రింద నడుపబడుచున్నది. ఈ గ్రంథాలయోద్యమము కూడ యీ సంఘముల సానుభూతి బడయు నేని యీ ప్రయత్నములు శిఫుకాలములో కొనసాగగలవు. ప్రభుత్వ సహాయము బడయు నేని విద్యాశాఖయొక్కయు ఆరోగ్యశాఖ యొక్కయు సహాయము బడయుటకు సానిక సంఘములు ఉత్కృష్ట సాధనములుగా నున్నవి. ఈ సంఘముల యాజమాన్యము క్రింద నున్న పాఠశాలలలో ప్రతి గ్రామమునందును స్వల్పసంఖ్యగల గ్రంథములతో భాండాగారములు కలవు. వాటిని ఆధరపు చేసికొని గ్రంథాలయోద్యమము వృద్ధి గాంచుటకు అవకాశములు మిక్కిలి కలవు. పంజాబు రాజధానిలో గల సానిక సంఘములు తమ పాఠశాలలలో గల గ్రంథశాల

ములు ఆయా గ్రామ ప్రజలకూడ ఉపయోగించు కొనుటకు అవకాశమలిచ్చి యీ యుద్యమమునకు సహాయపడుతూ యున్నట్లు తెలియచుచున్నది. మన రాజధానిలో కొన్ని జిల్లా సానిక సంఘముల గ్రంథాలయ సేవ చేయబూనినట్లు తెలియుచున్నది. బాహుళ్యమైన మనదేశములో జిల్లాలకూడ చాలా విస్తీర్ణముగ కలవిగనుక జిల్లా కేంద్రస్థానముల నాదరణ చేసికొని వ్యాపారము చేయుట కష్టము. ప్రజాతాలూకాలోను కేంద్రస్థానము లవసరము. ఈవరకు కొన్ని యున్నవి. తాలూకా లన్నిటిలోను కేంద్రస్థానము లుండుటయు వాటి పనిపాట కనిపెట్టుటకు జిల్లా కేంద్రస్థానము ఒకటి ప్రజలకు అవసరముకాకపోలేదు. జిల్లాసానిక సంఘములకుగల ఆదాయము, ప్రజాదరణ మొదల గాగల ప్రయత్నములను వాటికి గల అవకాశములు, ముంపుముయొక్క కలుగు ఫలముబడుట, ప్రభుత్వ సహాయము బిడుగులుటకు వాటికిగల అవకాశములు, తగిన ఉద్యోగీయులను నియమించి నిర్వహింపగల లభ్యతయు గ్రహించు శక్తిగలవన్న కొరతను జిల్లాసంఘముల సానుభూతి ముఖ్యవసరము. మరియు జిల్లా సంఘములు జిల్లాముఖ్యపట్టణ ములుటకునైన ప్రజా సేవకుల యొక్కయు సంపన్నులగు కష్టలయొక్కయు సానుభూతి సహకారములు బిడిసి వట్టిన యవకాశములు పెక్కుకలవు. ఈవరకే కావలసిన ప్రయత్నములు కర్మకాలములోనే నిర్వహించబడి వృథా గాంచుగాక యని కోరుచున్నాను.

పట్టణగ్రంథాలయోద్యమములు.

ఈ విజ్ఞానోపాజ్ఞాన వ్యాపనము గ్రామములయందే గాక పట్టణములయందుగూడ అవసరమై యున్నది. పట్టణములలోకూడ అనేకులు విద్యాభ్యాసము లేనివారు కలరు. విద్య నేర్చినవారికి పురోవృద్ధి కవకాశము కలుగజేయు యత్నములు లేకపోవుట కలరు. కనుక గ్రామ సమస్యలవలె పట్టణసమస్యలకూడ సామాన్యప్రజల కందరకును బానోదయము కలుగజేయుటకు సాటుపని వలసియున్నది. మరియు విశేషసంఖ్యాకులుగా నుండెడి పట్టణ వాస్తవ్యుల కుపయోగపడు ప్రయత్నములు అనేకవిధములగ నుండును. వీటికిని ప్రభుత్వముయొక్కయు పురసాలక సంఘముయొక్కయు సహాయము ముఖ్యవసరముగా నుండును.

గ్రామసేవకు కేంద్రస్థానముగానుండు పట్టణసంఘములు తమపట్టణపు ప్రజలకే గాక తాము సేవచేయు గ్రామప్రజలకూడ ఉపయోగపడు ప్రయత్నములన్నియు చేయుటకుగాను పూర్తిగా తమవిధులు నెరవేర్చుకొనుటకుగాను విశేష ఆదాయముగల సంఘములుగా నుండువలెను. ఆంధ్రరకు ఉపయోగపడు గ్రంథముల సమృద్ధియేగాక తగిన గ్రంథాలయోద్యోగీయులను, యీ వ్యాపనము సామర్థ్యముతో నడపువానిను, ఉత్సాహముతో పనిచేయువానిను నగు సేవకులను పోషించు సామర్థ్యముగల సంఘములుగా నుండవలయును. గ్రంథాలయ సమస్యల తెలిసినవారు, గ్రంథాలయోద్యోగీయులు విద్యావంతులై నేర్చుకున్న యుండుట అత్యవశ్యకమని చెప్పచున్నారు. ఈవరకు మన ఆశీస్రాయము సామర్థ్యముగ నీయుద్యోగీయులు గురూసాల లోయి బాలసంకాని తెలిసినవాడ ప్రస్తుతాభిప్రాయము. వారు విద్యావంతులై, గ్రంథముల యుపయోగములు తెలిసికొనినవాడై, బానోదయమునకు చేయు యత్నములన్నియు కృషిచేసి గ్రంథాలయము లుపయోగము లొనక నిలిపి రాతగ వారుగా నుండవలెనని వారి సామర్థ్యము మీద గ్రంథాలయోద్యమము యొక్క ఉపయోగము అధారపడి యున్నదనికూడ చెప్పచున్నారు. గనుక పట్టణ కేంద్రస్థానములు ఇన్ని విధములుగా ఉపయోగపడునట్లుగా నుండవలయును.

పట్టణములలోను, పల్లెటి గ్రామములలోను జరుగు వివిధ ప్రయత్నములు క్రమముగా జరుగుటకుగాను, ఒక దానికి మరొకటి అధారపడి కలసి కలుగు యీ యుద్యమము నెరవేరుటకుచేయు ప్రయత్నములు రెండింటియ గ్రంథాలయభాగీయ సంఘములు సత్వము కనిపెట్టి పనిచేయవలసియున్నది. ఈ సంఘములు ప్రజలసానేయిండి జరిగిన పనులు లేనికొని జరుగబోవు పనులు అలోచించి, కార్యక్రమము చిక్కగా నెరవేరు నుసాయము సదా కనిపెట్టుటకును. ఈ యుద్యమము పూర్తిగా నెరవేరువరకు, నెరవేరు నుసాయములు అలోచించుటకు ప్రయత్నము సహాయపడుట అత్యవశ్యకము. ఈరజతోత్సవము తమయందరిసానుభూతి బిడిసి జయప్రదముగా జరుగగలంగులను కోరుచు సభాకార్యక్రమము ప్రారంభింప గలందులకు సభావారిని పార్థింపచు విరమించుచున్నాను.

ఉపసంఘములు.

అంధ్రదేశము ఉపన్యాసమైనవివృతము. మద్రాసు గ్రంథాలయచట్టమునుగూర్చి నివేదిక తయారుచేయుటకు ఒక ఉపసంఘమును, గ్రంథ భాండాగారమును ఇత్యు

వలసిన వరదీతునుగురించి నివేదికను తయారుజేయుట కొక ఉపసంఘమును ఏర్పాటుచేసిరి. అంతటితో ఉపయోగము సమాప్తము నయిబడినది.

మధ్యాహ్న సమావేశము

మధ్యాహ్నము ౧౧.౩౦ గంటలకు సమావేశమయ్యెను. తెనాలి గ్రంథాలయ కార్యదర్శిగారును జగన్నాధరావుగారు గ్రంథాలయ పరిపాలన యందు తమకుగల ఆనుకూలముగూర్చి గ్రంథాలయమునుగూర్చి; పిమ్మట మద్రాసు స్టేషను మేనేజరేటుయందు గ్రంథ భాండాగారమును కే. కామయ్యగారు 'సర్వ

గ్రంథాలయముయొక్క ఉపయోగము'ను గూర్చియు, గ్రామ పునర్నిర్మాణ మాపర్వజనుగారిగు కే. నరసింహ రావుగారు 'గ్రామ గ్రంథాలయము' లను గూర్చియు యాతగిరి లక్ష్మీశంకర టెనుగుగారు 'ఉపయోజన విద్యా వ్యవస్థ'ను గూర్చియు ఉపన్యసించిరి.

ఉపసంఘముల నివేదికలు.

ఉపయము ఏర్పాటులయిన ఉపసంఘములు తమ నివేదికలను సమర్పించుటకు. సగవారు వానిని ఆమో

దించిరి. అంతటియు మాదిరిగా పరిశీలించిన తీర్మానములు చేయబడినవి.

తీర్మానములు.

1. (క) అంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమమునకును అంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమమునకును నాయకులగు శ్రీవారి వేరంటపరసింహశాస్త్రిగారి ఆకాలమునకును కీ సంఘమువారు చింతించు, వారి ఆశ్చర్య శాంకలగు గాకియని గ్రంథాలయమును ఏర్పాటుచుచున్నారు.

స్వతీక్షణజ, గ్రంథాలయ కీర్తి, ఉపన్యాసములు ప్రసాదించుట, ఉపదేశములు జరుపవలెనియు అంధ్రదేశ గ్రంథాలయముల లన్నిటిని సగవారు పోషించుచున్నారు.

(చ) శ్రీవారి కుటుంబమున కీ సంఘమువారు తమ సానుభూతిని తెలియజేయుచున్నారు.

3. ఇదివరలో 1920 సంవత్సరములో వలెనే ఈ సంవత్సరము కూడా వ్యవధి చాలనగున ప్రభుత్వ విరాళములు పొందుగోరు గ్రంథాలయములు రిజిస్ట్రేషను అయి యుండవలెనను నిర్దేశమును తొలగించమని ముద్రాను ప్రభుత్వమువారి నీ సగవారు కోరుచున్నారు.

(ట) అంధ్రదేశమునందున్న గ్రంథాలయములన్నియు శ్రీవారి పటముల తమ గ్రంథాలయముల నలంకరింపవలెనని ఈ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

4. రిజిస్ట్రేషను నిమిత్తము 1860 సం. 21 నెంబరు చట్టముక్రింద చేయవలసిన ఫీసు 50 లను ప్రజోపయోగ సంస్థమునకు పోషింపగ్రంథాలయములకు మినహాయింపు గావించనలసినదిగా ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని ఈ సగవారు కోరుచున్నారు.

(థి) శ్రీవారి స్మృతిచిహ్నముగ సమగ్రముగు "అంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ చరిత్ర"ను తయారుజేయుటకై ఈ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

5. అంధ్రగ్రంథాలయోద్యమమును నూతన వికాసముతో, తేజోవంతముగ విజ్ఞానప్రచారము సల్పుటకుగాను అంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు కాఖ్యులగ వివిధ జీలాలయందును తాలూకాలయందును సంఘములు ఏర్పడి వలయుననియును, సానిక సంస్థలు సహకారసంఘములు, పంచాయతులు, గ్రంథాలయములు, గ్రంథాలయభిమానులు - ఆ సంఘమునందు

(ప) బేజవాడయందు అంధ్రదేశ కేంద్ర గ్రంథాలయస్థాపనకై శ్రీవారు చేసిన కృషిని వెంటనే ఫలాన్వృతమునకు చేచ్చుటకు ఈ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

2. గ్రంథాలయోద్యమమునకు నూతనవికాసమును ఉత్సాహమును కలిగించుటకుగాను గ్రంథాలయమహోత్సవము ఆను పేరున సంవత్సరమున కొక వారముదినములు పండుగ దినాలలో జరుపుటకును, ఆపుడు సర

సభ్యులుగా చేరవలయుననియు ఈ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

6. 1988-84 సంవత్సరమునకు మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన గ్రంథాలయ విరాళమునకే గావించిన దరఖాస్తులు మద్రాసు విద్యాశాఖ ద్వారా కరువారికి చేరవలసిన తేదీని ఆగస్టు 15 వ తేదీనుండి ఆగోరునెలాఖరువరకు మార్చగలందులకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

7. గ్రంథభాండాగారములకు కావలసిన తరబీతు విషయమై ఉపసంఘమువారు తయారుచేసిన నివేదికను ఈ సభవారు ఆమోదించుచు దానిని ఆమెలలో పెట్టుటకున్న అందుకు కావలసిన యావత్తు పనులను చేయటమన్న ఈ క్రిందివారిని ఉపసంఘముగా ఎన్నుట చేయవలెనని.

(1) కే. జనార్దనం నాయుడుగారు, బి. ఏ. ఎల్. టి. డి. ఇ. మద్రాసు కన్నెమర గ్రంథాలయ గ్రంథభాండాగారి.

(2) కే. శామ్యలక్ష్మిగారు, మద్రాసు క్విన్స్ మేంకాశ్రీ గ్రంథభాండాగారి.

(3) కే. రామానాథుగారు, బి. ఎ. ఎల్. టి. బెజవాడ, హిందూ మహమ్మదీయ మద్రాసు.

(4) పి. రాజశేఖరంగారు, బి. ఏ. బి. యస్. సి.

(5) ఆయ్యంగి వేంకటరమణయ్యగారు.

8. మద్రాసు గ్రంథాలయ చట్టమును గూర్చి ఉపసంఘమువారు తయారుచేసిన నివేదికను ఆమోదించవలెనని. దానిని ప్రచురించుటకు తీర్మానించవలెనని.

ప్రస్తుతము దేశము నావరించిన ఆర్థిక సున్నరస్థితియందు కొంతపన్నులు వేయుట భావ్యము కాకపోవుట చేతను, కొంత సంస్కరణములందు గ్రంథాలయముల ఉపయోగమునుగూర్చి యెక్కువ సుసహాయములు గలుగుటకు సావకాశ ముండుటచేతను, స్వభావము నందును, ఉద్దేశమునందును, నిర్మాణమునందును మిక్కిలి లోపభూయిష్టముగా నున్నట్టియు మద్రాసు గ్రంథాలయ చట్టమును విరమించుకోవలెనని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

9. మద్రాసు ప్రభుత్వములనుండి గ్రంథాలయోద్యమ స్వాతంత్ర్య జయప్రదముగా పనిచేయుచున్న ఆఖలభారత ప్రభుత్వ గ్రంథాలయ సంఘమును సమయమున, వేరుగ ప్రత్యేక సభను పోలీసంఘమును ఏర్పరచి, గ్రంథాలయోద్యమమునకు చిరకాలము గల్గించు ప్రియత్నములు ఆచరించుటకు ఈ సభవారు ఆభిప్రాయపడుచున్నారు.

10. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు శాఖలుగా చేరిన గ్రంథాలయములను బాజీరు చేయబడిన గ్రంథాలయములు గ ఎంచగలందులకు ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

11. ఆంధ్రదేశమందు ప్రభుత్వమువారికిని గ్రంథాలయములను జనుగు ఉచిత ప్రత్యక్షీకరములకు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయముల ఆభివృద్ధికై పాటుబడుచున్న ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘముద్వారా జరుగగలందులకు ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

12. (క) ఆంధ్ర విజ్ఞాన, ఆర్థిక, సాంఘికోన్నతికి ఆంధ్రదేశము సంబంధించి ప్రత్యేకించుట ఆర్థికసరముగాన ఆంధ్రప్రదేశ్ మును వెంటనే యేర్పరచ వలయుననియు, యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(చ) బరంపురము పబ్లికమును బి.సి.స్కూల్ పేర్లుట ఆంధ్రుల ఆభివృద్ధికి, విశిష్టమునకును ప్రబలతర్రాటంకిముగా నుండును గావున పబ్లిక స్కూలను ప్రభుత్వమువారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

13. “ఆంధ్రదేశమందున్న గ్రంథాలయ ఉద్యమమునుగూర్చి అంతర్జాతీయ వేదికలనుండి ఆంధ్రదేశమందు వందలకొలదిగల గ్రంథాలయముల పెక్కు వత్సరములనుండి జరిగివచ్చినవిగా పరిశీలించుచుటకు గమనింపజాలక, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ ఉద్యమముయొక్కయు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయముల యొక్కయు ప్రస్తుత భంగిరమునలనుల మద్రాసు “గ్రంథాలయ సంఘము”వారు నూతనముగా ప్రచురించిన “గ్రంథాలయ శాస్త్రముయొక్క ఆరుగునట్టములు (The five laws of Library)” యొక్క గ్రంథమునందు ఆంధ్రదేశమందలి గ్రంథాలయ ఉద్యమమును గూర్చి వాచుచు,

“ఆంధ్రదేశమందు గడచిన పది సంవత్సరముల ఆఖరున గ్రంథాలయములకు సుభిక్షమైన పంట పండినది. కాని కొంతవరకు రాజకీయ ఉద్యమమందు కలిసిపోయి దానియొక్క విపర్యయమువలన అణగిపోయి కృమ

ముగా నశించుచున్న కొన్ని శేషములను మాత్రము మనము చూచుచున్నాము (We see a few decaying remnants of a bumper crop of libraries that shot forth at the close of the last decade in the land of the Andhras but soon got strangled, partly as a result of the vicissitudes of the political movement with which they got intertwined)"

అని అప్రస్తుతముగా వ్రాసినందులకు ఈ సభవారు మిక్కిలి గ్రంథించుచు, అన్యాయముగ వ్రాసిన సదరు వ్రాతను తిమి గ్రంథమునుండి తీసివేయఁజేసినదని సదరు మద్రాసు గ్రంథాలయ సంఘము వారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

14. విలేజి డెవలప్మెంటు ఫండులోనుంచి గ్రంథాలయములకు ప్రోత్సాహమును కొంతభాగము విరాళములుగా ఇవ్వఁజేసినదిగా ఆయా జిల్లాబోర్డుల శ్రమ తీలవాడిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

15. జిల్లాబోర్డులు, తాలూకాబోర్డులు, పంచాయతీ బోర్డులు, సహకారసంఘములు, గ్రంథాలయములను సాక్షింపఁజేసినదనియు, ఇదివరకున్న గ్రంథాలయములకు విరివిగా సహాయము చేయఁజేసినదనియు ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఆంతటితో ప్రగతిమీద సమావేశము ముగింపునకు దేబడెను.

రెండవదిన సమావేశము.

పదకొండవ తేదీ ఉదయము 8-30 గంటలకు - రిగి సభ సమావేశమైనపుడు అంజలూరు మేరీగ్రంథాలయ కార్యదర్శియగు శ్రీమతి అట్లూరి కీతిమ్మగారు "గ్రంథాలయోద్యమమున తమకుగల యాభివృద్ధిలనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. అనంతరము స్త్రీల గ్రంథాలయముల"ను గూర్చి శ్రీమతి బొడ్డపాటి కీతాబాయమ్మగారును, గ్రం

థాలయ పరిపాలనయందు గ్రంథాలయ శాస్త్రము యొక్క ఉపయోగమునుగూర్చి పుణ్యమూర్తి రాజశేఖరంగారును మాట్లాడిరి.

అధ్యక్షులకును, ప్రతి సభ్యులకును వందన సమర్పణముతో సభ ముగింపబడెను.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ రజతోత్సవము, బెజవాడ.

ఆగష్టు 11-12 తేదీలు, 1933 సం.

పదకొండవతేదీ మధ్యాహ్నము 3-0 గంటలకు ఈ సభ రామమోహన గ్రంథాలయమందు సమావేశమయ్యెను. గ్రంథాలయోద్యమమందు ముప్పది సంవత్సరములనుండి పనిజేయుచున్న గ్రంథాలయోద్యమ సేవకులచే సభాభవనమంతయు కిక్కిరిసియుండెను.

మొదట ఈ సభ ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు తుమ్మల పల్లి జగన్నాథంగారి పత్రమున పాణిగుపాటి వేంకట నాగభూషణంగారు వారి స్వాగతోపన్యాసమును ము

గించిన తరువాత సభను ప్రారంభించుచు చిల్లపల్లిరాజు గారు ఉపన్యసించిరి. దక్షిణి అధ్యక్షులగు చిట్టి నరసింహారావుగారు తమ అధ్యక్షోపన్యాసమును గావించిరి. సభకు ఆంధ్రదేశములో వివిధప్రాంతములనుండి అనేక ప్రానిధులు వచ్చిరి. సభకు రాజాలక్ పోయి నలమలకు చింతిలును వారి అభినందనములు ఈ క్రింది వారు పంపిరి.

అభినందన లేఖలు

న్యాయమూలముగాను, బహుశా గ్రంథాలయోద్యమకారి:—

“రాజనందనులకు చింతించున్నాను. సభ జయప్రదముగ జరుగుగాక.”

డివాన్ చంద్ శర్మగారు, ఎం. ఏ. లాహోరు డి. ఏ. వి. కాలేజీలో పాఠ్యశాల:—

“మీరుపంపిన ఆహ్వానమును దిద్ది, ఇదికరకే ఇంకొక చోటికి జెప్పటము ఏర్పాటు చేసికొని యుండుటచేత మీ పండుగ ఉత్సవముల వచ్చి అనందమును ఆనంద వింప జాలమని. జెయ్య గ్రంథాలయములకు సావన జేసి, జనసామాన్యమునకు విద్యావ్యాప్తన జేయుటకై మీరు చేసిన గొప్ప పనులను హృదయపూర్వకముగ ఆశీర్వాదించుచున్నాను. ముగ్ధముగా విచ్చికిముగా ఈ పనియంతయు జరిగియుండుటచేసి. ఈ ఘనకార్యమునకు భాగస్వామి లందఱును గర్వపడు వలయును. భారతావనియందు ఇరవై రాష్ట్రములవారు మీయొక్క ఘనమైన దృష్టాంతమును ఆనందపడగి యున్నారు. వీధినిబోవు ప్రతి వానికిని ఘనమును ఆంధ్రులుబాటలో నుండునటుల జేయుటకై మీరు చేయు త్యాగపు సమయం బెట్లడల జయుము జేయగూడక.”

మద్రాసు గ్రంథాలయ సంఘమువారు:—“ఆంధ్రదేశ ధర్మగ్రంథాలయోద్యమముయొక్క రజతోత్సవమును గూర్చి తెలిసికొనుటకు మద్రాసు గ్రంథాలయ సంఘమువారు సంతోషించుచున్నారు. ఆంధ్రగ్రంథాలయ సభవారికి తమ సోదర వాత్సల్య పూర్వకముగ ఆభివందనము లర్పించుచున్నాము. సభయును ఉత్సవమును జయప్రదముగ జరుగుగాక.”

మాడనాటి హనుమంతరావుగారు, నిజాం రాష్ట్రం ధర్మ జనకేంద్ర సంఘము, హైదరాబాదు:—

“మీ సభ జయప్రదముగ జరుగుగాక.”

హెచ్చి సుబ్బారావుగారు, బి. ఎ. బి. ఎల్; మైసూరు పబ్లిక్ గ్రంథాలయ కార్యదర్శి:

“మా ఆభివందనములను పంపుచున్నాము”

వి. శీతారామారావుగారు. కార్యదర్శి శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయము, హైదరాబాదు:—

“సభ జయప్రదముగ జరుగుగాక.”

ఏ. ఆర్. వాడియాగారు బి. ఏ; బాంబే, మైసూరు విశ్వవిద్యాలయములకు పాఠ్యశాల:—

“కడచిన ఇరువదియైదు సంవత్సరములందు మీరు చేసిన అద్భుతముగా పనికి నా హృదయపూర్వకముగ ఆభివందనముల నర్పించుచున్నాను. మీ కార్యము కలకాలము నిలచి సువర్ణోత్సవము జరుపుగాక.

మరియు భారతావనికింతకును మార్గదర్శక మగుగాక.”

కె. బి. మాధవగారు, యం. ఏ. ఏ. వి. ఏ. మైసూరు విశ్వవిద్యాలయములకు పాఠ్యశాల:—

“ఈ కాలమునకు కాకలసిన విజ్ఞానము, వికాసము, నిర్మలముగా పర్యాలోచనము గ్రంథాలయోద్యమము. ఈ మాడింటిని సహాయభూతిముగ జేసికొని యధార మగు జ్ఞానమును, సర్వోచితమును న్యాయబుద్ధిని పెంపొందింప జేయును. మనయొక్క రాజకీయ ఆర్థిక సాంఘిక విమోచనములకై ఆత్మవిమోచనముగూడ జ్ఞానాభివృద్ధిపై ఆధారపడియున్నది. దీనికొరకు మన పోషించిన సంస్కృత పురాణశాస్త్రము, హరితా కాల శాస్త్రము, బుద్ధిమతము, ఇత్యాదిసాధనములు జాలయ వ్యక్తిత్వమును ఇనుమడించుచున్నవి. మీ సభ జయప్రద మగుగాక”

జి. యస్. మిశ్రగారు. కాకివిశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయోద్యమకారి:—

“అంత మంచిపని ఆంధ్రదేశమున జరుగుచున్నదని తెలిసికొనుటకు మిక్కిలి సంతోషముగ నున్నది. సభ జయప్రదముగ జాక.”

కె. యల్. నరసింహారావుగారు, ఆప్స్ కేటు, మద్రాసు.

“విజ్ఞానముగూని విజ్ఞానాభివృద్ధికి ధర్మగ్రంథాలయోద్యమము ఆత్మంతావశ్యకమై యున్నది. జనులయొక్క విజ్ఞానాభివృద్ధికి దోడ్పడినగాని, ఒకజాతి గొప్పనగుటకుగాని, విశ్వరవంత మగుటకుగాని ఆశించ జాలదు. విజ్ఞానము భాగ్యవంతులయొక్కయు చదువు కొన్నవారి యొక్కయు సామ్రాజ్యమే గాదు. అతి బీదవాడును, చదువుకొన లేనివాడును గూడ దానిని పొంద నగుడు. ఏదేశమందైన, వయోజనవిద్యావ్యాప్తముమూలమున అతి బీదవానియొక్కయు, చదువురాని వానియొక్కయు విజ్ఞానాభివృద్ధికై విశేషముగా పాటు

పడునట్టిది ధర్మగ్రంథాలయోద్యమమే; గావున అందరును ఈ యోద్యమమునకు తోడ్పడవలయును.

కే. యం. ఆస్థానికారు, కలకత్తా ఇంటిరియల్ ట్రైబల్ గ్రంథ భాండాగార:-

“సభ జయప్రద మగుగాక”.

యస్. సి. కేంద్రాధ్యక్షుడు, యం. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. పూనా:-

“మీ రాజధానియందు గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాపనకై మీరు చేయు ధనకార్యముతో నా హృదయ మెప్పుడును కలసియుండును. సద్వ్యవస్థానమును వ్యాపము జేయుటకై గ్రంథాలయములే సాధనములని నా నమ్మిక. ఆసాధ్యమైన గొప్పని బొందవలెను. మీపని యందు ఎల్లప్పుడు జయము కలుగుగాక. గ్రంథాలయ మహోత్సవమునకై మీరు నిర్వహించిన ప్రణాళిక జయప్రదముగ కొనసాగుగాక. మీపనిని మిక్కిలి ఆసక్తి లాపితో పనుటకు సుతాపల పడుచుండును. మీరు

అప్పుడప్పుడు పంపు నివేదికలను ఆతురతతో అందుకొనుచుండును.”

కే. యస్. కే. స్వామిగారు, బి.ఏ, ఎల్. ఎల్.బి: ఏ. యల్. ఏ. బొంబాయి గవర్నమెంటు సెక్రటరీ యేటు ప్రైవరీ గ్రంథ భాండాగార:-

“మీసభకు ఆన్నివిధముల జయము కలుగుగాక”.

“మీసభాఫలితముగ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమము అనేకవిధముల విజృంభించుగాక”.

కే. కోటరెడ్డిగారు, బార్-ఎట్-లా; యం.ఎల్.సి. కడప:-

“సభ జయప్రదముగా జరుగుగాక; జాతీయైక్యపునర్నిర్మాణమునకై ఈ యోద్యమము దేశమునందెల్ల చల వ్యాప్తిని జెందివలెను”.

యస్. సత్యమూర్తిగారు, ఆద్యక్షుడు, మదరాసు:-

“మీ సభయును, గ్రంథాలయోద్యమమును జయప్రదముగ కొనసాగుగాక యని కోరుచున్నాను.

ఆంతటితో మొదటిదిసము సభ ముగింపబడినది.

రెండవదిసము.

రెండవదిసము ఉదయము 8-30 గంటలకు తిరిగి సభ సమావేశమయ్యెను.

సభకు విచ్చేసిన గ్రంథాలయ సేవకులు ఒక్కొక్కరే లేచి తమ యనుభవములను, కష్టనిష్టములను గూర్చి విపులముగా ముచ్చటించిరి. అట్లు తమ యనుభవములనుగూర్చి చెప్పినవారిలో గొందరు;

వానిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, భూపరరాజు

భూపరరాజుగారు, ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, యాతగిరి లక్ష్మీశంకటరమణయ్యగారు, కలిదిండి నరసింహరాజుగారు, ధృబండ్ల సుబ్బారావుగారు, అట్లూరి సీతమ్మగారు, రుద్రరాజు నరసింహరాజుగారు, అవుటపల్లి నారాయణరావుగారు, పుణ్యమూర్తి రాజశేఖరంగారు, చిట్టి నరసింహరావుగారు ఆంతటితో ప్రాంతికాల సమావేశము ముగిసినది.

మధ్యాహ్న సమావేశము.

తిరిగి మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు సభ సమావేశమయ్యెను. అప్పుడు ఎన్నువ కాలమునండి గ్రంథాలయోద్యమమందు కృషి చేయుచున్న గ్రంథాలయో

ద్యమ నాయకులకును గ్రంథాలయముప్రతినిధులకును వ్రాచిన సాంప్రదాయానుసారము గౌరవపురస్కరముగ బహుమతు లర్పింపబడినవి.

బహుమతులు.

మొదట బహుమతిపొందినవారు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ పితామహులగు (1) శ్రీ భూపరరాజు తిరుపతిరాజుగారు; వీరికి మొదట చందనముచేతిన ఆత్మరుపన్నురచితను ఆలంకరించిన పిమ్మట తాంబూలము నిచ్చి, అధ్యక్షులవారు వారిని కాలవచ గప్పిరి. ఇదేరీతిని.

(2) చిట్టి నరసింహరావుగారు (3) గోపరాజు బ్రహ్మానందంగారు (4) కొత్తపల్లి శంకట రాజు

గారు (5) అట్లూరి సీతమ్మగారు, (6) మేకా గంగయ్యగారు (7) కొప్పరపు శంకట రమణయ్యగారు; (8) గొర్రాపాటి వేంకటసుబ్బయ్యగారు (9) నూరి కృష్ణమూర్తిగారు (10) కేతగిరి లక్ష్మీవేంకట రమణయ్యగారుకు బహుమతులు, ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారికి ఖద్దరుకాలువయేగాక ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ పక్షమున గ్రంథాలయోద్యమమున కధిష్ఠన

దేవతయగు, దంతమతో చెక్కబడిన ఒక సరస్వతీ దేవి విగ్రహముకూడ బహుకరించిరి. కీ||శే|| నూరి వేంకటనరసింహశాస్త్రిగారు గౌరవముగా వారసుమాగు

కృష్ణమూర్తిగారి కొనగిరి. అఖరున ఇతర సభకులనందరిని చందన తాంబూలములతో సత్కరించి సభ ముగింపుజేసిరి.

తుమ్మలపల్లి జగన్నాథంగారి ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షోపన్యాసము

ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమ రజతోత్సవమునకు మిక్కిలీ మా రామమోహన ధర్మగ్రంథాలయ పక్షమున ఆహ్వానించుభాగ్యము నాకు గలిగినందులకు మిక్కిలీ సంతసించుచున్నాను. ఈ యుద్యమము ప్రథమమున నేదో యొక ప్రాంతమున బయలుదేరినప్పటికిని, ప్రస్తుతము ఈ యుద్యమము ఆంధ్రజిల్లాలలో పుష్కలముగా నున్నది. గ్రంథాలయోద్యమము వలన పుష్కలముగా నున్నది. గ్రంథాలయోద్యమము వలన పుష్కలముగా నున్నది. గ్రంథాలయోద్యమము వలన పుష్కలముగా నున్నది.

గ్రంథాలయోద్యమ సేవకులును సేవ్యులగురాజులందరి జీవులును, సుప్రసిద్ధి న్యాయవారులును ఆగు కీ||శే|| నూరి వేంకటనరసింహశాస్త్రిగారు ఈమహాసభావ్యవస్థ సంఘమునకు ఆధ్యక్షులు. వీరి నాయకత్వమున ప్రథమ గ్రంథాలయ మహాసభ విజయవంతముగ జరిగెను. శ్రీశాస్త్రిగారు తమ జీవితమునంతయు గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధి నిమిత్తము వినియోగించిరి. పుష్కలముగా నున్నది. గ్రంథాలయ మహాసభ తన ఆధ్యక్షుని వహించిరి. ఆంధ్రదేశమునందేగాక ఆంధ్రభారతావనియందును గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చి పరిచయము గావించిరి. శాస్త్రిగారు మా రామమోహన గ్రంథాలయమునకు వచ్చి సేవ అనగ్రము. వారికి సహాయులుగనుండి వారితోపాటు సేవజేసిన వారిలో శ్రీముతులు ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, గోపరాజు బ్రహ్మనందము, వేలమూరి గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రశంసనీయులు.

ఆంధ్రభాషను 1846 సంవత్సరమున అచ్చు అక్షరములు తెలుగు చేయబడినది. అటుపై 1894 సంవత్సరమునందు ఆంధ్రగ్రంథాలయ ముగ్ధింపబడుటకు ప్రారంభమయ్యెను. ఆంధ్రదేశమునందు గల గ్రంథాలయములలో మొట్టమొదటి గ్రంథాలయము 1886 సంవత్సరమున విశాఖపట్టణములో స్థాపింపబడి “సరస్వతీనిలయ” మై వెలసినది. పిమ్మట కడపజిల్లా పులివెందులయను గ్రామమున “సరస్వతీ గ్రంథాలయము” వెలువడినది. తరువాత గుంటూరుజిల్లా మంగవోలునందు “సి. వి. యెస్. ట్రైబ్రరీ” బయలుదేరినది. 1894 సంవత్సరమున విజయనగరములో “సింహాచలపరాపు ట్రైబ్రరీ”యున్నది. 1895 సంవత్సరమున భీమవరం తాలూకా ఉండిగ్రామమున “సోమేశ్వర బుక్స్”యు 1897 సంవత్సరమున కుమభద్రగిరి గ్రామమున పీఠేశలింగ కవి సమాజమున్నది. 1898 సం||రములో గుంటూరుజిల్లా కొల్లూరు గ్రామములో శ్రీశంకరేశ్వర నిలయమున్నది. 1900 సం||రమున గుంటూరు పురమున ఎంగ్ మెన్సి లిటరరీ అసోసియేషనున్నది. రాజమహేంద్రవరమున పీఠేశలింగ పుస్తక భాండాగారమున్నది; 1904 సం||రములో డిక్టేటర్ హైద్రాబాదు నగరమున కృష్ణదేవరాయాంధ్రభాషానిలయమున్నది. 1911 సం||రములో మా బెజవాడ నగరమున శ్రీరామమోహన ధర్మపుస్తక భాండాగారము స్థాపింపబడినది. పిమ్మట యావదాంధ్రదేశమున సార్వజనిక గ్రంథాలయములు పొడనూపినవి.

ప్రథమములో గ్రంథాలయములు అచ్చటచ్చట స్థాపింపబడినప్పటికిని 1911 సం||రమునుండి ఆంధ్రదేశమునందు గ్రంథాలయోద్యమము మహావృక్షమై ఆంధ్రదేశమంతటావలె వేరుల బారుకొని యూడిలను సారింప చేయుటకు మార్గము వేర్చివచ్చినది. వేంకటనరసింహశాస్త్రి, ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, నాగేశ్వరరావు, అచ్యుతరామయ్య, పొట్లూరుస్వామిబాబు, మారేపల్లి రామచంద్రరావు, పద్మలక్ష్మీనరసింహం, మాగంటిబాపినిడు, నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహరావు, ఆంధ్రరత్న గుగిరాలగోపాలకృష్ణయ్య, పొణకా పట్టాభిరామిరెడ్డి, సి. వి. రంగంశేషి, అడవి శంకరరావు, గాడిచర్ల హరిశ్చంద్రరావు, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు; ఆంధ్రదేశం టంగుటూరి ప్రకాశం, నావిళ్ళ శంకరేశ్వరశాస్త్రి, అనకపూడి రామస్వామి; అచ్యుతవర కాశీశ్వరరావు, మాడిపాటి హనుమంతరావు, కొమరాజు శంకటలక్ష్మణరావు, పింగళి శంకటాచార్యురెడ్డి, త్రిపురాజు నాయని శంకటరంగారావు బహద్రులు; శ్రీమతి బాలాంత్రపు శేషమ్మగార్లు చిరస్మరణీయులు.

ప్రథమ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ బెజవాడ నగరమునందు 1914 సం||రములో జరుపబడినది. నిరంతర

ఆంధ్రప్రదేశ్ములో 1914 సంవత్సరంతము వరకు 169 గ్రంథాలయములు నెలకొల్పబడి, నిర్వహ్యముగ నేవచేయుచుండినవి. పోతమును నొక యుద్వ్యవస్థను సరిచేసిన మాంసున నడిచినచో ఆయన్ని తానంతట అది యే వృక్షమనలే చెరిగి, దినదినాభివృద్ధిగాంచును. 1915 సంవత్సరమునుండి 1938 సం॥రం వరకు ఘమాను 1000 గ్రంథాలయములు స్థాపితమై పజాసే. భాషా సేవ జేయుచున్నవి. 1914 సం॥ములో బెజవాడలో జరిగిన ప్రామాంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయ మహాసభయందు ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయసంఘము స్థాపితమై డెను. ఆంధ్రప్రదేశ్ములోని పంచ గ్రంథాలయములయందు సోదరభావమును గలుగజేయుటను, పరస్పర సహకారమును గలుగజేయుటను, గ్రంథాలయములు నెలకొల్పబడుట, సంఘము ఆర్థికసహాయమును, నాటమండి నేటికరకు యా సంఘము ఆధారము నకు జేసిన సేవ కృత్యములు, ఆంధ్ర గ్రంథాలయోద్యమము యా ట్లని వృద్ధిగాంచుచున్నది, తమిళసోదరులు మన ఉద్యమ ప్రోత్సాహమును గ్రహించలేని వారైరి. 1914 సంవత్సరం మొదలు 1938 సంవత్సరం వరకు ఆంధ్రగ్రంథాలయ మహాసభ జరిగినను వాని కార్యక్రమ విధానములు పాఠశాలలో ప్రచురింప బడినను, మన ఆరవసోదరులు వీనిని గమనించలేరై. ఏల యన ఆయను సంవత్సరముల క్రిందిట స్థాపితమడి, యింకను వ్యక్తిత్వను పొందని చెన్నపురి గ్రంథాలయ కార్యదర్శిగారు గ్రంథాలయశాస్త్రమునకు ఆయను నిబంధనలు (Five Laws of Library Science) అనుగ్రంథమును వాఁగియుచు మన గ్రంథాలయోద్యమము అడుగంటుచున్నటుల వ్రాసినారు. వారు సైనిక ప్రకటనలు చూచుచుండినను, ఆంధ్ర గ్రంథాలయోద్యమ నాయకులలో సంభాషించి యుండినను, అట్టి అప్రస్తుత వ్రాతలు వ్రాసినయిండురు. 19 సంవత్సరములలో 800 గ్రంథాలయములు స్థాపించుట ఉద్యమము బలహీనత చల్లునా! లేక ఆభివృద్ధిని చెల్లునా? ఇంకయుగాక మన గ్రంథాలయములు కుక్కగొడుగులవలె బయలుదేరి రాజకీయ సంఘటనలో దగుల్కొని నశించుచున్న వని వ్రాసినయిన్నారు. ఇట్టి అవినితకరములగు వ్రాతలు వ్రాయుటకు తమిళ సోదరునికి రెండుకారణములు కనుబడి యుండువచ్చును. మొదటిది తమిళజేశసులకంటే చాల సంవత్సరములకు ముందుగా ఆంధ్రగ్రంథాలయములను స్థాపించి ప్రజ

లకు ఉపయోగపడునటుల జేసిరి. 1885 సంవత్సరము నుండి యంతవరకు తీవ్రకృషి సలిపి ఆంధ్రప్రదేశ్మున గ్రంథాలయములను నెలకొల్పబడేగాక అఖిలభారత గ్రంథాలయ సంఘమునకు అధికారులగు నెన్నుకొనబడి భారతవ మంతయు ఉద్యమ ప్రచారమును కొనసాగించిరి. ఇక, రెండవకారణ మేమన తమిళులకంటే ముందుగ ఆంధ్రగ్రంథాలయ ఉద్యమములో పాల్గొనుటయు, ఆభివృద్ధిగాంచుటయు వారికి గిట్టినటులన్నది. ఆంధ్రోద్యమమును విమర్శింపబూనినగాని తమ ప్రోత్సాహముతోకాని తలచిరి. అది సంగతిని తూలవాడినగాని వారి సంఘటన బలము చేకూర్చి విచారించిరి. ఆంధ్ర గ్రంథాలయోద్యమము క్షీణించిపోవుచున్నదని వాదించినగాని ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యేకించిన ధనము తమ హస్తము గాదని యూహించినట్లున్నది. ఆంధ్ర గ్రంథాలయములు రాజకీయ సంఘటనములో పాల్గొనినవని యూహించినగాని ప్రభుత్వమువారికి ఆంధ్రగ్రంథాలయములందు అగ్రహము రాదు. అప్పుడు ప్రభుత్వ ధనము తమిళుల బొక్కసములో ఇమిడిపోవునను అశతో చెన్నపురి గ్రంథాలయ కార్యదర్శిగారు ఆంధ్ర గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చి చేయుచున్న వ్యతిరేక విమర్శనలవలన మన గ్రంథాలయోద్యమమునకు ముప్పు వాటిల్లుచున్నది. వారి విమర్శనలు నిరాధారములు. వారి యూహాప్రపంచమునకు ఆంధ్రులు తగిన చికిత్స నాలోచించి కష్టమును నిర్ణయింప, తరుణ మానస్సు మెనది.

గ్రంథాలయములు ప్రజలకు విజ్ఞానమందిరములు మన గ్రంథాలయపోషణకు ద్రవ్య సహాయ మవసరము ప్రజలు తమ శక్తికలిపి గ్రంథాలయములను ధనము సమహర్షకలెను. విదేశములలో ఆయా ప్రభుత్వములు గ్రంథాలయములను స్థాపించి వానికి ద్రవ్యసహాయము చేయుచున్నవి. మన దేశములో బరోడా సంస్థానము వారు తమ రాష్ట్రములో విరివిగా గ్రంథాలయములను స్థాపించి పోషించుచున్నారు. మన చెన్నరాజధానిలోని గ్రంథాలయములకు ప్రభుత్వమువారు సంవత్సరము నకు రూ॥ 20,000లు మాత్రము ఖర్చుచేయుచున్నారు. ఇయ్యది ఆ స్వల్పమై తము. ఈ మొత్తము రాజధానిలో ఒక పాఠశాలములోని గ్రంథాలయములకే చాలదు. అట్టి స్థితిలో ఆంధ్రగ్రంథాలయములకు చాల స్వల్పమై తము చేకూరగలదు. ఈ విషయమై మనము తీవ్రముగ ఆందోళన జేయవలసియున్నది.

గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకు గ్రంథాలయము ముఖ్యవసరము, గ్రామ గ్రంథాలయములలో వ్యాకసాయకులకుపయోగించు పాఠములు పెక్కు లుండవలెను. బాలశాఖ, శ్రీశాఖ నెలకొల్పబడవలెను. ఉపన్యాసములవల్ల, పరీక్షా పతనములవల్లను ప్రజలలో విజ్ఞానమును పెంజజల్లుటకు ప్రయత్నములు జరుగవలెను. సానికి సంఘ గ్రంథాలయములకు ఆంధ్రముగ సహాయమునకు పాటుపడవలయు ఆకాశముల గల్గించుటకు మహాసుకాశసంఘము వారు సానికి సంఘ కట్టమును మార్చుచేసి పున్నారు. జిల్లాబోర్డులు, తాలూకాబోర్డులు, పంచాయతీబోర్డులు మునిసిపాలిటీలు ప్రజోపయోగములకు గ్రంథాలయములకు ధనసహాయము చేయవలయు మార్గావసరము. ప్రస్తుత కృష్ణాబోర్డు అధ్యక్షులు బిద్నూర్లకు, జమీందారులు, ఆధిపతులు మన ఆంధ్ర గ్రంథాలయోద్యమ రజతోత్సవ

సభ ప్రారంభించు తెంత గుఱు మదావహము. వారు మన గ్రంథాలయోద్యమమునకు ఆభీమానులై స్వయముగను, జిల్లాబోర్డు తాలూకాబోర్డుల ద్వారానును గ్రంథాలయోద్యమమునకు తగు సహాయము చేసి కృష్ణా జిల్లాను ఆంధ్రప్రదేశ్ నాయముగా చేయగలరని నమ్ముచున్నాము.

మా యాహ్వానము వంగిపోయి దయతో ఈ సభకు విచ్చేసి పత్రము కల్పకు మా సంగమపక్షమున కృతజ్ఞులము. వెల్లడించుచున్నాము. ఈ రజతి తృవశము శ్రీ చిలపర్తి రాజాగారు ప్రారంభింపవలసివచ్చి కోరుచు ఈ సభకు శ్రీ చిలపర్తి నరసింహారావుగారిని అధ్యక్షత వహింపవలసివచ్చి కోరుచు ఆంధ్రోర్ధ్వలను నలుచునల వెదలు గురుగాక యని నేడును పోమించుచున్నాను.

శ్రీ రాజా యోగిగడ్డ శివరామప్పసాగ్ మాన్యు జమీందారు, చిల్లపల్లి యశ్వేంద్రు (కృష్ణా జిల్లాబోర్డు సీనియరు) గారి ప్రారంభోపన్యాసము.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ రజతోత్సవము ఈ గ్రామమునకు నామ చాలా ఆనందముగా వచ్చెడిది. ఆంధ్రదేశములో గ్రంథాలయోద్యమము 1886వల్ల పుట్టియున్నది. ఆ సంవత్సరమున విశాఖపట్టణములో ఒక దీని ఉపాధ్యాయునిచే పోలవరపు ఒక గ్రంథాలయము స్థాపించబడినది. మన దేశ గ్రంథాలయముల తీరపునకు గ్రంథాలయోద్యమము తీరపునకు ఆ మహాముని దివ్యస్మృతికి నా గౌరవప్రసంగంలో నమస్కరించుచున్నాను. గ్రంథాలయోద్యమము వృద్ధిగాంచవలెనని ఆ మహాముని దివ్యస్మృతిల కింకరప్రహేళికా మొకటి స్ఫూర్తిచిహ్నముగా చేసిపాఠమునకులయందు యీ యుద్యమముపట్ల యెక్కుడు ఉత్సాహముతో పనిచేయుట కవకాశము గలిగించినవారు మగురుము. తదనంతరముకడప జిల్లాలోని పులివెందుల రాజమహేంద్రవరము మొదలు గాగల అనేకస్థలములలో గ్రంథాలయములు పెలివినినవి. ఈవిధముగా అచ్చటచ్చటపుట్టి ఆభివృద్ధిచెందిన ఈ గ్రంథాలయములు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘము యొక్కయు రామమహానాథగ్రంథాలయం యొక్కయు కృషిలో ఎకనూత్తము క్రింద పనిచేయుటకు ప్రారంభించినవి. ఈ యుద్యమ ప్రారంభకులు గడుంగడు స్మరణీయులు శ్రీయుగులు అయ్యరికి వేంకట రమణయ్య, నాళం కృష్ణారావు, గోపరాజు బ్రహ్మానందం, నూరి వేంకటనరసింహశాస్త్రి. తిమ్మ బలరామయ్య,

వేలమూరి గోవిందకృష్ణయ్య, రాయప్రోలు సుబ్బారావు, చిట్టి నరసింహారావుగారు, తదితర మహాముఖులు వంద యింట. ఏక యెట్లున్నను నేడీ రజతోత్సవమునకు చేయుట యీ యుద్యమమూలాధార బలసంపదను వేనోళ్ల చాటుచున్నది. విశాఖ వ్యాప్త ప్రచారముల లేమిచేయెన్నడు ఆగిజాలకు. ఉత్సాహమును యీ ఉద్యమ సేవకులను నేడీవిధముగా గౌరవించుటయే ఉద్యమశక్తికిని ఉత్సాహములనును ప్రబలనాటి. కొలదికాలము క్రిందట నా ఉద్యమమును ఆంధ్రములను తెలియని వారలు పోలనగావించిరి. కాని నేడు యీ యుద్యమమునకు ఆట్టి అటంకములు యేరుయ్యును లేవు. ఆజ్ఞానమి రాంధకారమును చెల్లచెదరొనరించుటకు నేడు గ్రంథాలయోద్యమము విజ్ఞాన నిహిత్య పవిత్రదేశస్సుతో కృషి చేయుచున్నది. గంజామునుండి నెల్లూరువరకును హైదరాబాదునుండి బళ్లారివరకును ఆంధ్రదేశమున కెట్లెట్లను గ్రంథాలయములు పెలివినినవి. ఇదియే యీ యుద్యమవ్యాప్తికి బ్రబల నిదర్శనము. ఉత్సాహము పూర్వ మొనరించిన కృషిగాని చేయవలచిన పనిగాని చెప్పట అనవసరముకాని నటవృత్తమునకు జ్ఞానము పెరుగుకొరకు పెరుగువారలకు సేవయి తనరాయచున్నది. ఈ ఉద్యమమునకు పాలిమేరలు లేవు. నేడీ రజతోత్సవమున పాల్గొనుటకు వచ్చిన ప్రాసభ్యుడును తమ గృహములకు దిగునీకృత కృత్యానుమలతో వెదలు

ఉద్యమవ్యాప్తికి సహాయ మొనరింతురుగాక. ఈ రజతోత్సవ సభను ప్రారంభించు మహాదవకాశము నాకొసంగి

నందులకు నేను చాల గర్వింతుమనా మనఃపూర్వక ఆనందముతో సభను ప్రారంభించుచున్నాను.

అధ్యక్షులు :

చిట్టి సునసింహారావు పంతులుగారి యుపన్యాసము.

గ్రంథాలయ సోదర ప్రాచీనులారా! నేను గ్రంథాలయోద్యమమునకు చేసిన సేవ స్ఫుల్పమైనను నన్ని సభకు అధ్యక్షునిగా యెన్నుకొన్నందులకు మీకు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లాచరించుచున్నాను. దేశ సేవార్థియులు పెక్కుండు) ఈ సభ సలహా రించియున్నారు. వారికి నా తుమా పూర్వకవందనముల నాచరించుచున్నాడను. ఈ రజతోత్సవ మహాసభను జయప్రదముగ కొనసాగించుటకు మీరెల్లరు నాకు తోడ్పడ ప్రార్థనలు.

భారతదేశము చిరకాలమునుండి పరదేశీజాల దండయాత్రలకు గురియై యునేక విధముల నష్టములకు నాల్పడియుండెను. కాని దేశముయొక్క ఆమూల్యమైన గ్రంథముల కేవిధమైన నష్టము కలుగ చేయలేకపోయెను. పూర్వకాలమందు మనదేశములో మద్యరణయంత్రములు లేని సమయమందు, సమ సతాస్త్రములు, యువకుల మెదళ్లలో ధన్యముగ జేర్చబడి నేటికి మన కెంతయో యుపయుక్తిములుగ నుండుట యెల్లదను తెలిసిన విషయమేకదా! ఆగ్రే సేధాశక్తి నానాటికిని పోయి, కేవలము పుస్తకాదేశముకే తలవాటుపడి జ్ఞాపకశక్తికి శలవొసంగియుంటిమి! ఇయ్యది విచారణీయాంశము! ఈ కాలమునకు నానావిషయముల బోధజేయు గ్రంథముల నొకచోజేర్చి, ప్రజల కుచిత్రీకరించి జ్ఞానము కలుగజేయుట నేటి పరిస్థితులబట్టి ఆత్యావశ్యకమని గ్రహించి, ఉద్యమ వ్యాప్తికి తగ్గ, కాద్య సాధనములయొందించి, యొక ప్రణాళికను తయారుచేసి, ఆచరణయందుంచుటకు గ్రంథాలయోద్యమాభిమానులెల్లరు సంకల్పించి, ఈ యుద్యమమును ప్రాచీనమునకును ప్రాకునకుల కృషి సలుపవలసి యున్నది. భారతదేశ మెన్ని చిక్కులలో బడినను, వ్యవసాయము చెడికుండి కాపాడబడుచుండుట చేత వ్యవసాయదారుల కీయుద్యమముపట్ల సానుభూతి కలుగునట్లు యొందింపవలసియున్నది. "దేవాలయములు మూలసానములు" గనుండి దేశజాలకు సర్వతోముఖ జ్ఞానమును ప్రజలకు తెదజల్లుచు పూర్వమునుండియు మనదేశములో పవిత్రసానములుగ పరిగణింపబడుచుండెను. కాని అయ్యవి

నానాటికి విసర్జింపబడి కేవలము గర్భిలములతోడను బౌద్ధంకలతోడను నిండి మర్యాసనాయుతంబగు సానములుగ నున్నవని చెప్ప సాహసించినందులకు మన్నించక రలు. ప్రోగ్రామమందును నేదియో యొక దేవాలయము యిప్పటికిని కట్టబడుచునేయున్నది. ఆ దేవాలయమునే యువకులు గ్రంథాలయములుగ మార్చి పరస్పర ని ఆంగు నెలకొల్పి గ్రామవాసులకు కలయు జ్ఞానము నొనగూర్చుటకు సాటుబడిన శీఘ్రకాలములో దేశమం చెల్లెడల జ్ఞానము వ్యాపించక మానునా?

భారతదేశమందు పూర్వకాలమందు తిత్తశిల, నల్లరద, మహానెలపురము, ఆమరావతి, మున్నగు సుప్రసిద్ధ స్థలములందు వాస్తవిక గ్రంథములు చేర్చబడి యుండెడి తావులై ప్రజలకు మిక్కిలి యుపయుక్తిములై విలసిల్లుచుండెడివి. 17-18, వ శతాబ్దములనుండి ఆచుప్తచిన్న తరువాత కొన్ని గ్రంథములు మాత్రమే బయల్పెట్టబడి యుండెను. కొన్ని శిథిలమై యిప్పటికిని ఆచుటచుట్టరానానములందున్నయవి. తింజావూరునందు, ఆంధ్ర గ్రంథములు, హాటియాకుపు సకములు పెక్కు గలవు. అట్టి గ్రంథములకు సరియైన ప్రతులను వ్రాయించి ఆచుట్టించి కాపాడుట కేంద్ర గ్రంథాలయముల వారి విధియని మనవిచేయుచున్నాడను. ఎచానికిని ధన మావశ్యకము. ధనము లేక ఏకాగ్ర్యమును కొనసాగ నేరగు. దేశము దరిద్రముచే పీడింపబడుచున్నపుడు యిట్టి కాగ్ర్యమును నెరవేరుట కష్టసాధ్యము.

గ్రంథాలయములు, ముఖ్యముగ విద్యావంతులకును, జ్ఞానవంతులకును, వ్యాపారస్తులకును వ్యవసాయదారులకును, విద్యపనుల వారికిని నిండా యుపయుక్తిముగ నుండును. గ్రంథాలయములు శిక్షాస్థలములుగ నుండి, మానవజీవితమును గడుపుటకు తగిన విషయములను బోధపరుచు గ్రంథరాజంబులం చుంచబడి, కేవలము మానసిక వికాసమునకే తోడ్పడుటయొగాక భుక్తి మార్గముచూపు గ్రంథములకూడ నందుచేర్చబడి మానవ జీవితమునకు లేజము కలుగ జేయుటయే వాని క రవ్యమని విన్నవించుచున్నాడను. ఈ సందర్భమున, మైసూరు, బరోడా, ట్రావంకూర్, కొచ్చిన్ మున్నగు సంస్థా

నములు ముందంజవేసి ప్రజలలో జ్ఞానమును కలుగ జేయుచున్నాయని!

“విద్యావిషయము” యీ సందర్భమున మన దేశ మందు “విద్య” విషయమై యొకంత యోచించు టావ శక్యము! పాశ్చాత్య విద్యావిధానమును నేర్చి యెందరు విద్యార్థులు నేడు ఏమి జేయుచున్నారో తోచక యూరూరదిగుచు పూర్వాజ్ఞతంబగు నాసుల బోగొట్టు కొని భుక్తిమాగము గానక మానుషంబున మలముల మాడి మృగమన్నాగో నెంచివును. ఎట్టివిద్య యొసంగబడి మానవుడు ఇహసరములలో సుఖంపగ లడో, అట్టి విద్యావిధానము నొక దానిని మన ఆంధ్ర యూనివర్సిటీనా రాలోచించి, యొక ప్రజాశక్తిను తయారుచేసి అట్టి విద్యావిధానమునే విద్యాలయము నెర్పలాగున చట్టసమ్మతముగ ప్రవేశపెట్ట దేశములకు తోడ్పడే ప్రాంతము.

ఆంగులకు వలయుగ్రంథముల న్రాయించి విద్యాలయములలో బోధననిజి యుచుండు తగు నుజేజము నొసంగవలెననిగాని చేరునకు సంపాదించుకొని, లోకము లేదని విన్నపించుచున్నాను.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘము ముఖ్యముగ నాంధ్ర దేశమందు గ్రంథాలయోద్యమము న్వహోముఖంబుగ ఆభివృద్ధి నొందు మాగ్గ ను స్వేషింపవలయును.

(1) గ్రంథాలయోద్యమముం గుండెడివారి నెల్లర నొకచో తరుచు చేర్చుచు వివిధవిషయముల చర్చించు టావశ్యకము.

(2) పత్రి జలాయంచును, తాలూకాయంచును, ప్రాంత గ్రామముంచును గ్రంథాలయముల నెలకొల్పి తద్వారా గ్రామములకు అన్ని విషయములను తెలియ జేయుచు, దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడునట్లు పనిచేయుట కర్తవ్యము.

(3) మత సాంఘిక నైతికాది వివిధవిషయములందు యీ సాంఘికముల జోక్యము కలుగజేసికొని జాత్యభివృద్ధికిరమలగు కార్యముల జేయుచు, జ్ఞానమును

వికమత్యము, నమ్మకము, అభిమానము పెంపొందునట్లు పాటుపడవలయును.

(4) స్త్రీలు, బాలురు వీనియందు ధీ యుద్యమము వ్యాపించునట్లు తగిన యేర్పాటుల జేయవలయును. ఇందులకు సంచారగ్రంథాలయముల నేర్పాటు చేయవలసి యున్నది. ఈ విషయము బాతుగ మనవారు శ్రద్ధవహించి యుండలేదు.

(5) పాశ్చాత్య గ్రంథాలయ సంఘములవారితో ముచ్చటించి వారి సలహాల తాము అసికొని, జిల్లా తాలూకాలవారికి అచ్చటి పద్ధతులు వాటి యుపయోగ విషయములు అప్రతువులు తెలియజేయుచుండుటకు నెలకొక సభ నచ్చుటచ్చట చేయుట యావశ్యకము.

ప్రజీయుద్యమము, గనభావముచేత మొలక పుచ్చు నానాశక్తి మగును. వానివలె పెరిగి, తిరిగిపోవుచుండునే గాని పెరిగి పేరుగాంచుట లేదని యెల్ల చెరింగిన విషయమేగదా! నేడు గ్రంథాలయోద్యమము ఆభివృద్ధి గాంచు నూచనలు గాన్పించుచున్నందులకు మిగుల సంతసముగ నున్నయది! ప్రభుత్వమువారు ఈ యుద్యమ వ్యాప్తికై వివిధ ధనసహాయము చేసినయెడల ఆనతికాలమున భారతదేశము నేడు మరిల తన నిజతేజః ప్రభావమును ప్రపంచమునకు నూచింపకమానదని విన్నపించుచున్నాము.

సోదరులారా! మరిల “గ్రంథాలయోద్యమ సువ స్తోత్సవము” జరుపునాటికి ఏ గ్రామము చూచినను గ్రంథాలయోద్యమముతో తులదూగి జ్ఞానజ్యోతితో వెలుగునట్లు మన మెల్లరము పాటుపడి ప్రాంత గ్రామ మందును ఒక గ్రంథాలయమును నెలకొల్పి కృతార్థులగుచుమని నమ్మి, ధీమాచేతుని ప్రార్థించుచున్నాను.

నాకీసమయ మొసగి, నన్ను గౌరవించినందులకు ఆహ్వానసంఘమువారికి కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లర్పించుచున్నాను. తాము ఈసభకు తోడ్పడి జయ ప్రదముగ నడిపించినందులకు తమకు వందనము లాచరించుచున్నాను.

గ్రంథాలయోద్యమ రజతోత్సవము.

(ఆంధ్రపత్రిక సంపాదకీయము)

బెజవాడలో నిన్నటిదినము ప్రారంభమైన గ్రంథాలయోద్యమ రజతోత్సవమున కధ్యక్షతవహించి, భారత కావనసభ్యులగు భూపతిరాజు నీతారామరాజుగా

రిచ్చిన యుపన్యాసమును సలాంతరమున ప్రచురించి తిమి. జనకులగు భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజుగారి వలె, నీతారామరాజుగారును ప్రజాహితీ శీలికము

వండు షేరన్నికగాంచి, భారతశాసనసభయందు ప్రజల హక్కులను కాపాడుటకై శ్రద్ధతో పాటుబడుచు విశాఖపట్టణమండల గౌరవమును అంధ్రదేశ గౌరవమును గూడ కాపాడుచున్నారు. భారతభూమియందు గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికై పాటుబడిన రాష్ట్రములలో అంధ్రరాష్ట్రమును ప్రధానముగ పేర్కొనవచ్చును. దేశీయ సంస్థానముగు బగోడాను మినహాయించుచో, బ్రిటీషు ఇండియాలో అంధ్రదేశముతో నిషయమున సరిపోల్చదగిన రాష్ట్రము మరియొకటి గనపింపదు. గ్రంథాలయోద్యమమునకై యావచ్చుకొని వినియోగించి, తమ ఆసువుల నియుద్యమనేపగుండే తానిన నూరి వేంకట నృసింహ శాస్త్రిగారి నామము సమయమున మరచుట గుర్తము. మీరు అంధ్రదేశమునం దీయుద్యమమును వ్యాపింపజేయుటయేగాక, ఆఖిలభారతవరమునం దీయుద్యమమును వ్యాపింపజేయుటకై విశేషశ్రమ పడియుండిరి. కొంతకాలమక్రిందట చెన్నపురిలో బయలుదేరిన గ్రంథాలయ సంస్థ, అంధ్రదేశ ప్రయత్నములను చులకనజేసినను, అంధ్రదేశపు ఆధునిక చరిత్రమును గురించినవారికి, అంధ్రోద్యమమునందు గ్రంథాలయోద్యమము ఎట్టి పాత్రముఖ్యస్థానము కలిపించెనో తప్పక గోచరింపగలదు నూరి వేంకటనరసింహ శాస్త్రిగారిలో పాటు పాటుబడి యిప్పటికిని దీక్షతో కృషి సలుపుచున్న శ్రమియుత ఆయ్యునికి వేంకటరమణయ్యగారి సేవను గురింపక పోలేదు. వారును గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికై యావచ్చుకొని ధానిబోయిచున్న విషయము నిర్వివాదాశ్చయము. ఇట్టిస్థితిలో ఆఖిలభారత గ్రంథాలయోద్యమమునకు రజతోత్సవమును రెజవాడ పట్టణములో జరుపు తెంతయు సంప్రీతికరము. గ్రంథాలయోద్యమము దేశమందంతటను నూతన వికాస లేజన్నూరితో విలసిల్లుటకు రజతోత్సవము తోడ్పడుగాక యని కోరదము. హిందూదేశమునందును, అందు ముఖ్యముగ అంధ్రదేశమునందును, ఆజ్ఞానమిరము ప్రజల నధికముగ నావరించియున్నది. కీ! శే! గోక్షే మహాశయుడు నిర్బంధ వాగ్దారంభిద్యను ప్రజలకు గణపవలయునని, చివిన హెచ్చరిక లింతవరకు ఫలింపలేదు. అధికగుస్థిని వ్యాపించియున్న ప్రస్తుత సమయమున యీ కోర్కె నెఱవేరు నూచన లగులే గనపింపవు. ఈ కారణముచే, హిందూదేశ ప్రజలకు జానప్రసాదము నొసగుటకు మరియొక సాధన మవసర మగుచున్నది. గ్రంథాలయ

ములను వివిధ సాపించి, సరస్వతీ పీఠములను ఎల్లడల నెలకొల్పుటచేతనే ఇయ్యది చేపాడగలదు.

గ్రంథాలయములను నేకరించిన మాత్రాన ప్రయోజనములేదు. వాని నవయోగించుటకు ప్రజలను పోల్పజేయవలెను. విద్యాగంగము లేనివారి నిమిత్తము పత్రికలను గ్రంథములను చదివి వినిపించుట, పురాణ పఠనము గావించుట, వివిధ విషయోపన్యాసముల నిర్వహించుట మున్నగు విధానములను గ్రంథాలయములు సలుపవలసి యుండును. సంచార గ్రంథాలయముల విధానము ఆమెరికాలో విశేషవ్యాప్తిగాంచి యున్నది. గ్రంథాలయములు పాఠానభ్యుత్థములతో బయలుదేరి వివిధప్రదేశములలో జానమును వ్యాపింప జేయుచున్నవి. ఇట్టివిధానములు బగోడాలోగూడా గావించబడుచున్నవి. అంధ్రదేశమునందుగూడ ఈ విషయమై ఎక్కువ శ్రద్ధ కలిపి నవసరము గలదు. గ్రంథాలయ యాజమాన్యమున రాష్ట్రపాఠశాలలను స్థాపింపవచ్చును. గ్రంథాలయోద్యమము ప్రజాహితీ జీవితమున కుపకరింపవలె నను తలంపు అంధ్రులలో మొదటినుండియు వ్యాపించి యుండెను. ఇది కొంతవరకు కరవేరనని చెప్పవచ్చును. అంధ్రదేశప్రబోధమునకు గ్రంథాలయములు మిగుల తోడ్పడెననుటకు సందియము లేదు. రాజకీయ సంఘటనములను గ్రంథాలయోద్యమమునకు కొంత గలిగెనని, ఆధ్యక్షులు తేలిపి విషయము నందు కొంత సత్య మున్నను, రాజకీయ సంఘటనము ఈ యుద్యమ వికాసమునకు తోడ్పడెననుటకు సందియములేదు. జన సామాన్యమునందు పుస్తకా పఠనాసక్తియు, గ్రంథ పఠనాసక్తియు వికసించుటకు, గ్రంథాలయోద్యమము నకు రాజకీయోద్యమము సహాయపడె ననుటకు సందియము లేదు. గ్రంథాలయోద్యమమునకు ప్రభుత్వము వారు తగిన రీతిని తోడ్పడుట లేదని చెప్పవచ్చును. గ్రంథాలయముల విషయమున ప్రభుత్వాధికారు లాయా సాగ్రంతములందు దెలుపుచున్న యధ్యంతరములు వింతను పురికొల్పుచున్నవి. ఈ కారణములచే, ప్రభుత్వసహాయమువలన గ్రంథాలయోద్యమము త్వరితగతి నభివృద్ధి గాంచుటకు వీలగునని ఆధ్యక్షులు దలపినవిషయము సత్యమే యైనను ప్రస్తుతసందర్భములలో గ్రంథాలయోద్యమమున కయినను ప్రభుత్వసహాయ మంతగ లభించునని యూహింప వీలులేదు. ఈ కారణముచే దేశ పరిస్థితులు చక్కబడువరకు ప్రజలే యాయుద్యమ

మును కొనసాగించుటకు, దీక్షతో పాటుబడవలసిన యవసరము గనుపించును. మంత్రివరమును, సానిక సంఘములను యీ యుద్యమమునకు తోడ్పడి వీలు న్నను, యీ విషయమున ఆశ కంతగ నవకాశము గను పింపదు. ఏలన సానిక సంఘములకు 'ద్రవ్యాభావము' గొప్ప చిక్కుగనున్నది. ఈ సంఘములు స్వేచ్ఛాసంస్థలుగావు. గాన గ్రంథాలయములకు నిర్మింపఁగల తోడ్పడిజాలవు. ఇక మంత్రివరమునా రన్ననో, వారును అధికారవరశ్రేణులే సామాన్యముగా అనుసరించుచున్నారు. సానిక సంఘములు హిందీని బోధించుటకు అంగీకరింపని మంత్రివరము, తెదితర ఉపయోగికిరమగు కార్యములకు తోడ్పడునని ఎంచు వీలు గనుపింపదు. గ్రామ గ్రంథాలయోద్యమమునుగూర్చి అధ్యక్షులు దరిసినవిషయములు చాల ముఖ్యమైనవి. గ్రామములందు దీనియమున పరిచాయము లేనిది యుండుటచే, గ్రంథాలయములను నెలకొల్పి వానిద్వారా ప్రజలలో జ్ఞానోదయము గావించుటకు పరిచాయముల కవకాశము మిక్కిలిమగ గలదు. గ్రామప్రజల కుపయోగించెడి ఆనుగ్రహమును వీరు వ్యాపింపజేయవచ్చును. అధ్యక్షులు చెలిపినటుల, గ్రామములలో నిపుటికిని వ్యాప్తియంగన్న భాగవతములు, బొమ్మలాటలు మన్నగు ఏర్పాటులద్వారా, ప్రబోధము గలిగింప వీలును.

ఎక్కడ దృఢసంకల్పముండునో అక్కడనే తత్ఫలముగూడ చేకూరును. గ్రంథాలయోద్యమమును నవకాశముగ గైకొని, పాలకులు జానవ్యాప్తికై కృషి సలుపుచో జన సామాన్య ప్రబోధమునకు వీరధికముగతోడ్పడి గలుగుదురు. కాని ప్రస్తుత స్థితిలో

నీ విషయమై అశలంతగ బాడమకుండుటచే, గ్రంథాలయోద్యమ నిర్వాహకులు స్వయంకృషిని విరమింపక, ఎక్కువ దీక్షతో పాటుబడుచు ప్రజాప్రబోధమునకు తోడ్పడి నవసరము గలదు. ఇయ్యది రాజకీయోద్యమము కాదుగాన, అన్ని కాలల వారును గూడ దీనికి తోడ్పడి వీలగును. ఆంధ్రదేశమునందు చిరకాలముక్రందట పాగ్రంథమయిన గ్రంథాలయోద్యమము మరల నూతన తేజముతో విరాజిల్లునటుల ఆంధ్రముహాశయులెరును నడుము కట్టవలయును. ఆంధ్రదేశమునందు విద్యను పరివిగా వ్యాపింపజేయుల దాతలగు ధనికు లంతగ లేరు. ఆంధ్రదేశము ప్రభుత్వదృష్టి నంతగ నాకొందుటకు ప్రత్యేక రాష్ట్రమూ లేదు. అందుచే గ్రంథాలయోద్యమ నిర్వాహకులు ప్రజలలో జ్ఞానవ్యాప్తికై ద్వీగుణీకృత శక్తితో పాటుబడవలసిన యవసర ములేని గలదు. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క సౌభవము, జనపదుములలోని వ్యాప్తి నాధారపడును. ఆంధ్రదేశపు పల్లెటూరులలో గ్రంథాలయోద్యమము చిరకాలమునుండియు వీరము బెల్లుకొనియుండుట మిగుల ప్రోత్సాహకరము. అందుచే ఆంధ్రదేశమునందు గ్రామ ప్రబోధమును గ్రంథాలయోద్యమము ద్వారా విస్తారము గావించజేయ వీలుగలదు. పట్టణ గ్రంథాలయములు గ్రామములలో నీ యుద్యమము స్థిరపడుటకై తోడ్పడుచో, పశ్చిమోపయోగ మిందువలన గలిగి గ్రామజీవమునకు ఆమూల్యముగు మేలు గలుగును. బెజవాడలో జరిగిన గ్రంథాలయోద్యమోత్సవము ఆంధ్రదేశోదయమునకును, అఖిలభారత ప్రబోధమునకును గూడ తోడ్పడుగాకయని కోరదము.

అఖిలభారత గ్రంథాలయ ప్రదర్శనము,

బె జ వా డ .

ఏప్రియలు 16, 17 తేదీలు, 1933 సం.

1933 సం॥ 16 వ ఏప్రియల్ ఉదయమున 8 గంటలకు బెజవాడ పట్టణమునందుగల శ్రీ రామమోహన గ్రంథాలయ నివసముయొక్క ఆవరణములో ఇంగులకై ప్రత్యేకముగ నిర్మించబడి చక్కగ ఆలంకరించిన పండిలియందు ఏడవ అఖిలభారత గ్రంథాలయ సభ, ప్రదర్శనము ప్రారంభించబడినది. పండిలియంతయు ప్రేక్షకులతోడను ప్రా. నిగ్రుల తోడను నిండియుండెను. సభకు విచ్చేసినవారిలో కొందరు-గుడిపాటి రంగనాయకమ్మ, దేవులపల్లి సత్యనరేయ్య, బమ్మ జగన్నాథదాసు, కె. భాష్యం, ప్రొ. పాటి సత్యనారాయణ, వేమవరపు రామదాసుపంతులు, ఆయ్యదేవరకాశేశ్వరరావు పంతులు, పాటిబండ్ల వెంకటరమణయ్య పంతులు, కస్తూరి నరసింహారావు, మేజర్ శంకర

శాస్త్రి, ఆర్. జనారదనం నాయుడు, జోషి, కాజ శివ రామకృష్ణారావు, మాగంటి బాపిరెడ్డి, రావుబహదూరు ఎన్. రంగనాథాచార్యులు, సి. వి. రంగం శ్రేష్టి, సోలస హనుమానులపంతులు, న. సుబ్బరాజు, ఊ. వెంకట సుబ్బారాయశ్రేష్టి, ముక్తేవి ప్రకాశ రావుగారు మున్నగువారు.

కార్యక్రమమునకు ముందుగా బ్రహ్మశ్రీ శతావధాని వేమూరి శ్రీరామశాస్త్రిగారు ప్రార్థనా శ్లోకములు చదివరి. పిమ్మట ప్రదర్శనమునకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు కొత్తూరు రామారావు పంతులు, ఎమ్. ఎ. ఎల్. టి. గారు శ్రీ దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిని ప్రదర్శనముయొక్క ప్రారంభోత్సవమును జరుపునట్లు కోరుచు ముచ్చటించిరి.

శ్రీ కె. రామారావు, ఎం. ఏ. యల్. టి. గారి స్వాగతోపన్యాసము.

అఖిలభారత గ్రంథాలయ సభతోపాటు యీ ప్రదర్శనమును జరుపుట మొదటినుండియు పరిపాటియైనది. కొలది సంవత్సరముల క్రిందట మొట్టమొదటి ప్రదర్శనము మద్రాసునగరములో జరుపబడినప్పుడు విలింగ్డను ప్రభువుగారు ఆ ప్రదర్శనమును తెరిచియుండిరి. గ్రంథాలయములే విజ్ఞాన ప్రచారిమునకు అగ్రస్థానము వహించు చున్నవని తప్పుడు చెప్పియుండిరి.

ఈ యుద్యమము నానాటికి బలవత్తరమై వర్ధిల్లుచున్నదేగాని బలహీన మగుట లేదు. ఈ సభోద్యమమును వెనుకకు మరలించుటకై కొందరు యత్నించు చున్నామని వినుటకు నాకు సంతాపమగుచున్నది. ఈ సభకు పోటీగ మరొక అఖిలభారత సభను ఏర్పాటు చేయవలెనని వారు ప్రయత్నించు చున్నారుట. కాని, వారు తలపెట్టిన ప్రయత్నము సఫలమగుచున్నది. సమావేశపరచి జాలక సరియైన సలనిర్యము, కాలనిర్యము చేయజాలక వాయిదాలు వేయుచు నేయున్నారు. కనుక వారి

ప్రయత్నములు నిస్సారము లనియు గర్హములనియు దానివల్లనే విడితమగుచున్నది.

గ్రంథాలయోద్యమము రెండువిధములుగా వికసింపవలసియున్నది. గ్రంథాలయములు దేశమంతటను వెల్లడివిరియుటకు ప్రయత్నముల సలుపవలెను. అంతయు గాక సాపింపబడిన గ్రంథాలయములు సక్రమముగా నిర్వహింపబడు మార్గములను గూర్చి బోధించవలెను. ఈ రెండు పనులను యీ అఖిలభారత గ్రంథాలయ సభవారే పూనుకొని చేయవలెను.

ఈ సభకు ప్రతికూలురై ప్రతిరూప సభను నెలకొల్పి యత్నించువారు తమ యత్నములను అచిరకాలములోనే విరమించి యీ సభలో చేరి సుహృద్భావముతో కృషి సల్పి యీ యుద్యమమును పెంపొందించెదరు గాక! వికమత్యమువల్లనే మన మే యుద్యమమునైనను సాధింపగలము. భిన్నభావములతో స్పర్థల

తో ఈ యుద్ధమును నే భంగ మొనర్చినవార మగు
దుము.

ఇట్టి ప్రదర్శనమువల్ల ప్రజాసామాన్యమునకు ప్రపంచ
జ్ఞానము వృద్ధి యగుటకు అపారావకౌశము కలదు.

ఈ ప్రదర్శనమునకు విచ్చేసినవా రందరికిని నేను
అహ్వానసంఘము తరపున స్వాగత మొసంగుచున్నాను.

తుర్లపాటి గోవర్ధనరావు గారి కిక్రింది పద్యములను
చదివిరి.

ఉపాయనము (నవరత్నములు)

గోవర్ధనకవి.

వీయమ అంధ్రవిప్లవపుధి

వీంద్రసముత్క్రమభోభితాంకిత

శ్రీయుత సత్ప్రిబంధపుర జ

రిత్యుల నల ననుగ్రహించె, పా

రాయణకున్న గీతగీత,

రంజిత కీర్తిగుధాంశులార, మీ

రాయమ ప్రేరణమున చిరాయువు

గాంచె దలంతు నియోజక (1)

శివు నాహ్వానమున చే

శివుఁ డారింగిమునఁ జెలుచుఁ జెల్వమరంగం

శివుఁ డెగ్గెత్తుత నిల్చెడి

శివలీలామోహితులము శివ భూరిమణా. (2)

విశ్వదాత, విశ్వవిభులు, విశ్వవిధవ

చరితుఁడు, సభ నుంట కవిత సారకమ్ము

గ్రంథ పరిషదంబ పిలుపు గణనఁ జెంచె

అప్తవర పుర బరిణయ మందు; ధర్మ

నూత్రముల చెంప నొక నాడ ములఁగమగున? (3)

సిరి గొవిహాయి వంగకుల

శ్రేయ నుంచుకొనె నదా సువా

క్సరి గని; అంధ్రపుత్రకుల కీర్తి

దిక్కుల కెక్క; కాని ఆ

చరణయుగమ్ము సన్నిధి వి

కాలపుభావము లలుకొంచు నే

ర్షయలగు భాగ్య మాంధ్యులకు రా

గలదా యను చింత దక్కితిన్. (4)

అంకితమైన ఉద్యమమునందు

ప్రభానులు పిన్న నాడె ఆ

య్యంకితులీననూరి వసుధామరులందు

ద్వితీయు డెక్కటా!

అంకితి జెంది కీర్తిని

తాంగన మీ కని యిచ్చిపోయె

అవంక గనుం డలంకృతి

బ్రాహ్మ సత్ప్రేక్షిమిమ్ము మిమ్ములన్. (5)

నూర్య నారాయణాని కృపసౌభగు దాల్చి

తలచినది: కాశీనాగుడు తలపుబూనె

గ్రంథితి నిచ్చి తా నలంకరణ మీయ

అశ్వుమహూర్తమున కాసచేసి రేయి

బజలు లనక కృశించె సత్త్వరము గీని

అభీమతమ్ము దీర్చుకొ! ధర్మాత్ములార! (6)

భారత భక్తితోడన ఉపాయన

మిచ్చి వరించె మిమ్ము లో

భారతులార, గ్రీష్మబుతువహ్నికి

జంకక ప్రేమనెంచి వి

ద్యారం జూపినార లహహ!

తమ రందలు ధన్యులెన్న; ఎ

వ్వారి తరమ్ము మీ చరిత్ర బాడగ,

మాదృశు లన్న శస్త్రలే? (7)

ఉన్నది ఉన్నదీ రచనన్నది

అశువు జెప్ప మిగుణా

భృన్నుల తొక్కలే దలకయోకుల

మారము వీరవాణిని

మన్ననజేసి ఆచ్చు నభిమానము

గూర్చుడు మేలుసేతలం

దున్నవి; తీరికమ్ము మెయి

సోపిక తో వినిపింతు పిమ్ముటన్. (8)

అఖిల భారతమ్ము నదివి యబ్బి మంద

అఖిలభారత గ్రంథ విద్యాధనాగి

పాళి గని సంతసెల నబ్బింబ? అంధ్ర

లేజము మువ్వమ్ము వరించి లేజరిత! (9)

పిమ్ముట పుష్పమాలాలంకృతులై శ్రీ నాగేశ్వర

రావు పంతులుగారు ప్రదర్శనముయొక్క పొరంభో

త్సవమును జరుపుచు నిటుల ముచ్చటించిరి.

దేశోద్ధారక కాళీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారి ప్రదర్శన
ప్రారంభోపన్యాసము.

“నన్ను ఈ ప్రారంభోత్సవమును జరుపుటకు మీరు కోరినందులకు వందనములు. మొట్ట మొదట ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చి ముచ్చటించవలసి వచ్చినప్పుడు ౬ గ్రంథాలయాలను సూరి వేంకటనరసింహశాస్త్రిగారిపేరును మును జాలము గ్రంథాలయోద్యమవాక్కు వారి జీవితకాలమున వారు చేసిన కృషి ప్రశంసా పాత్రమై యున్నది. వారు పిన్నవయస్సుననే దివంగతులైనందులకు మనచింతను తెలియజేయుచు వారికి ఆత్మకాలాని భగవంతుడు చేసిన గృహత మని ప్రార్థించుచున్నాము. నరసింహశాస్త్రిగారికి గ్రంథాలయోద్యమ కృషియందు వేదోడుగ నుండి ఆయ్యానికి వేంకటరమణయ్యగారు చేసిన సాయమును అపారమై యున్నది. వారిద్దరి కృషియొక్క ఫలితమే నేడు మన మిచ్చట కనులూరి చూచుచున్నాము. ఉడిచిన యిరువదియేడు సంవత్సరములలో గ్రంథాలయోద్యమము ఏవిధమున వ్యాపించినదో ఒక్కసారి మనము చూడవలసియున్నది. ఉద్యమము ప్రారంభమగుటకు పూర్వము జ్ఞానబీజములు తెదజల్లబడవలయును. అట్టి జ్ఞానసముపారనమునకు ఆంధ్రుల మనోవికాసము చాలియున్నదా లేదా యని అలోచించుటకు పూర్వము ఆంధ్రులు చేసిన కృషి ఎటుల ఫలించినదో చూడవలయును. ఎన్ని ఆటంకములు తటస్థించినను వానిని అన్నింటిని ఎదుర్కొని జ్ఞానమును సంపాదించి కృతకృత్యులగుటలో ఆంధ్రులు వెనుదీయరు. వారియొక్క ఉద్యోగము, ఉత్సాహము, కార్యరూపమును దాల్చుటకు ఎన్ని ప్రయత్నములు లున్నను వానిని లక్ష్యముచేయక విజయమునకై ప్రయత్నింతురు. అట్టి ప్రయత్నమే గ్రంథాలయోద్యమ సందర్భమున ఆంధ్రయువకులు చేసేయున్నారు. పదునేను సంవత్సరముల కిందట విజృంభించి నేడు ఈ యుద్యమము మంచి గించినదనుట పొరబాటు. ఆంధ్రులకు అప్పుడు, నిప్పుడు కూడా ఒకవిధమైన ఉత్సాహము, ఉద్యోగము, కార్యకూరిత గలవని నేను వొక్కి చెప్పగలను. ఒకప్పుడు ఒక రూపమున ప్రకాశించిన ఆంధ్రదేశ కురోకప్పుడు వేరొకవిధముగ కార్యదక్షతను ప్రదర్శించుచున్నది. వీరేశలింగంగారి కాలములో సాంఘిక విషయములయందు ప్రదర్శింపబడిన ఉత్సాహము, ఉద్యోగము, గ్రంథాలయ, స్వరాజ్య, హరిజనోద్ధరణ మది

గాగల యుద్యమములందు క్రియాశక్తిని తెలియజేయుచున్నది. దేశముయొక్క స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు ఎప్పటికి ఏ యుద్యమమును సాగించిన నది అక్కరకు వచ్చునో దానియందు లక్ష్యమును కేంద్రీకరింతురు. ఈ సూత్రమును విమర్శకులు మనసునందుంచుకొని ఆంధ్రదేశముయొక్క అభివృద్ధిని గడిచిన యిరువదియేడు సంవత్సరముల కాలము పరిశీలించుచునే ఆంధ్రునియొక్క శక్తి అప్పుడును నిప్పుడును మొక్కిపోవని పట్టుతో విరాజిల్లుచున్నదని గ్రహించగలరు. ఒకప్పుడు భార్యరూపమునున్న యుద్యమము మరయొకప్పుడు కార్యరూపమున కను పించనంత మాత్రమున ఆ యుద్యమము ముగించినదనుట సరికాదు. మార్గములు చేసినను ఆదర్శము లక్ష్యము నొక్కటియే అయియున్నది. కార్యరంగమున స్వాతంత్ర్యము మనకు లభించినది. తమ భావములను ఎవరు సంపూర్ణముగా వ్యక్తపరచి కార్యరంగమున పెట్టుకురో వారు మహానుభావులు ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయోద్యమముతోపాటు స్వాతంత్ర్యదీపికలు వ్యాపింప జేయబడినవి. లాభాపేక్ష లేకుండగా ధర్మనిరయము చేయుటకు సంపూర్ణప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. మన లక్ష్యమును మనము మరచిపోలేదు. ఏ యుద్యమమున కైనను ధర్మమునందు లక్ష్యముండవలెను. అట్టి లక్ష్యములేక కేవలము స్వావకమునకై వెనగులాడు ప్రయత్నమేమియు భావభివృద్ధికి తోడ్పడజాలదు. ఆంధ్రదేశమున గడిచిన 15 సంవత్సరముల నుండి జరిగిన అభివృద్ధిని గూర్చి మనము అలోచించితమేని యితర రాష్ట్రములకు మనము తీసిపోము. పత్రికానిర్వహణమునందేమి, గ్రంథ ప్రచురణమునందేమి, మనము చూపిన అభివృద్ధికి మనము గర్వపడవలసి యున్నాము. మనకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము లేక పోవుట వలనను ఆంధ్రాభిమానములేని చెన్నపురి మనకు ప్రధానగర మగుటచేతను మన కీర్తి పైకి రాలేదు. ఆందువలన మనకు తగినంత పలుకుబడి కలుగలేదు. అయితే మనము కేవలము స్వయం సహాయమువలననే పైకి వచ్చినాము. ఆంధ్రదేశముయొక్క అభివృద్ధికి దోహదమొసగిన యుద్యమములలో నేను పాల్గొనియుంటే ఆంధ్రదేశమును సుతించుటయన్న ఆత్మస్తుతియగునేమో యని భయపడు

చున్నాను. కాని నిజముగా అంధాభివృద్ధినిగూర్చి ఎంత చెప్పినను తనివితీరదు.

ఒక బంగారరాష్ట్రము ఆంధ్రులకంటె హెచ్చు సానము నలంకరించునెమో కాని యితర రాష్ట్రములు పోల్చుటకు సరిరావు. మనకు మనలనుగూర్చి చెప్పకొనుటకు బిడియము హెచ్చు. మన నాయకులనుగూర్చి, మనము చూపిన ఆభివృద్ధినిగూర్చి ప్రశంసించుచు వ్రాయు పత్రములు విశేషములేవు. మన గొప్పతనమును మనకు గూర్చి చెప్పటకు సంగతీకరించుము. ఇతరులనుగూర్చి హెచ్చుగా చెప్పకొను ఆలవాటు మనకు కరు. మనలను గూర్చి బాగుగ నెరిగినవారు మన శక్తి సామర్థ్యములను గూర్చి హెచ్చుగా శ్లాఘించుచున్నారు. ఇక్కడ ప్రచురింపబడుచున్న భారత విఖ్యాత పత్రము భారతదేశమున అత్యున్నతముగా నున్నవని చెప్పటకు సాహసించుచున్నాను. చిత్రకేళయందు దామెర రామారావుగారు చూపిన మాధుర్యము ప్రశంసానాత్రమేయున్నది. ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక కృత్యము కలదని రామారావుగారు నిరూపించిరి. భావకవిత్వమునందుగూడ ఆంధ్రకవులు ముందంజవేయుచున్నారు. ఒకటన నెల సకలరంగముల

ప్రదర్శనము.

ప్రదర్శనపు గ్రంథములు, పటములు, పత్రములు మున్నగునవి రామమోహన గ్రంథాలయ భవనమునందమర్చబడినవి. ఆంధ్రదేశమునందలి గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధిని సూచించు గ్రంథములు, పటములు, పత్రములు, గ్రంథములు ప్రదర్శించబడినవి. గుంటూరుజిల్లా యందు ఉద్యమాభివృద్ధిని సూచించు గ్రంథపు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడి ప్రదర్శింపబడి యున్నది. వేటపాలెం, ఆంగిలూరు మున్నగు ప్రదేశములలో గ్రంథాలయోద్యమ మెటుల వ్యాపించినది స్పష్టమగునటుల చిత్రపటముల మూలమునను, లిఖితరూపమునను ప్రదర్శించబడినది. ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తిక పాటుపడిన నాయకులయొక్క చిత్రపటములు ప్రదర్శించబడినవి. ఇటులే అప్పేరియా, ఆమెరికా, ఇంగ్లాండు మున్నగు దేశములలో గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాప్తిక పాటుపడిన వారియొక్కయు, సాయ

యందు ఆంధ్రులు కృషిసర్పి జయభేరిని మ్రోయించుచున్నారు. అవరణసానబలము తగినంత ద్రవ్యసహాయము లేకున్నను అనేక కష్టస్థితిములకు లోనుగావలసి వచ్చినను తైల్యోత్సాహములను విజనాడక, ధర్మమారమును వీడక కేవలము స్వయంసహాయము మీదనే ఆధారపడి ఆంధ్రులు అనేక మహత్కార్యములను సాధించి యున్నారు. విశాలహృదయముతో మనము రాజమౌళి మన పోవుచున్నాము. లాభములు, ప్రాపకములతో మనకి పరామర్శలేదు. అలంకరింపటకు వెనుదీయదు. కష్టములకు భయపడదు. స్వాతంత్ర్యపు భావమునందలి లక్ష్యమును వదలదు. మద్రాసు రాష్ట్రమునందు మూడువంతుగల ఆంధ్రులు యిట్టి సుగుణసంపన్నులతో కార్యకూలతతో పూర్వపు తృప్తిని కి రాగలగని నా దృఢవిశ్వాసము. అట్టి ఔన్నత్యస్థితికి గొంపోవుటకు యిట్టి గ్రంథాలయ ప్రదర్శనములు సాధనములు కాగలవు. ఈ ప్రదర్శనమునందు ప్రదర్శించబడిన వానివలన మనకు లాభము జేకూరుగాకయని నమ్ముచు యీ ప్రదర్శనమును తెలుచుచున్నాను.

మొనర్చినవారి యొక్కయు చిత్రపటములు గలవు. అనేక పత్రములు, పుస్తకములు ప్రదర్శించబడినవి. ఆంధ్రదేశమున పూర్వమునుండి నేటివరకు ప్రచురించబడిన ముఖ్యమైన పత్రములు గ్రంథములు ప్రదర్శించబడినవి. ఇటు ప్రదర్శించబడినవానిలో ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వము, భారత మున్నగునవి ప్రత్యేకముగ పేర్కొనబడవలసి యున్నవి.

మద్రాసు చాకలిపేటలోని శ్రీనటరాజ సభవారిచే నేకరింపబడిన ఆంధ్ర, తమిళ, అంగ్లపత్రికలు, సంచికలున్నూ ప్రదర్శించబడినవి. ఆంధ్రచరిత్ర పరిశోధక మండలివారి పరిశోధనలును తెల్లడిచేయు పత్రములున్నూ దివ్యజ్ఞానసమాజమువారి గ్రంథములున్నూ, కేవలము బాలరకు ఉపయోగించుగ్రంథములును అటలము ప్రదర్శించబడినవి.

7వ అఖిలభారత

గ్రంథాలయ మహాసభ.

శ్రీ జ్యోతిగిరి హాగ్యేరారాధన సంతులుగారు గ్రంథాలయ ప్రదర్శనమునకు పాగ్గిరంభోత్సవము జరిపిన తదనంతరము ఏక ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ మహాసభ పాగ్గిరంభించబడినది. ఆహ్వాన సంఘాభ్యుత్థులగు

చల్లపల్లి జమీందారుగారు శ్రీరాజా యార్లగడ్డ శివరామప్పసాద బహదరువారు ప్రతినిధులకు స్వాగత మొసంగుచు ఉపన్యసించిరి.

చల్లపల్లి జమీందారుగారు శ్రీ రాజా యార్లగడ్డ శివరామప్పసాద బహదూరుగారి స్వాగతానికి ప్రతిస్పందనము.

ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ మహాసభ బెజవాడలో సమావేశమగుట కిదియే మొట్టమొదటి పర్యాయము. ఇట్టి ఆఖిలభారత మహాసభ యొక్క ఏర్పాట్లను గురించి ఈ బెజవాడయందే మొట్టమొదట ఆవిర్భవించెను. ఆ సభావ్యవహారములను యీ నగరమునందుండిన నూరి వేలకు నరసింహశాస్త్రిగారే నిర్వహించుచు వచ్చిరి. బ్రిటిషు ఇండియాలో గ్రంథాలయోద్యమ మను దానిని ఉపక్రమించినది నరసింహశాస్త్రిగారే- కనుక ఆట్టి యుద్యమమునకు జన్మస్థానమైన యీ బెజవాడలో యీ సభ జరుగుట చాల యుక్తిమగ్గునున్నది. ఆ నరసింహశాస్త్రిగారు నేడు మనతో నిచట లేక స్వర్గములై యున్నారు. వారు తలపెట్టిన యుద్యమమును జయప్రథముగా కొనసాగించుటకు మన మందర మిచట సమావేశమై యున్నాము.

ఈ గ్రంథాలయమువలన దేశమునకు ఛాతూర్యము లాభములు అపారములు. దేశములో ప్రజలకు ఆత్మరక్షాసము హెచ్చినకొలదియు యీ సభవారు యీ గ్రంథాలయములద్వారా ప్రజలయందు కలుగజేయదగిన జానపరిశోధన పరివిధములుగా వెలయగలదు.

ఈ 7వ ఆఖిలభారత సమావేశమును జరుపుటకు కొంత కాలయాపనమైనది. దేశమందలి అధికమరవసయ్యించుచు కారణము.

దేశములో అధిక మరవస లెట్లున్నను, రాజకీయం దోళనము లెట్లున్నను గ్రంథాలయభివృద్ధిని మాత్రము నిరోధించుటకు వలదుపడును. గ్రంథాలయము ముఖ్యముగా జనసామాన్యమునకు ఎక్కువగా ఉపకరించును.

చును. వారికి యివి ఆత్మంతావశ్యకములు. ఎందువల్లనగా విద్యాధికులును సాధకులును తమ స్వంతప్రవృత్తి మును వెచ్చించి స్వంత గ్రంథసంకలనమును సేకరించి యుంచుకొన గలరు. కాని జనసామాన్యమునకు జ్ఞానదాయకములైన సరస్వతీ వీధులు కొన్ని సుకరములై సులభములై వెలయవలెను.

గ్రంథాలయములను కాలక్రమేణ దేశములో అసంఖ్యాకములుగా ఏర్పరచ జేయవలెను. మనదేశమందు గల 750,000 గ్రామములందును గూడ గ్రామమున కొక్క గ్రంథాలయము చొప్పున ఏర్పరచవలెను. ఇందు కొరకై ప్రభుత్వ సహాయము అవసరము మాట నిజమే కాని, కేవలము ప్రభుత్వమువారే యావత్తు భారమును వహించి సర్వసన్నాహములను చేయవలయునను వాదన నే నంగీకరింపను. దేవాలయముల సంస్కరణమున్నగు తదితర సంస్కరణముల విషయములలోనలెనే యీ గ్రంథాలయభివృద్ధి విషయములోగూడ ప్రజల తమయందు గల ఉత్సాహభిలాషను కార్యరూపమున ప్రకటించవలెను. కనుక ప్రజల కార్యాసక్తి కార్యక్షీలతను సరించి ప్రభుత్వమువారు చేయుతనొసగి సహాయము చేయవలయును.

ప్రతిగ్రామములోను ఒకచిన్న గ్రంథాలయము సందర్భానసరముల కొలంది, శక్తికొలంది ఏర్పాటు చేయవలెను. అట్టి గ్రంథాలయము గ్రామవాసుల సహజీవి నిలయుమై సద్విషయముల నేర్పుకొనుట కొక జ్ఞానమందిరమై వెలయగలదు.

అట్టి సహజీవి సత్సంగత్వమువల్ల గ్రామములలోని పాఠ్య కర్మలు అంతరించి గ్రామజీవితము సౌఖ్య

సప్తమ అఖిల భారత ధర్మగ్రంథాలయ మహాసభ,

బెజవాడ, 16 - 17 ఏప్రిల్ 1933.

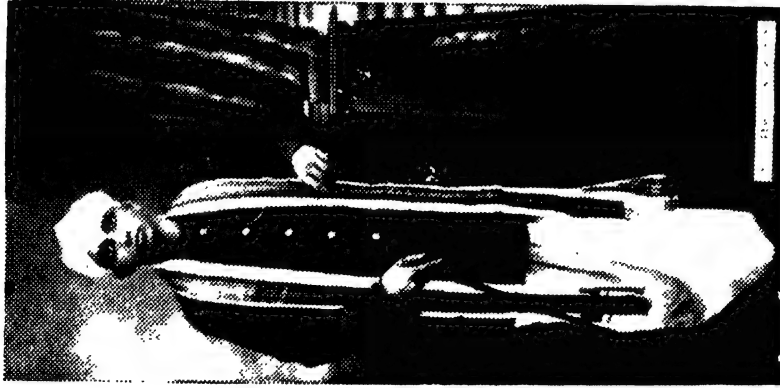

ఆచార్య సంఘాధ్యక్షులగు

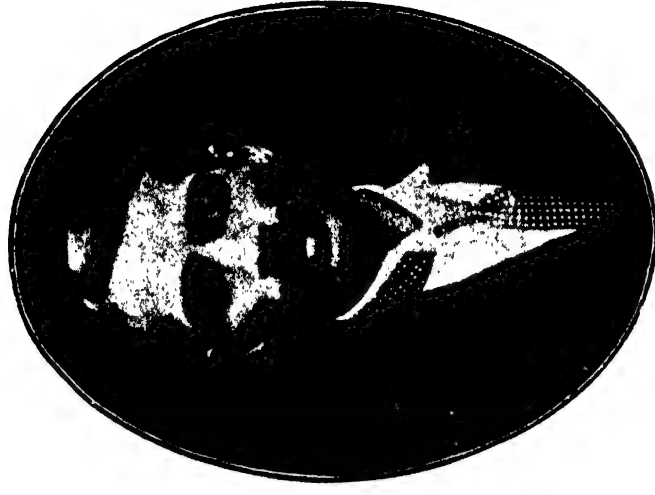
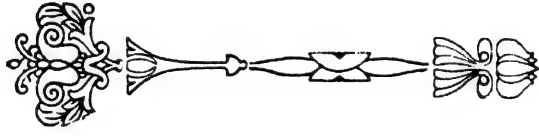
శ్రీరాజా యార్లగడ్డ శివరామ ప్రసాద బహదూర్ గారు

15వ లింగేశ్వర గ్రంథాలయ మహాసభ, బెజనాడ.

10, 11, 12 అగస్త, 1933.

అవస్థాన గాయక శ్రీ లును
గోవు రామచంద్రరాజుగారు.

అవస్థాన గాయక
పి. సీతారామరాజుగారు.

కరమై శుభప్రదమై యొప్పుజను. కనుక ఇట్టి యావద్భారత గ్రంథాలయ వ్యాప్తికి యాయావద్భారత గ్రంథాలయ మహాసభవంటి యొక కేంద్రసంఘము కృషిచేయవలెను. గవర్న మెంటువారుకూడ గ్రంథాలయములకును, సాహిత్య కళాభివృద్ధిలకును సంబంధించిన యొక పరిపాలనాకాళిను ఏర్పరిచవలెను. కనుక యీవిషయమై గ్రంథాలయోద్యమ నాయకులందరును శక్తివంచనలేక పాటుబడి ప్రభుత్వమువారిని ఆటవినక పురికొల్పవలెను.

ఆయాగ్రంథాలయముల నిర్వహణముల విషయము లోగల వ్యవహారభేదములను, నూతన పద్ధతులనుగూర్చిన

ధర్మవీర వామననాయక్ గారి ప్రార్థనాభాషణము.

ఈ సభకు ఉపక్రమణోపన్యాసము నొసంగవలసిన దిగా నన్ను కోరిరి. కాని నేను విద్యావంతుడను గాను. పట్టభిరుదములు లేవు. కాని, శ్రీయుత డి. టి. రావు గారును, ఆయ్యంగి వేంకటరమణయ్యగారును నన్ను బలితనాటవలన, నా యనుంగమిత్రులమాట ప్రోసి వేయజాలక యింగుల కంగీకరించిని. గ్రంథాలయోద్యమ పరమార్థమును గూర్చి తత్వవిచారణ నేను చేయబూనుకొనను. ఆ విషయ మంతయును పండితోత్తములైన యీ సభాధ్యక్షులే మీకు తెలియజెప్పగలరు.

ఈ సభ నుపక్రమించుటకు సర్వసమర్థుడైన భగవంతుడు మనకు తోడై, యాయుద్యమముయొక్క నిజతత్వమును సంకల్పాద్వైతములను గ్రహించుటకు వలయు విశేషమును గ్రహించుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను. మన మీ సభలో చేసెడి తీర్మానములను ఆచరణలోనికి తెచ్చుటకై వలయు నిరసకల్పమును సైర్యమును గూడ ఆ భగవంతుడు మనకు అనుగ్రహించుగాక.

అక్షరజ్ఞానము గల ప్రతివానికిని గ్రంథాలయము అక్కరకు రాగల సత్ప్రయోగపనయై యున్నది. వాగా పత్రకలును, పాఠశాలలును ఏ విధముగా దేశమందు జ్ఞానబీజములను నాటగలవో అదేరీతిగా ఏ గ్రంథాలయములు కూడ జ్ఞానబీజములను నాటగలవు. పూర్వయుగములలో గూడ తామ్రకాసనముల మూలమునను నూపములపై చెక్కబడిన శిలాకాసనముల మూలమునను ప్రజలకు ధర్మమార్గములు బోధింపబడెను. తాటియాకు పుస్తకములమీద నుద్గ్రంథము లన్నియు లిఖింపబడి భద్రము చేయబడెను.

వివరములను, భారతమ్యములను, ఆ విషయమనందు సామర్థ్యానుభవముగల నిపుణులు నిర్ణయించగలరు కాని, దేశమంతటను గ్రంథాలయములను ఏ సరింపజేయు విషయములో ప్ర. వారును పూ. కొని కృషిచేయవలెను. ఆహ్వానసంఘము తరఫున మీకందరికిని ఈ 7 వ అఖిలభారత గ్రంథాలయ సభాసమావేశ సందర్భమున స్వాగత మొసంగుచున్నాను.

పిమ్మట పుష్పమాలాలంకృతులై శ్రీ ధర్మవీర వామననాయక్ గారు సభకు (పారంభోత్సవమును జరుపుచు ఉపన్యసించిరి.

అట్టి యుత్సాహవృద్ధి గ్రంథములను జాగ్రత్తగా దాచి యుంచుటకై రాజ్యాధిపతులు చాల ధనమును వెచ్చించి శ్రద్ధవహించియుండిరి. కాని, మతాంతరులును ఖండంతరులును ఈ దేశముపై దాడివేరి ఈగ్రంథసముదాయములను పెక్కింటిని నాశనముచేసి మానవకోటికి ఆపారమైన ఆపకార మొగర్చియుండిరి. భూర్జపత్రములయందు లిఖింపబడిన వేదగ్రంథము లనేకములు కాశ్మీరములో కారదానీనమునందు గుండెడివట. తారారు దేశమునుండి దండెత్తించిన తురుష్కులు ఆ గ్రంథ సంపుటి నంతను కృష్ణా గంగపాలు చేసెరిట. కాని, భారతీయుల భాగ్యవశమున అనాటి పండిత ప్రకాండు లందరును ఆగ్రంథకోశము నంతను కంఠసముచేసి యుండుటవల్ల వంశపరంపరగా అనుశ్రుతిమై నేటికిని మనకు నిలిచియున్నది.

ముద్రణాయంత్రము, కాగితము మన కిప్పుడు వెలసి నవి. ఈ రెంటిమూలమున విజ్ఞానము విశ్వమానవకోటికి నేడు సులభసాధ్యమైనది. అమూల్యవిషయములు గల గ్రంథములు ఆమదినము వెలువడుచున్నవి. వీని నన్నింటిని స్వీకరింపగల గ్రంథాలయములు లేనెతుట్టెలవలె ప్రజలకు ప్రపంచమునందుగల వివిధ విజ్ఞానవిషయములను ఆందజేయుచున్నవి. అట్టి గ్రంథాలయములను విజ్ఞానవీరములను దేశమునందు విస్తరింప జేయవలెను. ఇది ప్రభుత్వమువారియొక్క ముఖ్యకర్తవ్యము. ప్రజలు కూడ ఇందుకు నడుమకట్టి పనిచేయవలెను.

అట్టి గ్రంథాలయములు ప్రజలకు సత్కృత్యము నను నిలయుములై జీవితధర్మములను ప్రజలు నేర్చుకొని పన్నాగరచనలగుటకు ఆధారభూతము లగును.

గ్రంథాలయములమాలమున దేశములో గ్రంథపఠ హస్తాక్షరపురికొల్పబడును. గ్రంథములలోని రహస్యములను గ్రహింపగల్గుటకై ప్రజలను చురుకేర్చుకొనుటకు కుతూహలమాఁసు లగుచును. ఆత్మరక్షాసముక్తిలవారి సంఖ్య యిందువలన పెంపుగాంచును.

సాహిత్యము, కళ, తత్వశాస్త్రము, మున్నగు వివిధ విషయములనుగూర్చి, ప్రజలలో వికాసము కలుగును. విద్యావంతులగువారికి యీ గ్రంథాలయములవలన నూతన పరిశోధనలనొనర్చు నవకాశ మేర్పడును. మౌనశోటి యొక్క విజ్ఞాన మిగ్రంథాలయములందు గొప్ప ధననిధి వలె దాచబడియుండును. వ్యయప్రయాస ల క్షి రలేకుండు ప్రతివారికిని సకలశాస్త్రవిషయములను అంగుబాటులో నుండగలవు ఏగురువునొకకూడ సకలవిషయములను ఎవ్వడును నేర్చుకొనాలదు. గ్రంథాలయములు లేకుండు విద్యాభివృద్ధికి వలయు ఏర్పాట్ల సమగ్రము గాజాలవు. పాఠశాలలందు జనులకు జానకీపాస కిలుగజేయబడును. ఆదాహమును తీర్చుటకు గ్రంథాలయములు చాలివెంద రలవంటివి. జాతీయాభివృద్ధిదాయకము లయిన యే యుద్యమమును తలపెట్టినను గ్రంథాలయములు ఆయుధములవలె సాధనములై యుండును.

గ్రామములోని గ్రంథాలయములు సహజముగా చిన్న సంఘములై యుండును. పట్టణములలోని గ్రంథాలయములు పెక్కకై యుండును. కాని పట్టణముల లోని గ్రంథాలయములలోని యుద్యోగములకు పలు విధములైన గ్రంథములను గ్రామ గ్రంథాలయములకు తరచు ఆందజేయుటకై సంచార గ్రంథాలయములు కొన్ని యేర్పఱపఁలెను.

మొదటి దినము మధ్యాహ్న సమావేశము.

అఖిలభారత గ్రంథాలయ మహాసభ మరల యీ రోజు సాయంత్రం 4-80 గంటలకు సమావేశ మయ్యెను. శ్రీయుత డాక్టరు వంగల శివరాముగారిని అధ్యక్షులుగా నుండవలసినట్లు కోరుచూ, శ్రీయుత అయ్యదేవర కాశీశర్మరావుగారు ఉపసాదించిగ శ్రీ యుత మాగంటి బాపిపిడుగారు బలపర్చిరి. అనంతరము డాక్టరు శివరాంగారు పుష్పమాలాలంకృతులై అధ్యక్ష పీఠము నధిష్ఠించి తమ యుపన్యాసమును చదివిరి. అంతట ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి శ్రీవిశ్వమరావుగారు సభ జయప్రదముగ జరుగవలయునని కోరుచు పెద్ద ఖేతులు వ్రాసిపంపిన సందేశములను చదివిరి.

ఇట్టి వ్యవహార నిర్వహణ రహస్యము లనేకములు కలవు. ఇకన్నియు అధ్యక్షులు మీకు విపులముగా విశదీకరింపగలరు.

భారతదేశములో గ్రంథాలయోద్యమమునకు పునాది వేసి దారి చూపినది బరోడా మహారాజగు కాయాజీ రావు గైక్వారుగారు. వారు మనయందు పురిగొల్పిన యుత్సాహమే యీ యుద్యమ పరంపరాభివృద్ధికి మనకు ఆధారభూతము కాగలదు.

ఆంధ్రదేశములో యీ యుద్యమమునకు కీ రతేషు లగు నూరి వేంకట నరసింహశాస్త్రి గారు మార్గదర్శకు లైరి. వారు వీడివీక్షణియందు పసలేయించుండినను యీ యుద్యమవ్యాప్తికై ఎక్కువ కృషి సల్పియుండిరి. వారి శక్తిని దీనికి ధారపోసిరి. బరోడా మహారాజగారివలె ఆధికారసంపన్నులును, ప్రభువులును గాక పోయినను ఇంతటి ప్రబోధమును యీ దేశములో కలుగజేసియుండుట హెచ్చుగా మెచ్చదగిన విషయము. శ్రీ అయ్యకి వేంకటరమణయ్యగారు యీ యుద్యమమునకు యీ దేశములో రెండవ పట్టుకొమ్మగా నున్నారు. వీరిద్దరును భిల్లకపు పట్టుతో పనిచేసిరి.

ఈ యుద్యమము, యీ సభ జయప్రదముగా నెరవేరవలెనని కోరుచున్నాను.

ఉదయమున సభ ఇంతటితో పూరియొంది. సాయంత్రం 4 గంటలకు అధ్యక్షి పన్యాసము, సభకు సంబంధించిన మిగిలిన కార్యక్రమము జరుగగలదని సన్మాన సంఘాధ్యక్షులవారు సభానికి తెలియజేసిరి.

శ్రీయుతులు డాక్టరు లంక సుందరంగారు, బి. ఎన్. రావుగారు, టి. సి. గోస్వామిగారు, కుమారమణీంద్రురేవరాయ్గారు, వజ్రబ్రహ్మ మొదలియారుగారు, కె. యస్. బి. కె. స్వామిగారు, దిరాజ్-చంద్ శర్మగారు, బి. యస్. రామసుబ్బయ్యర్గారు, యం. కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు, శ్రీమం అత్తం సత్యవతీదేవిగారు, సిలోనులో వాణిజ్యమంత్రిగారియన పేరి సుందరంగారు, ఎన్. కృష్ణరావుగారు మొదలగు ప్రముఖులు పంపించిన సందేశములను సభానికి చదివి వినిపించిరి.

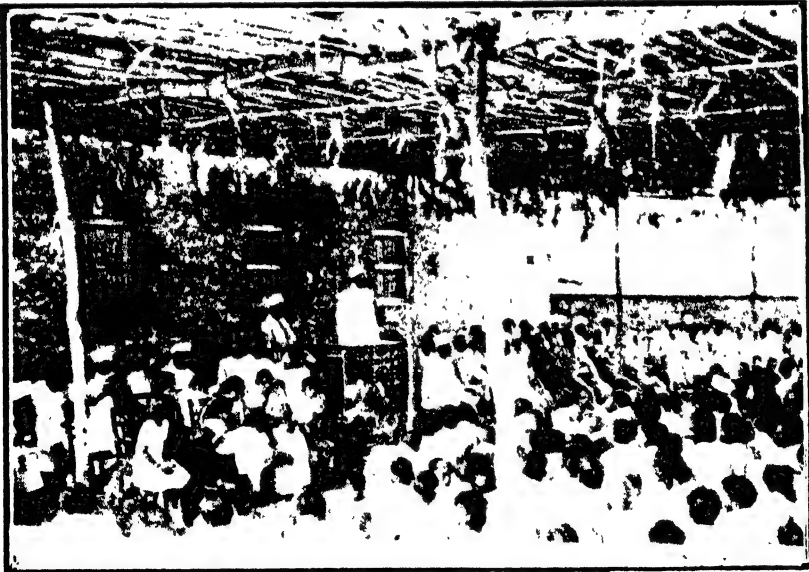
పేరి సుందరంగారు సిలోనుప్రజలు మీ సభ యొక్క కార్యక్రమమును మిక్కిలి కుతూహలముతో

సప్తమ అఖిల భారత ధర్మగ్రంథాలయ మహాసభ,

బెజవాడ, 16 - 17 ఏప్రిల్ 1933.

ప్రదర్శనము.

జ్యోత్స్నారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు
ప్రదర్శన ప్రారంభోపన్యాసము నొసంగుట.

సప్తమ అఖిల భారత ధర్మగ్రంథాలయ మహోసభ, బెజనోడ.

ఏప్రిల్ 16, 17 తేదీలు, 1983

సా. వి.

నిరీక్షించుచు మీరు గ్రంథాలయముల ద్వారా ప్రజా సామాన్య విద్యాభ్యాసమునకు తోడ్పడిగలరని నమ్ముచున్నాను' అని తెలిపిరి. వంగదేశ గ్రంథాలయసభాధ్యక్షులగు కుమారమణీంద్రదేవ్ రాయ గారు 'బెజవాడలో

మా మిత్రులు గ్రంథాలయోద్యమమునందు ప్రారంభ మునుండియు ముందంజవేసి యున్నారు. వారు మరల తమద్యమమును కొనసాగించుట మిక్కిలి పశంసనీయము' అని సందేశ మివ్వరి.

వంగల వెంకటశివరాము, ఎం. ఏ., పి. హెచ్. డి, ఎఫ్. ఆర్. హెచ్. ఎస్., గారి అధ్యక్షి పన్యాసము.

గ్రంథాలయోద్యమము వయోజనవిద్యాభ్యాసానికి సహాయభూతముగ నుండునన్న యుతము సర్వత్ర గురింపబడెను. దేశములో తగినన్ని గ్రంథాలయములు లేనప్పుడే జాతీయ విజ్ఞానవంతిమై ప్రపంచ వికాసమునకు తోడ్పడజాలదు.

కార్యక్రమము

మనకు జాపవలసిన కార్యవిధానము నాలోచింపవలయును. మనకు చేయవలసిన కార్యమెది? దానికి వ్యయ మేమగును? దానిని నిర్వహించువారెవరు? దానిని త్వరలో నిర్వహించుటెట్లు? ప్రతిపాతకాలయందును ప్రతి గ్రామమందును, పట్టణమునందును, మునిసిపలు పట్టణమునందును విధాయకముగ నొక గ్రంథాలయ ముండితీరవలయును. గ్రంథాలయములోని పుస్తకములను తెచ్చుకొని పాఠశాల విద్యార్థులు చదువుకొను నలవాటును వారికి కలిగింపవలయును. అదియు గాక పాఠశాల విద్యార్థులలో 10, 12 యేండ్లువచ్చినప్పటినుండి గ్రంథాగారములోని పుస్తకములనేగాక, మునిసిపాలిటీ గ్రంథాలయములందలీ పుస్తకములు చదువు నభ్యాసము చేయవలయును. వారున్న పట్టణములందు మ్యూజియము లున్నయెడల వానిని చూపుచు వానిని గురించి పాఠశాలలో చెప్పుచుండవలయును. ఇట్లువారికి చిన్నప్పుడే శ్రద్ధయును, సుతానామను కలిగించిన యెడల వారు పెద్దవారైనప్పుడు పుస్తకములు చదువుచు జ్ఞానమార్జించు నభ్యాసము పట్టుబడును. అట్లు చేయుటవలన యువజనులకు గ్రంథాలయములందు రుచి కలుగును. పాఠశాలలో చదువుకొనుచున్నప్పుడు విద్యార్థికి యభ్యాసము, రుచి కలిగించిన యెడల వారు పెద్దవారైనను దానిని మరచిపోక చదువుట కలవాలు పడుచుండురు. పాఠశాల వదలిపెట్టు లోపలనే పాఠశాల యభ్యాసము పట్టుబడునట్లు చేయవలయును.

ఇప్పుడు వయోజనవిద్యకుండిన సౌకర్యములు చాల యుత్తము. భారతదేశములోగల జనసామాన్యవనరు

లను పొడించుట కిప్పుటి కట్టి నిష్కలపట ప్రయత్నము జరిగియుండులేదు. వయోజన విద్యవిషయమై విచారణ చేయుటకు బ్రిటిషునా రివరల్ నొకసంఘము నేర్పరిచిరి. బాతీయాభ్యాసానికి దిశాత్వతావసరమనియు, పాఠలకుండవలసిన లక్షణమున కిది యవసరమనియు, నందుచే నాయేర్పాటు సర్వత్ర కాశ్వతముగ నుండవలయుననియు వారు యుక్తిముగ తెలియజేసిరి. దీనికి తోడు గ్రామములందు గ్రంథాలయము ఉండవలయును. దీనికేమి వ్యయమగునో యోచింపవలయును. ప్రాగ్రామమందు, పట్టణమునందు జిల్లాయందు భాండాగారములు పెట్టించుటకు చాలధనమవసరము. ప్రజలను ప్రభుత్వము వారును కలిసి తోడ్పడినప్పుడే యిదికొనసాగును. ప్రతి రాష్ట్రమందును ప్రతి యేడు దీనికొరకై కొంత సొమ్ము ప్రత్యేకము ఖర్చుపరచుచుండి వలయును. ప్రజల దగ్గరనుండి విరాళములు పోగు చేయవలయును. అయి పొందెములందు విద్యాభ్యాసానికి భాండాగార సాపనమునకు పన్ను వసూలు చేయవలయును. అంతయు ప్రభుత్వమే చేయవలయునని మనము తలపడుదును. ప్రజలు స్వాభ్యాసానికి పాటుపడుచు ప్రభుత్వ సహాయము నడక్షింప వలయును. అమెరికాలోని కార్నెల్ వంటి శ్రీమంతలు తోడ్పడిని యెడల నక్కడీ యుద్యమము ఫలవంతమై యుండెడిది కాదు. మనదేశమునందు నట్టి దాతలు లేకపోలేదు. వారి నడుగవలసిన విధముగ నడిగిన వారు ధనసహాయము చేయక పోరు. దానివలన కొంత కార్యనిధి కౌగలరు. పదిసంతస్పరము లిట్లు పాటుబడిన యెడల ప్రతిగ్రామమునందు, పట్టణమునందు పుస్తక భాండాగారములు తలయెత్తక పోవు. పబ్లిమగోదావరయందలి అత్తలి నాస్య గ్రామమై యున్నది. ఇక్కడ నెందరో విద్యావంతులు తలయెత్తయెన్నియోవిధముల చేరుప్రత్యులు గడించి యుండిరి. కాని అక్కడ గ్రంథాలయమును నెలకొల్పి యుండలేదు. అక్కడ గ్రంథాలయ సౌకర్యమునకు నేను కొంతసొమ్ము చెప్పదను. కొన్ని పుస్తకములనుకూడ నొసంగదను. అత్తలి

యందు చాలమంది ధనవంతులు గలరు. వారు దీనినిబట్టి గ్రంథాలయమును వృద్ధిచేయవచ్చును. కేవలము ధర్మాత్ముల సహాయమే చాలదు. గ్రామసులనుండి వసులగు పన్నులొ కొంతద్రవ్యము దీనికొంద వినియోగపడే వలయును. దీనికి కాసనముండినప్పు డిది సాధ్యపడును.

చెన్నపురి శాసనసభ్యు లిందుకొరకు ప్రయత్నించి పుస్తకభాండాగారములకు పృథుత్వసహాయము కలుగునట్లు చేయింపవలెను.

బరోడాలో జరిగినపని.

బరోడాలో పుస్తక భాండాగారోద్యమము చాల వ్యాప్తియందున్నది. 1910 నుండి అది ప్రారంభమయ్యెను. బరోడా మహారాజువారు రెండివ పర్యాయము అమెరికాదేశమునకు వెళ్ళినప్పుడు గ్రంథాలయపు టేర్పాటులందు వన్నె గాంచిన డబ్లియ, ఎ. బోగ్ నుగారి తోడ్పాటును పొంది వారి నందుకు నియోగించిరి. వారు బరోడాలో మూడు సంవత్సరములకాలమునుండి చాల కృషిచేసిరి. ఇప్పు డాకార్యమును న్యూటను దత్తుగారు నిర్వహించుచున్నారు.

బరోడాలో కేంద్రగ్రంథాగారము కలదు. గ్రామములందును పట్టణములందును కూడ గ్రంథాగారములు కలవు. కేంద్రగ్రంథాగారము మాత్రసంఘము వలెనుండి తక్కినవానికి తోడ్పడుచుండును. అక్కడ ఉచితముగా పుస్తకములను చదువుకొనవచ్చును. వారు పుస్తకములను ఇంకొక కూడ నిచ్చెదరు. ఇది గాక దానికిఁబరి పత్రికాపతనమందిరము కలదు. స్త్రీలయువయోగార్థము కూడ ప్రత్యేకము ఏర్పాటుల కలవు. పిల్లలకు క్రీడామందిర మొకటి యున్నది. అక్కడ బాలురు విసోదముగ కాలక్షేపము చేయుటకు తగిన యేర్పాటు లున్నవి. కేంద్రగ్రంథాగారమునుండి చాల పుస్తకములు చదువుకొనువారికి పంపుచుండురు. మన దేశములోని గ్రంథాలయములలో నిది మూడవదియై యుండును. ఇందు 124,000 పుస్తకము లున్నవి. గత సంవత్సరములో 182,600 సంపుటములను చదువుకొనుట కిచ్చియుండిరి. పట్టణములకు గ్రామములకు పుస్తకములు తీసికొనిపోయియు నక్కడకు పెట్టెలలో పంపించియు పుస్తకము లిచ్చుచుండురు. పుస్తకములు కొరిన పాఠశాలకు గాని, ఇతర గ్రంథాలయములకు గానిమరి ఇతర సంఘములకు గాని వారుచితముగ పుస్తకములు పంపించుచుండురు. తమకు గ్రంథాలయ

శాఖవారే సంపుటకును తిరిగి తుదకు చేరుటకును అగు ఖర్చులను భరించుచుండురు. ఇట్లు నిరుడు 22000 సంపుటములను పృజలు చదువుకొనుటకు పంపించియుండిరి.

గ్రామ గ్రంథాలయములకు సంస్థానమువారు ధన సహాయము చేయుదురు. 1906 నుండి ఇది జరుగుచున్నది. 1919 నుండి గ్రంథాలయశాఖ నొకటి నెలకొల్పిరి. అది అప్పటినుండి పనిచేయుచున్నది. గ్రామసులుగాని పట్టణవాసులుగాని రు 100, రు 800, రు 700 లో జమ చేసికొనినప్పుడు అంతసొమ్మును గ్రంథాలయశాఖవారిచ్చెదరు. జిల్లాబోధువారు కూడ ఇంక ఆంధ్ర సొమ్ము నిచ్చెదరు. కొన్ని సమయములలో మనిసిపాలిటీలకూడ సొమ్మిచ్చుచుండును. గ్రంథాలయ ధనమునకు ప్రజలు 1/3 వంతు సొమ్మును పోగుచేసినయెడల తక్కినసొమ్ములో చెరిసగమువంతున పృథుత్వమువారును జిల్లాబోధువారును ఇచ్చెదరు. కొన్ని గ్రామములలో గ్రంథాలయములను పోరంభించినప్పుడు నూరు రూపాయల గుజరాతీ పుస్తకములను పాక రూపాయలకే గ్రామసుల కిచ్చెదరు. తక్కిన ముప్పాక రూపాయలను పృథుత్వమువారు ధరింతురు.

స్వీయాభివృద్ధికి గ్రంథాలయములను నెలకొల్పుకొను సౌకర్యములు పొందుటకు ప్రజలు మందమతులై యుండలేదు. మొత్తముమీద 45 పట్టణములందు 818 గ్రామములందును ఉచిత గ్రంథాలయములను నెలకొల్పిరి. వానిలో 612,406 పుస్తకములున్నవి. వానిని పంపత్సరమునకు చదువువారి సంఖ్య 79406 మంది. 4,25,811 సంపుటములప్రచారములోనుండెను. ప్రతినమందిరములు 110 యున్నవి. ఇరువదియేండ్లలో నింతకార్యము నెరవేరియుండెను. ఇంతపని జరిగి యుండుట ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. 119 గ్రంథాలయములకు సాంతధనంతులు కలవు. అసిస్టెంటు క్యూరేటరుగారు గ్రంథాలయములకు వెళ్ళుచు నవి తిన్నగ నున్నది లేనది చూచిచ్చుచుండును. చాలమంది గ్రంథాలయ నిర్వాహకులను చుట్టుపట్టునుండి ఒక స్థలమందు సమావేశముచేసి వాని నెట్లు నిర్వహించవలెనో బోధించుచుండురు. ఇతరవిషయములను చర్చించుచుండురు.

సంస్థానములోని ప్రదేశములో 65.64 వంతుభాగమునందు గ్రంథాలయములు పత్రికాపతనమందిరములు తలయొక పనిచేయుచున్నవి. వీనివలన విజ్ఞాన వ్యాపకము కలుగునని సంస్థానాధీశునకు దృఢభావము కలిగెను. ఆరాజ్యమున 418 గ్రామములందు పాఠశా

లున్నవి. ఆరాజ్యమున గ్రంథాలయములేని గ్రామమునం దెల్ల వానిని పెట్టింపవలయునని సంసానాధీశుడు గ్రంథాలయశాఖవారిని కోరెను. దీనికి కావలసిన కట్టుబాటులుచేసిరి. ఆ సంకల్పము 4 యేండ్లలో పూర్తయినది.

చాలాలోయను గ్రామముందు 3 వేల మంది ప్రజలున్నారు. అక్కడ మంచి గ్రంథాలయము కలదు. దానిని బాగుగ నిర్వహించుచున్నారు. పాఠశాలలో సాధ్యము లాకరు దానికి గౌరవకార్యదర్శిగనుండి పని చేయుచున్నారు. స్త్రీల గ్రంథాలయమునకు రోకిపోయినను వారికి ఇంకను పుస్తకములు పంపించుచున్నారు. గ్రామమునందలి ముఖ్యవిషయములన్నిటిని గ్రంథాలయ ధనమున నుపహరించుచున్నది. గ్రామములో నెన్ని పట్టాన్నవో ఎంతెంత విజ్ఞానముకలదో అక్కడి ఆరికలెన్ని కట్టి నేవ్యము చేతుతో, ఎగ్జెన్సియున్నవో మున్నగు సంగతులన్నింటినీ అక్కడ వ్రాసిరి. స్త్రీలకును, బాలకులను ప్రత్యేక గ్రంథాలయములు కావలయునను సంకల్ప మిటీవల బయలుదేరెను. స్త్రీల కొరకు 8 గ్రంథాలయములును, బాలకులకు 4 గును నెల కొల్పిరి. వారికొరకు 8 పతన మందిరము లున్నవి.

బరోడా సంసానములో సాధ్యమైన పని మన దేశములోని ఇతర రాష్ట్రములందును సాధ్యమగును. దానికి నాయకులు, ద్రవ్యము, కట్టుదిట్టములు, సంకల్పము కావలయును.

ఆంధ్రదేశము.

1919 లో ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమువారు చెన్నపురియందు ప్రథమ భారతగ్రంథాలయ మహాసభను జరిపించిరి. బెజనాడులో 1914 నందు పీఠే ప్రథమ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ మహాసభను జరిపించిరి. అప్పుడు 168 మంది గ్రంథాలయ నిర్వాహకులు సమావేశమైరి. అప్పటినుండి ఆంధ్రదేశములోని గ్రంథాలయోద్యమము వృద్ధిగాంచెను. హైదరాబాదు సంసానము నందలి ఆంధ్రప్రపంచము నందలి మండలములందు విరివిగ గ్రంథాలయములను నెలకొల్పుచున్నారు. 1888 లో విశాఖ పట్టణమునందు ప్రథమ గ్రంథాలయమును, పతనమందిరమును సరస్వతీ లైబ్రరీ యనుపేరిట నెలకొల్పియుండిరి. భీమవరము తాలూకాలోని కుముదవల్లి యందలి గ్రంథాలయము పురాతనమైయున్నది. దానిని 1897లో నెల

కొల్పిరి. దాని తరువాత రాజమహేంద్రవరము నందలి గౌతమీ లైబ్రరీని చెప్పవలయును. దానిని 1900 లో నాళము కృష్ణారావుగారు స్థాపించిరి. అది ఆంధ్రదేశమునందలి గ్రంథాలయములలో పెద్దదని చెప్పవలయును. దానియందు పదివేల గ్రంథము లున్నవి. 1914 నుండి గ్రంథాలయముల సంఖ్య పెరుగుచు వచ్చెను. అంతకు పూర్వము పతనమందిరములు కట్టుట తలయెత్తెను. 1914లో 289 గ్రంథాలయము లుండి 1918 లో నవి 475, 1930 కి 600 అయ్యెను. గ్రంథాలయోద్యమమును నూరి వేంకటనరసింహశాస్త్రి, ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు పారంభించి కృషిచేసిరి. 1915 లో రెండవ గ్రంథాలయ మహాసభ జరిగెను. గ్రంథాలయ సర్వస్వమును పత్రికనుకూడ నడిపిరి. 1917 లో బరోడాలో జరిగిన గ్రంథాలయ ప్రదర్శనమునకు వేంకట రమణయ్యగారు వెళ్ళియుండిరి. అక్కడ చూచినదాని వలనను, ప్రోత్సాహము వలనను ఉద్యమమునకు నూతన జీవము కలిగెను.

1914-20 మధ్య చాల గ్రంథాలయము లెర్పడెను. గ్రంథాలయ సేవకులను తయారుచేయుటకు 1920 లో తరగతు లేర్పరచిరి. గ్రంథాలయముల సంఖ్య 600 అయ్యెను. ప్రాథమిక వర్గములు, ఆంధ్రోద్యమము నందింత రాష్ట్రముగ నిది బాగుగ వ్యాపించియుండెను. నైజాము రాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రమండలములో 1920 28 మధ్య గ్రంథాలయములు వృద్ధిపొందెను. రాజ్ కోదోద్యమమునకు దీనికి నెట్టి సంబంధము నుండకూడదు. ఇట్లు సంబంధము లేనప్పుడు భావినితీ బాగుండును. మతవిషయములతో గాని, కులభేదములతో గాని దీని కెట్టి సంబంధముండకూడదు, గ్రంథాలయములు కేవలము విజ్ఞాననిలయములై యుండవలయును. అక్కడ ఉపన్యాసములు మున్నగునవి జరుగుచుండవలయును. అక్కడ ప్రజలు వికాసాత్మకముతో కార్యములు జరుపుకొను తత్పరత్వమును పొందవలయును. హరికథలు, ఆరోగ్యవిధులు, సంఘాన్నిత్యముల విషయమై యుపన్యాసముల నిర్వహించుచుండవలయును. కట్టుదిట్టముగ నిట్లు జరుపుటచే వయోజన విద్యార్థివృద్ధి ముఖ్యసాధనముగ నుండగలదు. పురాణములు మున్నగువానివలన విజ్ఞానము వ్యాపింపజేయుట వీధినాటకములు, కవిసమ్మేళనము, వక్తృత్వ పోటీ పరీక్షలు మొదలైనవానిని యేర్పాటుచేయుట మొదలగు కార్యములను గ్రంథాలయములు ముఖ్యముగా ఆచరింపవలయును. దీనివలన ప్రజల

ఇంతేని లాభకరముగ నుండును ఇటు ప్రజాసేవ చేయుటకంటేని వీలున్నది. కుముదవలీ గ్రంథాలయ మందు, వైద్యశాలనుకూడ నడిపెదరు బీదల కుపచార గ్రహ మొకటికూడ కలను. పొంగిన సమాజమువారక్కడ ఫజనలు జరిపించుచుండును. గ్రంథాలయము నందే సహకారసంఘముకూడ నున్నది. గ్రామసుల సంచలనమున కంతకు నది కేంద్రమువలె నున్నది.

నిరీశ్వరమైన కార్యవిధానము

ఇప్పుడు నిరీశ్వరమైన కార్యవిధాన ముండవలయును. ప్రభుత్వమువారి, శాసనసభ్యుల, ప్రజల, దృష్టి నాకరించుటకు ప్రచారము జరుపవలయును. గ్రంథాలయ విధానము ముఖ్యవసరమని వారక నచ్చచెప్పవలయును కొన్ని సంవత్సరములవరకు మనమిట్లు ముఖ్యముగ ప్రచారము చేయవలయును. మనము నెరవేర్చుకొనినవి చాల కార్యములున్నవి. ఇప్పుడు గ్రంథాలయము లన్నియు కలిసి ఏకవిధమున పనిచేయునట్లు యేర్పాటు చేయవచ్చును. కేంద్రస్థానమునందు మాతృకముగ నుండు నట్లాక గ్రంథాలయమును పెట్టింపవచ్చును. గ్రంథాలయములయందున్న గ్రంథములన్నిటికిని గిరిపి, సంయుక్త గ్రంథపట్టిక నొక దానినితయారు చేయవచ్చును. గ్రంథముల పట్టికలను, పత్రికల జాబితాలను అముద్రిత గ్రంథముల పట్టికలను ప్రకటింపవచ్చును. గ్రంథాలయ నిర్వాహకులను తింజీరు చేయుటకు యేర్పాటు చేయవచ్చును. గ్రంథాంధాగారి వృత్తయందలి గౌరవమును పెంపొందింపవచ్చును. పుస్తకములను విక్రయించువారినుండి సౌకర్యములుపొందుటకు ప్రయత్నింపవచ్చును. ఇట్టి శిక్షణ యేర్పాటులు చేయవచ్చును. ఉద్యమము వికసించి బలము చేరినకొలదిని వీనిని జరుపుటకు యత్నింపవచ్చును. ఇవియన్నియు ముఖ్యవసరములై యున్నను అన్ని సాగ్రంథములలోను గ్రామములలోను ముఖ్యముగ గ్రంథాలయములను పెట్టించు కార్యమును ఆరంభములో జరిపి దానిని నిర్వహించిన శిక్షణ దీనినంతను తలపెట్టవచ్చును. గ్రంథాలయ ప్రయోజనమును ప్రజలకు తెలుపుటకును ప్రజలనుండి సొమ్ము పోగు చేయుటకును బహుదాలో చేయుచున్నట్లు గ్రంథాలయ వాణిజ్యరములను జరుపు యేర్పాటులు చేయవలయును.

గ్రంథాలయ చట్టము

ఇతరదేశములలో గ్రంథాలయ చట్టమున్నది. దాని ననుసరించి ఆక్కడ గ్రంథాలయములను పోషించుచు పాలించుచున్నారు. మన దేశమునందు ఆట్టిచట్ట ముండవలయును. చీనాలోను, జపాను, ఫిలిప్పైను దీవులలో నిల్లు చట్టము లేర్పడి యున్న తరువాతనే గ్రంథాలయములు వికసించుటకు వీలుకలిగెను. భారతవర్షము వెనుకబడికూడదు. మనకు గ్రంథాలయములు యేర్పడుటకును విజానాభివృద్ధిని చట్ట ముండవలయును. వివిధ రాష్ట్రములలోనివారిందుకు ప్రయత్నింప వలయును. వివిధ దేశములలో జరుగు గ్రంథాలయ సంచలనము నందును మనకు ప్రయోజన ముండవలయును. 1928 లో నింగ్లాండులో జరిగిన ఆంగ్లగ్రంథాలయ మహాసభకు దాసు త్రవీకృమరావుగారు ప్రతినిధిగ శిష్యుండిరి. వారక్కడ మన గ్రంథాలయోద్యమము విషయమై వ్యాసము చదివెరి. దానిని వారు ప్రకటించిరి. ఈయేడు చిత్రాలో ఆంధ్రగోత్రము గ్రంథాలయ మహాసభ జరుగును. అక్కడకు ప్రతినిధినిపంపించుటయో తగిన సందేశమును పంపించుటయో జేయవలయును. ఈ సభకు యస్. యస్. నెహ్రూ ఐ. సి. యస్. గారును వారి భార్య గారును అఖిలభారతధర్మగ్రంథాలయ సంఘపక్షమున ప్రతినిధిగ శిష్యులున్నారు. పాశ్చాత్యగ్రంథముల పరిశోధనము జరుపునట్లు పురికొల్పవలయును. గ్రంథాలయ పత్రికను రీతి పాఠ్యరంజించి నడుపవలయును.

ప్రజలు విజానాభివృద్ధికి పాటుబడవలయును. పుస్తకములు చదువు రుచిని కలిగింపవలయును. ప్రాచీనము పుస్తకములు చదువుటకు శ్రద్ధవహించు ప్రోత్సాహము పుట్టింపవలయును. అప్పుడు గ్రంథాలయములు విధాయకముగ నుండవలసిన స్థితి యుదయించును. ప్రజలలో నిట్టి తత్పరత్వము కలిగినప్పుడే వర్ధిల్లు సేగాని కీడింపదు. అట్టిస్థితి గోచరించినప్పుడు ఆ జాతి వర్ధిల్లు మానవసౌఖ్యమునకు లోడ్పడుచుండును.

జనార్దనం నాయుడుగారి ఉపన్యాసము,

అనంతరము మద్రాసు కలెక్టరా గ్రంథాలయోద్యమము ఆర్. జనార్దనం నాయుడుగారు "గ్రంథాలయనిర్మాణము-వ్యాప్తి" అను కీ రిక పై మిక్కిలి గంభీరమగు ఉపన్యాస మొనర్చుచు ప్రాచీన సాగరికతలయొక్క

చరిత్రలను పరిశోధించిన యెడల ప్రాచీన రాజ్య ఔన్నత్యమునకును ప్రాచీన వాఙ్మయముల ఉచ్ఛస్థితి కిని కారణము అప్పుడు తెలిసియుండిన గ్రంథాలయములే యని కనుపట్టుననియు శోము, గ్రీకులందును

మనదేశములోను విలసిల్లిన హిందూరాజ్యములన్నీ వీని కళాశాస్త్రభవమున్న అలంకరించిన యెడల అప్పుడు ఆ యాదేశములందు ఆపారములైన గ్రంథసంపత్తిని గలి విజాన లేజాపుంజములను జెడజల్లుచుండిన గ్రంథాలయ ము లెన్నియో యుండెననియు చెప్పిరి.

ఉపన్యాసకులు తమ విదేశపర్యటనములో యూర పుఖండమందిరి పురాతననగరములను సందర్శించినపుడు ఆచ్చట పురాతనములగు గ్రంథాలయ భవనములను ఎన్ని టినోవాగు చూచినట్లున్న మనదేశమందున్న పూర్వము పొచ్చిన హైందవ విద్యవిద్యాలయములైన తక్షశిల నలంద పట్టణములయందు నెలకొని యుండిన గొప్ప గ్రంథాలయములయందు జానోవాసులు పెక్కురు చీనా, జపాను మొదలగు దూరదేశములనుండి వచ్చి జానోవాగన చేసికొనినట్లు నిదర్శనములు కలవనియు చెప్పిరి. కొని గ్రంథాలయవ్యాప్తికి నిర్మాణశక్తి మిక్కిలి అవశ్యకమైన అంగభూతిమనియు తాము హాశ్వాత్మ దేశములందు సందర్శించిన గ్రంథాలయములన్నిటియందును అందు ముఖ్యముగా అంధ్రాకర్ణాటకలపై వారి గ్రంథాలయములందును వారు ముఖ్యముగ గమ

నించినది నిర్మాణశక్తియే ముఖ్య విశేషమనిన్ని చెప్పిరి. మనదేశమందు కార్మికులకును వ్యవసాయక జనులకును అనుకూలమగు గ్రంథాలయములు వ్యాప్తి గాంచుట అత్యవసరమనియు, జానపదులయొక్క అవసరము నకున్న గ్రాహకతా శక్తికిన్ని అనుజైన గ్రంథాలయ ములు నిర్మించుటకు ఒక నిర్మాణకాగ్యక్రమమును నిర్వహించ గల్గినట్టి గ్రంథాలయ నిర్మాణశాస్త్రము నందు ఆధారమైనట్టి కార్యశూరులన్ను మిక్కిలి అవ శ్యకమనియు ఉపన్యాసకులు నడిపిరి. విశ్వవిద్యాలయ ములందు పటపరీక్షయందు ఉత్తీర్ణులైన మాత్రము ననే విద్యార్థులయొక్క జ్ఞానోపాదాన పూర్వకాదనియు నిజమైన గాఢము విద్యాలయము వదలిన నాటినుండియు ఆలవర్చు కొనవలసి యున్నదనియు అజ్ఞానమును సంహరించుటకు గ్రంథాలయములు జన సామాన్యము నకు అనుజైన సాధనములనియు కాబట్టి సదగు గ్రం థాలయ వ్యాప్తికి అందరమును తోడుపడవలసియుండు ననియు చెప్పితమ యుపన్యాసమును ముగించిరి.

అంతటితో మొదటిదినము సభాకార్యక్రమము ముగిసినది.

శ్రీ చల్లపల్లిరాజువారి విందు.

నేటి సాయంత్రము అఖిలభారత గ్రంథాలయ మహాసభకు విచ్చిన పత్రికనిధులకు అహ్మదాబద్ సభా భ్యక్షకులగు శ్రీచల్లపల్లి జమీందారులగు శ్రీమంతురాజు యార్లగిరి శివరామప్రసాద్ బహదరుగారు తమబంగా లాయందు అల్పాహారమును సేర్పింతునీరి. దాదాపు మూడువందలమంది ఆంధ్రులు విందుకు విచ్చినీరి. అల్పాహారములు, లేపిరు, మున్నగునవి ఆంధ్రులు సంతోషిగ నార

గించినప్పటికీ శ్రీరాజుగారయొక్క జౌదార్యమును, విద్యాభిమానమును, మరియు వారికి గల సహజ సౌఖి ల్యాది సుగుణములనుగూర్చి ప్రశంసించుచు లి. రామా రావుగారు రుపన్యసించిరి. శ్రీరాజువారు ఉచితరీతి ని ఆంధ్రులకు వందనముల నర్పించిరి. సంతోషముగ కాల ముగడప ఆంధ్రులు తమవాసములకు వెడలిరి.

మ్యాజిక్ లాంతరు ఉపన్యాసము

రాత్రు సభామందిరమందు శ్రీయుత మాగంటి బాపి నీడు, ఎం. యస్. సి. గారు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాల యోద్యమ వ్యాప్తిని గూర్చియు, గ్రంథాలయములు ఎటుల జనసామాన్యమునందు విజానమును వ్యాపింప

జేయగలవను విషయమునుగూర్చియు మ్యాజిక్ లాంతరు సాహాయమున చిక్కిని యుపన్యాసము నొసంగిరి. ఈయుపన్యాసమును వినుటకు అనేకమంది వచ్చి యుండిరి.

రెండవనాటి కార్యక్రమము.

గ్రంథాలయమహాసభ రెండవరోజు ఉదయము మరల సమావేశ మైనప్పుడు ఆంధ్రాచరిత్ర పరిశోధక మండలి సభ్యులయిన ఎమ్. రామారావుగారు పొచ్చిన హైందవ విద్యావిధానము అను శీర్షికను గురించి బహు చివులముగా అనేక చరిత్రాంగములను జెల్లించుచు

తక్షశిల, నలంద, నడియ మొదలగు విశ్వవిద్యాలయ ములయందు ప్రబలిన విద్యావిధానము విశదీకరించిరి.

ఆనంతరము నరసింహదేవర సత్యనారాయణగారు గ్రామపునర్నిర్మాణ విషయమును గురించి గంభీరోపన్యాసము చేయుచు మన గ్రామములలోని ప్రజల

యొక్క దృక్పథము మార్పుటకు గ్రంథాలయములు అనుకూలము. అయినను గ్రంథాలయములకు అనుబంధముగా మన ప్రాచీన సంప్రదాయములలోని పురాణకాలత్రేపములు, హరికథలు, జనలు, జంజంకకథలు, విభిన్నావధములు యివి యన్నియు యుండినకొని గ్రామమునందలి ప్రజలయందు ఒక విధమైన నూతన ప్రబోధము, నూతన చైతన్యము కలుగజాలదనియు, కేవలము గ్రంథసంచయ మాత్రమున గ్రామ జీవితమున కించిత్ మాత్రము సంఘటనలు కలుగదనియు నుడివిరి. తాము ఆలమారు మొదలగు గ్రామములయందు చేయుచున్న పనిని విశదీకరించుచు, ప్రెచెప్షన్ వాటికి దోడు అంధప్రతిక, కృష్ణాపత్రిక మొదలగు వార్తాపత్రములు ప్రాగ్రామమునందు భాగవతాది పురాణముల వలెనే అనునినము ప్రచారకులచేత నుడిపించి జన సామాన్యమునకు ప్రసాదము చేయునందు జరుగుచున్న వార్తలను తెలియజేసి తద్వారా సాంఘిక జీవనమును నిర్మూలయునవారికి కూడా కలుగజేయుచున్నారనియు గ్రామము లిట్టి వార్తలను తెలిసికొని వాటి నవగాహనము చేసికొనుటకు ఎంతయో శ్రద్ధ, యత్నము చూపెట్టుచున్నారనియు, కాబట్టి గ్రంథాలయములకు తోడు పురాణశ్రవణము, ప్రాకృతనము మొదలగు నవికూడా అనుసంధించి గ్రామములందు దృష్టాంతము చేయుట ఆత్యవసరమని వాడుచున్నారు.

అనంతరము సి. వి. రంగంశ్రీకృష్ణగారు పల్లెటూరి గ్రంథాలయములు అనే విషయమును గూర్చియు, జనార్దనం నాయుడుగారు గ్రంథాలయ పరిపాలనా విధానమును గూర్చియు మాగంటి బాపినిడుగారు గ్రంథాలయములద్వారా జనసామాన్యమునకు విద్యను వ్యాపింపజేయు పద్ధతులను గూర్చియు నుపన్యసించిరి.

ఈరోజు సాయంత్రము 4 గంటలకు సమావేశమైనప్పుడు విషయనిర్ణయ సభవారిచే ప్రవేశపెట్టబడిన తీర్మానములు చర్చింపబడి ఆమోదింపబడినవి.

ఈరోజు సాయంత్రము 4 గంటలకు సమావేశమైనప్పుడు విషయనిర్ణయ సభవారిచే ప్రవేశపెట్టబడిన తీర్మానములు చర్చింపబడి ఆమోదింపబడినవి.

తీర్మానములు

గ్రంథాలయ సభయందు క్రింది తీర్మానములు జరిగినవి:—

ప్రారాభ్యమునందును గ్రంథాలయములు పెట్ట తోడ్పడుటకును, విషయములను వానిని పోషించుటకును వివిధ కాసనసభలు ధనసహాయము చేయవలసినదని ఈ సభవారు వేడుచున్నారు.

జిల్లా, తాలూకాబోర్డులును, మునిసిపాలిటీలును తమ యధికారములలో నున్న ప్రదేశములందు ప్రజల కొరకు గ్రంథాలయములను పెట్టి పోషింపవలయు నని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

దేశములోని పౌరులు ప్రభు జిల్లాయందును, తాలూకాయందును, గ్రామమునందు గ్రంథాలయ సంఘములను నెలకొల్పి గ్రంథాలయములు పెట్టించి గ్రంథాలయోద్యమమునకు తోడ్పడవలసిన దని, ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

దేశములో నిప్పుడున్న గ్రంథాలయ నిర్వాహకులు తమ యాజమాన్యముకింద గ్రంథాలయోద్యమము ప్రజానరంజక మగునటు ప్రయత్నించి కార్యక్రమమును తలపెట్టి విద్యావంతులకును, విద్యావంతులుగానివారికిని, ప్రబోధము కలిగింపవలసిన దనియు ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రముల ననుసరించి రాష్ట్రీయసంఘముల నేర్పరచి వివిధ గ్రంథాలయ సంఘముల కార్యక్రమము నేకముఖముగ జరుపుచుండుటకును ఆట్టి రాష్ట్రీయసంఘముల సర్వభారత సంఘములో చేరి ఉద్యమప్రచారమునకు వెంటనే కార్యక్రమము జరుపుటకును ఈ సభవారు నిశ్చయము చేయుచున్నారు.

దేశభాషలలోని పుస్తకముల జాబితాలను పాశ్చాత్యపద్ధతుల ప్రకారము తయారుచేయుటకు వీలులేదని యనుభవముచే తెలిసియుండుటవలన దీనిని యోచించి తగిన సలహా చెప్పుటకు సభవారు క్రిందివారిలో కూడిన సంఘము నేర్పరచుచున్నారు.

- (1) ప్రభాతి కుమార మఖర్జీ. (2) ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, బి. ఏ., ఎల్. టి., డి. వి. (ఆన్లైన్)
- (3) వి. శివరాం. 4. కె. యస్. కె. స్వామి, బి. ఎ., ఎల్. ఎల్. బి., ఏ. ఎల్. ఏ. (5) టి. సి. దత్త.
- (6) డి. టి. రావు, బార్. ఎల్-లా గార్లు.

ప్రజాసామాన్యమున కుపయోగకరముగ నుండు ప్రభుత్వ ప్రకటనములను గెజటులు, కాన్సిలు రిపోర్టులు, పరిపాలన రిపోర్టులు, వ్యవసాయ బులిటనులు, ఆరోగ్యము, పారిశుధ్యము మున్నగువానికి సంబంధించిన బులిటనులు ఉబ్బుపుచ్చుకొనకుండు ధర్మగ్రంథాలయము

కును విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయములకును పంపుచుండవలయునని భారత ప్రభుత్వమును రాష్ట్రప్రభుత్వములను ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

రిజిస్ట్రేషను ఫీజు 50 రూపాయలు ధర్మగ్రంథాలయములు పశనమందిరములు రిజిస్ట్రేషనుకు చెల్లింపనక్కరలేకుండుటకు 1860 (XXI) చట్టమును మార్చింపగలవనినవి భారత శాసనసభవారిని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

కొన్ని మునిసిపాలిటీలు, జిల్లా, శాలూకాబోదులు పరిసరములలో తమ గ్రంథాలయములను పునరుద్ధరించుటకు ప్రార్థించుచును, తోడ్పడుటకును పూనినవారిలకు సభవారు తప్పని కనపరచుచు చిక్కనవా రింపు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాభివృద్ధియము.

అఖిలభారత గ్రంథాలయ సమావేశమును, అఖిలభారత గ్రంథాలయ ప్రదర్శనమును గూర్చి నిన్నటి దినము జేజువాడిలో ప్రారంభమై యుండుట నమరజనమై యెప్పుడును గ్రంథాలయోద్యమము జేజువాడి నగరమునందు ప్రకృష్టమై గాంచి, దేశమంతటను వ్యాప్తమైనది. ఇందుకు యాదర్శము వినియోగించి, తమ జీవితమును ధారపోసిన కీ॥ శ్రీ॥ మారి వేంకట నరసింహ శాస్త్రిగారి నామము ను సమయమున కృత్యతతో స్మరింపవలెనని వారియొక్కయు, అయ్యింకి వేంకటాచార్యులగారి యొక్కయు పట్టదలయు, కార్యక్రమయు, ఏమాత్రము మరచకగినవి గావు. అఖిలభారత సమావేశమున కధ్యక్షతవహించిన లక్ష్మీవాస్తవ్యులను ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖులు నగు డాక్టరు వంగల శివరామ్ గారి ప్రారంభోపన్యాసము భావగర్భితమై యొప్పుచున్నది. గ్రంథాలయోద్యమమునకు, కయస్సువచ్చినవారి విద్యకును అభివాభావసంబంధ పాటల గలదో వీరు వివరించిరి. కయస్సు వచ్చినవారికి విద్య నేర్పికొను సుగుపాయములు, ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో విశేషముగ నేర్పడియున్నవి. అట్టియవకాశములను హిందూదేశము చేపట్టవచ్చును. ప్రపంచమునందును గ్రంథాలయములను స్థాపించి, వానిని విజ్ఞాననిలయములుగా గావించ

అనునదిచుటకు వీరు చూపిన ప్రేరణకు అభినందించుచు, గ్రంథాలయములు 1/3 సామ్యము నిరంపదలచినప్పుడు ప్రభుత్వమువారు 1/3 వంతును, మునిసిపాలిటీగాని జిల్లా, శాలూకాబోదుగాని టక్కిన 1/3 వంతును మంజూరుచేయు ఏర్పాటు ప్రకారము ద్రవ్యమిచ్చుటకు రాష్ట్రీయ శాసనసభలను భారతసభయు తగిన కట్టుబాటులు చేయవలసియుండునని ఈ సభవారు రిఫి ప్రాయోపదించుచున్నారు.

తదనంతరము అధ్యక్షులవారియుపదేశముల తోను అధ్యక్షులకును ప్రతినిధులకును వచ్చిన సమ్మెము తోను సభ జయప్రదముగ సమాప్త చేయబడినది.

వచ్చును. వీరిత ఏమన, ఫిల్మిచ్చెను దీవులలో గూడ గ్రంథాలయోద్యమము విద్యావ్యాప్తికిని విశేషముగ తోడ్పడుచున్నది, హిందూదేశమునందు వీల సాధ్యపడును? అధ్యక్షులు సూచించినట్లుల హిందూదేశ మందల బగోడా సరసానమువా రీ యుద్యమమునకు విశేషముగ చేయుత నోనంగిరి బగోడాకు విమ్మట ఆంధ్రదేశ మీనమయమున అధికారమునును జూపినది. ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహ మంతగ లేకున్నది కార్యచూరులవలననే ఈ యుద్యమము వ్యాప్తమైనది. ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖులగు గ్రంథాలయోద్యమము ప్రకాశపురోశి వృద్ధికి తోడ్పడెను. అనుకూలపరిస్థితులు చేకూరుచో, ఈ యుద్యమము ఆంధ్రదేశమునను, ఇతర రాష్ట్రములనుగూడ పోషోపకారము గావించుననుటకు నందియున్నది. అధ్యక్షులు సూచించినట్లుల, నిర్ణీత కార్యక్రమ మేర్పడి సంతతి కృషి జరుగవలెను. గ్రంథాలయముల యుపయోగమును ప్రజలు గ్రహించుచో, ఇది జాతీయజీవితమున కత్యవసరమును సత్యమును తప్పక గ్రహించెదరు. ఆంధ్రదేశమీ విషయమున ముందంజవైచి అఖిలభారతమునకు మార్గము జూపి, మారి వేంకటనరసింహ శాస్త్రిగారికి ఈ తీరున తగిన కృతజ్ఞత జూపుగాక యని కోరదము.

స్వ విషయము.

భగవదనుగ్రహము వలనను పెద్దల యాశీర్వచనప్రభావము వలనను “గ్రంథాలయ సర్వస్వము” ను తిరిగి ప్రారంభింప గలిగితిరు. ఆంధ్రదేశమందున్న గ్రంథాలయోద్యమ నేవకులనేకులు చేయుత నొసంగెదమని వాగ్దానముజేసిరి. గ్రంథాలయోద్యమ నేవకై పాటుబడుటకు గాను సంపూర్ణముగు సావకాశముసంగుటకై భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము.

ఆంధ్ర భాషా గ్రంథముల వర్గీకరణము.

ప్రస్తావన.

ఇంగ్లండు ఆమెరికా దేశములందు విశేషముగా నమననపుస్తకాలయములందు ముఖ్యముగా రెండువిధములైన విభాగపద్ధతి వాడుకయుండున్నది. అవియే పద్ధత్రై ఆంగీకరింపబడినది. వానిపేర్లు డాక్టరు యూయీ అను నాతని డెసిమల్ లేక దశాంశపద్ధతి, కట్టర్ అను నాతని ఎక్స్పాన్సివు (Expansive) లేక విస్తరణ శీల పద్ధతి. అనునవి. యూయీ తనపద్ధతయందు ముఖ్యముగ పది విభాగములను గ్రహించి, అందు ప్రతిదానిని మరి పది విభాగములుగా జేసియుండెను. కట్టర్ అను నతడు ఏ (A) మొదలుకొని (Z) వరకు యిరువదియారు విభాగములుగా జేసి (ప్ర.) విభాగమును ఎఎ, ఏబి, ఎసి, (Aa, Ab, Ac.) ఈ విధముగా ప్రతి అక్షరమునకు రెగి 26 అంతర్విభాగములను జేసెను. ముఖ్యమైన ఈరెండు విభాగపద్ధతులేగాక, ఇంక మరొకన్ని పద్ధతులు ఇంగ్లాండు ఆమెరికాలయందును, ఇతరదేశములందును వాడుకలో యున్నవి. వ్రాసిన పద్ధతి మేరల్ పద్ధతి మొదలగునవి. కాని ఇవియున్నయు వీనంత ప్రసిద్ధమైనవిగావు. బోడా కేంద్ర గ్రంథాలయముందు ఆంగ్లేయ గ్రంథములకొరకు బోర్డును అను ఆమెరికాదేశ గ్రంథాలయండా గారికుడు (Librarian) ఒక నవీన పద్ధతిని కల్పించెను. ఈపద్ధతిపై చెప్పిన రెండు ప్రసిద్ధపద్ధతులను ఆధారము చేసి కొని కల్పింపబడినది. దీనియందు ముఖ్యముగా కట్టర్ మహాశయుని పద్ధతి ననుసరించి అక్షరక్రమముగా విభాగములు చేయబడినవి. ఈ అక్షర విభాగములన్నియు తిరిగి యూయీ పద్ధతి ననుసరించి ఉపవిభాగములుగా చేయబడినవి. గ్రంథిక రలయొక్క అను క్రమణిక ఆంగ్లేయగ్రంథిక రలపేర్ల ననుసరించి బోర్డును గారు స్వయముగా తయారుజేసిరి.

బోడా కేంద్రగ్రంథాలయముందు మహారాష్ట్రపుస్తకములయొక్క వర్గీకరణ పద్ధతి బోర్డును మహా ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘము, బెజవాడ, 1-1-1934.

శయుని పద్ధతిననుసరించి అకసరముగా మార్పులతో చేయబడినది. ఇటువంటి విభాగము నే సి. డి. డెలాల్ ఎం. ఎ. గారు బోడా కేంద్రగ్రంథాలయముందున్న గుజరాతీ పుస్తకములకొరకు తయారు చేసిరి. ఇదియు, బోడా రాజ్యమందలి చాల గ్రంథాలయములయందు వాడుకలోనున్నది. డెలాల్ గారి గుజరాతీ విభాగ పద్ధతియందును, మహారాష్ట్ర విభాగ పద్ధతయందును కొన్ని సలములందు మార్పులున్నవి. కాని ఇతర విషయములలో రెండును విశేషించి సమానముగానే యున్నవి. బోడా యందలి కేంద్రగ్రంథాలయము హిందూస్తానమునందు మిక్కిలి అభివృద్ధిలో నున్నట్టిది అగుటచే ఇచ్చటి సర్వవిధములైన ఏర్పాటులనుగూర్చి హిందూస్తానమందలి అనేక భాగములవారు తయరుగా నడుగుచుండుటచే దీనినిగూర్చిన సర్వవిషయములు క్రమముగ నహ్వానించి ప్రకటించిరి. అదృష్టవశాత్తే మరొకపుస్తకముల వర్గీకరణ పద్ధతయు ముద్రింపబడినది. ఈ పద్ధతి శాస్త్రసమ్మతమగుటచే మహారాష్ట్ర దేశమందలి ఇతర గ్రంథాలయములకు మిక్కిలి యుపయోగముగా నుండు ననియు అంతటను శీఘ్రముగా వాడుకలోనికి వచ్చు ననియు ఆశతో దానినికూడ ప్రచురించిరి.

బోడా కేంద్రగ్రంథాలయముందు వాడుకలో నున్న ఈ పద్ధతుల ననుసరించి, ఆంధ్రగ్రంథములను అనువుగ నుండునటుల గ్రంథవర్గీకరణపద్ధతిని సమన్వయ పరచి, బెజవాడలో నున్న రామమోహన ధర్మగ్రంథాలయముందు పదిసంవత్సరములకు పూర్వమే ఈ పద్ధతిని అమలులో పెట్టినారము. ఈ పద్ధతి మిక్కిలి ఉపయోగకరముగా నున్నదని అనుభవమునుబట్టి చెప్పగలము. కావున ఆంధ్రదేశమందలి గ్రంథాలయముల వారందరును అమలులో పెట్టుకొనవచ్చును.

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, కార్యదర్శి.

వర్గీకరణపద్ధతి.

మొదటి పద్ధతి.

500 గ్రంథముల కంటే తక్కువగల గ్రంథాలయములకు అనువుగ నుండునది.

అ - సర్వసాధారణ గ్రంథములు (General Books)	ప - వాఙ్మయము
క - తత్వజ్ఞానము లేక ధర్మము	శ - ఇతిహాసము (History)
చ - శాస్త్రము లేక విజ్ఞానము (Sciences)	క్ష - భూగోళము, స్థలచక్రము, ప్రవాసము (Travel)
ట - సమాజ శాస్త్రము	మొదలైనవి.
త - కళలు	జ్ఞ - జీవ సరిత్రములు (Biography)

రెండవ పద్ధతి.

2,000 గ్రంథముల కంటే తక్కువగల గ్రంథాలయములకు అనువుగ నుండునది.

అ - సర్వసాధారణ గ్రంథములు.	ట - సమాజశాస్త్రము
ఎ - బాలరకు పనికివచ్చునవి	త - రాజవీతి
ఐ - శ్రీలకు పనికివచ్చునవి	డ - ఆర్థశాస్త్రము
జై - ఇతరులకు పనికివచ్చునవి	ఫ - వివిధరాజకీయ వ్యవస్థలను గూర్చిన గ్రంథములు
క - తత్వజ్ఞానము - ధర్మము.	ణ - శిక్షణ (Education)
ఖ - మానసశాస్త్రము - గుప్తవిద్య	త్ర - కళలు
గ - నిర్మాణము	ధ - యుద్ధము సముద్రయానము
ఘ - మతము (హిందూమతము గాక ఇతర మతములు)	ద - లలితకళలు
జ - హిందూమతము	ధ - క్రీడా వినోదములు
చ - శాస్త్రము.	న - సంగీతము
ఛ - అనిభౌతిక శాస్త్రము (Physical & Chemical Sciences)	ప - వాఙ్మయము - భాషాశాస్త్రము
జ - జీవశాస్త్రము (Biology)	ఫ - అలంకారశాస్త్రము
ఝ - మానవజాతి శాస్త్రము (Anthropology)	బ - కావ్యములు (పాల్సినవి)
ణ - వైద్యశాస్త్రము	భ - కావ్యములు (అధునికము)

మ - నాటకములు (భరతము ఇత్యాది)
య - నవలలు
ర - గద్య (Essays and commentaries)
ల - భాషాంతరీ కరణములు
వ - వినోదాత్మకములు

స - భారతీయ ఇతిహాసము
హ - పాశ్చాత్య ఇతిహాసము
ళ - అమెరికా మొదలైన దేశచరిత్రలు

క్ష - భూగోళము - స్థలచరిత్రము - పుష్పి
సము

శ - ఇతిహాసము - (History)

ష - పౌరస్థ్య ఇతిహాసము - (Of Oriental
Countries

జ - జీవచరిత్రలు (Biography)

మూడవ పద్ధతి.

2,000 గ్రంథములకంటె ఎక్కువ గ్రంథములు గల గ్రంథాలయములకు అది పుగి గుండునది.

అ (వర్గము) - సర్వసాధారణ గ్రంథములు

అ - సర్వసాధారణ గ్రంథములు
ఆ - జానకోశములు, నిఘంటువులు
ఇ - మాసపత్రములు
ఈ - వార్తాపత్రములు
ఉ - సంఘముల వృత్తాంతములు
ఊ - సర్వాంగువారిచే ప్రకటింపబడినవి
ఎ - బాలర గ్రంథములు
ఐ - స్త్రీల గ్రంథములు
ఒ - పుస్తకాలయ సంబంధమైన శాస్త్రము
ఔ - సర్వసాధారణములను చూపవలసినవి

భ - మానస శాస్త్రము

భా - సర్వసాధారణములు
భి - మానవశరీర సంబంధములు (స్వప్నము-
చమత్కారము వాచికరణము మోహినిశక్తి
మృతసంభాషణ - యోగసమాధి (Hypno-
tism, Spiritualism) వగైరా)
భీ - ఇంద్రియాలము, జారణ మారణములు

ఋ - నీతి

గా - సర్వసాధారణము
గి - నితివాదము (Ethical Doctrine)
గీ - రాజనితి (State Ethics)
గు - కుటుంబనితి
గూ - వ్యవహారనితి
గౌ - జానితి (Sexual Ethics)
గై - సమాజనితి

గౌ - విశేషమైన నితులు (బాల్య వివాహము,
బహుపత్నిత్వము, వివాహముల నిషేధము, దూష్ట
తనిషేధము, మద్యపానము, నిమ్మజాత్యుచ్ఛ
రణము, గౌరాగౌరవభేదము (Colour ques-
tion) మొదలైనవి)

ఘ - వివిధమతములు (హిందూమతము

గాక)

ఘా - సర్వసాధారణములు
ఘీ - జైనమతము

క (వర్గము) - తత్వజ్ఞానము - ధర్మము.

క - తత్వజ్ఞానము.
కా - సర్వ సాధారణములు
కి - ఆధ్యాత్మిక విద్య (Metaphysics)
కీ - తత్వము
కు - దర్శనములు (Systems of Philosophy)
కూ - ఇతర తత్వజ్ఞానమతములు
కె - తత్వశాస్త్ర చరిత్రలు
కీ - వివిధములు

ఘా - దివ్యజ్ఞాన సమాజము (Theosophy)

ఘ - సాగ్రహితము

ఘ - మహమ్మదీయమతము

ఘో - క్రైస్తవమతము

ఘా - ఆన్యమతములు

జ - హిందూమతము

జా - సర్వసాధారణములు

జి - జైదికమతము (ఉపనిషత్మతము)

జీ - జ్యోతిషము

జు - జైవమతము

జూ - జైవసమతము

జై - భౌగోళికమతము

జో - వివిధ సమాజములు (అర్వసమాజము, బ్రహ్మసమాజము, నానకు మతము, శిక్కు మతము (Etc)

జా - వివిధములు

చ (వర్గము) - విజ్ఞాన శాస్త్రములు

చ - గణితము - జ్యోతిషము

చా - సర్వసాధారణములు

చి - అంకగణితము

చి - దీర్ఘగణితము

చు - రేఖాగణితము

చూ - త్రికోణగణితము

చై - పృథ్వీ -

చా - ఆకాశము

చా - జ్యోతిషము

ఛ - ఆదిభౌతిక శాస్త్రము (Physical Sciences)

ఛా - సర్వసాధారణములు

ఛి - పదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రము (Physics)

ఛీ - రసాయనశాస్త్రము (Chemistry)

ఛె - ఖనిజశాస్త్రము (Mineralogy)

ఛా - భూస్థలవిద్య (Geology)

ఛా - వివిధములు

జ - జీవశాస్త్రము (Biology)

జా - సర్వసాధారణములు

జి - వనస్పతి (Botany)

జా - ప్రాణిశాస్త్రము (Zoology)

జా - జీవబంతుశాస్త్రము (Entomology)

ఝ - మానవజాతిశాస్త్రము (Anthropology and Ethnology)

ఞ - వైద్యశాస్త్రము

ఞా - సర్వసాధారణములు

ఞి - కాయపిచ్ఛేదము, కాయధర్మములు (Anatomy & Physiology)

ఞి - చికిత్స (Therapeutics)

ఞి - రోగనిదానము (Pathology)

ఞా - శస్త్రవిద్య (Surgery)

ఞి - ఆరోగ్యశాస్త్రము (Hygiene and Sanitation)

ఞా - స్త్రీబాలశాస్త్రములు

ఞి - పశుశాస్త్రములు

ఞా - విశేష ఉపచార పద్ధతులు

ట (వర్గము) - సమాజశాస్త్రము

టా - సామాజిక సంస్కారములు (Manners & customs)

టి - సర్వసాధారణములు

టి - సమాజ సంస్కరణములు (వ్యక్తివిషయములు)

టు - మద్యపాన నిషేధము, పాతస్వాతంత్ర్యము, ఆనేక శ్రమివాహము, విభవావివాహము, ప్రాధవివాహము, మొదలైనవి

టా - సమాజ సంస్కరణములు (జా. విషయములు) (జా.భేద నిషేధము, సంబంధ విషయము మొదలైనవి)

టె - సమాజ సంస్కరణములు (సమాజవిషయములు) నిమ్మబాత్తుధర్మము, పరిదేశ గమనము, పత్తితపరావరణము, దేశసాన గుఢా రణము, స్త్రీశిక్షణ మొదలైనవి

టే - పరాపకార సంస్కారములు (అనాథ బాలబాలికా ఆశ్రమములు, సేవాసదనములు, పశురక్షణ కాలలు, రిఫార్మేటరీలు, జైలు సంస్కరణ, అంబులెన్సు, సాంఘిక చికిత్స, అసుపత్రులు, ఆరోగ్యగృహములు, వృగరాలు

టె - నడవడికలు చుట్టలు, నగలు మొదలైన వాని తరహాలు (Fashions of cloths and ornaments) కర్మకాండలు (Birth and

(death ceremonies,) స్త్రీల సంస్కలు, ఘోష, జాబహిష్కరణ, అనేక పత్తిత్వము, స.స.

౪ - రాజనీతి

తా - సర్వసాధారణములు

ని - అంతర్ రాష్ట్రీయ సానిక వ్యవహారములు (International and Home politics)

తీ - పరరాష్ట్రీయ రాజనీతి

ను - ఐరోపారాజనీతి

తూ - బ్రిటీషురాజనీతి

తె - భారతవర్ష రాజనీతి

తే - అమెరికా రాజనీతి

తొ - ఇమిగ్రేషను

డ - అర్థశాస్త్రము

డా - సర్వసాధారణములు

డి - ఉత్పన్నము - నిష్పత్తి

డీ - కార్మికులు, పెట్టుబడిదారులు (Capital and labour) నిర్వాహకాలు (Trade unions etc.

దు - లాభముల పంపకము (Profit Sharing) సామాన్యస్వామ్యవాదము (Socialism)

డూ - వ్యాపారము, వర్తకము, బజారుధరలు Trade Business, etc.

డే - ద్రవ్యము (Money, Finance, Banking, Interest, etc)

డే - పన్ను (Taxation)

డై - ఆస్తి, భూమి (Property, land, rent)

డొ - వివిధములు

థ - వివిధరాజకీయ వ్యవస్థలు (Government & Law.)

థా - సర్వసాధారణములు

థి - రాజకీయహక్కు, స్వాతంత్ర్యము, స్త్రీ స్వాతంత్ర్యము (Suffrage Movement.)

థీ - రాజకీయ పద్ధతి

థు - అంగ్లేయ రాజ్యతంత్రము

థూ - భారతవర్ష రాజ్యతంత్రము

థో - ఇతరదేశ రాజ్యతంత్రములు

థే - చట్టములు, న్యాయశాస్త్రము (Law & Legislation)

థై - వివిధములు

ణ - శిక్షణ (Education)

ణా - సర్వసాధారణములు

ణి - ప్రాథమికవిద్య (Elementary Education)

ణీ - మాధ్యమికవిద్య (Secondary Education)

ణు - ఉన్నతవిద్య (Higher Education)

ణూ - పారిశ్రామికవిద్య (Technical Education)

ణే - స్త్రీ శిక్షణ

ణో - గృహశిక్షణ (Home Education)

ణో - ధార్మికవిద్య, నైతికవిద్య, విశిష్టవిద్య

ణై - విశేషశిక్షణపద్ధతులు (Special systems of Education)

త్ర (వర్గము) - కళలు

త - ఉపయోగకరము (Useful Arts)

తా - సాధారణములు

తీ - స్రవ్యకర కళలు (Extractive) గనులు మొదలగువానిని త్రవ్వట, కృషికర్మ, తోట పని. అడవులు, గనులు, సిమెంటు, ఇటుకలు వగైరా

తీ - రసాయనిక కళలు (Preparation of Chemicals) ధాతువులు, రంగులు, దీపములు, అద్దములు, కుండలు, పరిబాహులు.

తు - మాననిర్మాణ కళలు (Manufacturing) పట్టు, పట్టు, టోలు, తోలు, రబ్బరు, కాగితాలు, వగైరా.

తూ - నిర్మాణ కళలు (Constructive) ఇంజనీరింగు, గృహనిర్మాణము, రసానిర్మాణము, పాగబండి నిర్మాణము, అనకొట్టలు - రేవు స్థలములు (యంత్రీకరణములు).

థ - యుద్ధ, సముద్రయాన కళలు

(సంగ్రామవిషయ చరిత్ర, శస్త్రములు, అస్త్రములు, తోటలు, కిల్లాలు, పూహరచన, సేనావిభాగము.)

ద - లలిత కళలు

దా - సర్వసాధారణములు

దీ - రమణీయ ఉద్యాన కర్మలు (Land scape gardening)

దీ - గృహశిల్ప కర్మలు, (వాస్తు, (Architecture)

దు - మూర్తి శిల్పకళలు (Sculpture)

దూ - చిత్రరేఖనము (Drawing) చెక్కడము (Engraving)

చె - రంగుతోవేయు చిత్రకర్మలు (Painting)
గృహలంకారము (Decorating)

దొ - ప్రకాశరేఖనము, ఛాయాచిత్రములు (Photography)

ధ - కీర్తనాపద్యములు

ధా - సర్వసాధారణములు

ధ - సార్వజనిక మనోరంజకములు, (నాటకములు, గానములు, సినిమా, తోలుబొమ్మలాట వగైరా)

ధీ - నిలకడగా కూర్చుని అడుకొనేవి (బుద్ధి బలముచే ఆడేవి - చదరంగము, షేకాట, చదరంగపాటీ వగైరా)

ధు - తిరుగుచు అడుకొనేవి - క్రీకెట్టు, ఫుట్ బాల్, కండుకీక్రికెట్, చెడుగుడి, ఉప్పలపట్టి.

ధూ - వేట, వ్యక్తిగత విద్యలు, పోలో మొదలైనవి.

స - సంగీతము

సా - సర్వసాధారణములు

ని - కీరనలు

సు - వాద్యములు

నె - నర్తనము

సా - వాద్యత్వ సంగీతము

సా - సంగీతోపకరణములు

ప వర్గము - సాహిత్యము - వాఙ్మయము

ప - భాషాశాస్త్రము

పా - సర్వసాధారణములు

పి - హస్తలిపి - (Hand writing)

పి - ఉత్పత్తి

పు - శబ్దకోశము (Vocabulary)

పూ - వ్యాకరణము

పె - ఛందస్సు (Prosody)

పై - గ్రంథరచన (Composition)

పా - సాదృశ్యభాషాజ్ఞానము (Comparative-knowledge)

పా - భాషాంతరీకరణము

ఫ - ఆలంకారశాస్త్రము

బ - కావ్యము (పాశ్చాత్యము) అధ్యాత్మికములు

బా - సర్వసాధారణములు

బి - అపొహితములు

బీ - మధ్యకాలమునాటివి

బె - అధునికములు

బొ - యాలపాటలు, యక్షగానములు వగైరా (Ballads and Bardic literature)

భ - కావ్యములు (అధునికములు) రచికములు

మ - నాటకములు

మా - పద్యనాటకములు

మీ - గద్యనాటకములు

ము - సంగీతనాటకములు

మె - భాషాంతరీకరణములు

య - నవలలు

యా - చమత్కారకధలు

యి - సామాజికకథలు

యూ - విమర్శానికములు

యై - పరిశోధకములు, దోష అవిష్కారకములు

యా - ఇతరములు

ర - గద్యవాఙ్మయము (నిబంధనలు, టీకలు, Etc.)

రి - నిబంధాత్మకములు

రీ - వక్రత్వము

రె - టీకాత్మకములు

రా - వ్యాససంగ్రహములు

ల - భాషాంతరీకరణ వాఙ్మయము (సమూలములు, మూలములేనివి)

లా - సాధారణములు

లి - సంస్కృతమునండి

లు - దేశభాషలనండి

త - పాశ్చాత్యభాషలనుండి
ల - పౌరస్థ్యభాషలనుండి (Oriental languages)

వ - వినోదాత్మక వాఙ్మయము

శ - శ్రీ (వర్గము) ఇతిహాసము

శ - సామాన్య ఇతిహాసము

శ - సర్వసాధారణములు

శ - పాశ్చాత్యపరిశోధనము (Archdelogy)

శ - ఇతిహాసిక సలములు

శ - పాశ్చాత్య ఇతిహాసము

శ - కటుకలు, పుక్కిటిపురాణములు
(దంతికలు) ఆఖ్యాయికలు

శ - వంశావళులు

శ - విహాసిక పరివర్తనము (సంస్థలు)

శ - అధునిక ఇతిహాసము

శ - వివిధములు, వ్రాతకాగితములు, తాళ
పత్రములు

వ - పౌరస్థ్య ఇతిహాసము (History of
Oriental Countries)

వ - సాధారణములు

వ - చీనా

వ - జపాను

వ - జూ

వ - ఇరాన్, బాబిలోనియా

వ - ఆఫ్రికా

వ - ఈజిప్టు

వ - ఇతరదేశములు

స - భారతీయ ఇతిహాసము

స - సర్వసాధారణములు

స - శైలికయుగము

స - బౌద్ధయుగము (గ్రీకు, సింధియను)

స - మొగలు యుగము

స - మహారాష్ట్రయుగము

స - అంగయుగము

స - వివిధరాష్ట్రముల చరిత్రలు

హ - పాశ్చాత్య ఇతిహాసము

హ - సర్వసాధారణములు

హ - గ్రేటుబ్రిటను, ఆమెరికా, కనడా, మెక్సికో

హి - ఫ్రాన్సు, హాలండు, స్విట్జర్లాండు

హు - జర్మనీ, ఆస్ట్రియా, హంగేరీ

హు - రోమను సామ్రాజ్యము ఇటలీ

హె - స్పెయిను, పోర్చుగల్, గ్రీసు

హె - నార్వే, డెన్మార్క్, స్వీడను, రష్యా.

హె - బాల్కనురాష్ట్రములు

హు - ఉత్తర, దక్షిణ ధృవములు

హా - వలసబోయినవారి చరిత్ర

ళ - ఆంధ్రదేశచరిత్ర

ళ - ఆంధ్రదేశ వర్ణన, మొత్తముమీద

ళ - శాసనావనయము

ళ - పల్లవ, చాళుక్య యుగములు

ళ - కాకతీయ, రెండవ యుగములు

ళ - విద్యానగరసామ్రాజ్యము

ళ - మహమ్మదీయ యుగము

ళ - పాశ్చాత్యయుగము

క్ష - భూగోళము, స్థలవర్ణనము, ప్రవా
సము (Travel)

క్ష - మార్గదర్శక పుస్తకములు (Guides)

క్ష - గెజట్స్, దేశపటములు (Maps)

క్ష - విహాసాఖండము

క్ష - ఆసియాఖండము

క్ష - ఆఫ్రికాఖండము

క్ష - భారతదేశము

క్ష - ఆమెరికాదేశము

క్ష - ఆంధ్రదేశము

క్ష - ఇతరదేశములు

జ - జీవచరిత్ర - (Biography)

జ - సర్వసాధారణములు

జ - అవతార పురుషుల చరిత్రలు

జ - పాశ్చాత్యములు, సాధువులు, తత్వవే
త్తలు, జ్ఞానులు

జ - ఆమాత్యులు, ముసద్దీలు

జ - వీరుల కథలు

జ - కవులు విద్వాంసులు

జ - ఆంధ్రదేశ స్త్రీ పురుషుల చరిత్రలు

జ - స్త్రీలచరిత్రలు

అంధ గ్రంథాలయ శ్రేణి

బెజవాడ.

గ్రంథకర్తలకు, ప్రకటనకర్తలకు, వర్తకులకు మిక్కిలి ప్రయోజనకరమైనది.

	అచ్చపనులు	
బైండింగు -	నవీనయంత్రముల	రబ్బరుస్టాంపులు
ఎంగ్రేవింగు -	నహాయమున చౌక	రూలింగు -
డ్రైస్టాంపు -	రేట్లకు సకాలమున	మొదలగునవి
ప్రింటింగు -	చేయబడును.	చేయబడును.

ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరవము, హిందీ భాషలలో
అన్నిరకముల అచ్చపనులు, (JOB WORK), వాల్పోస్టర్లు
సరసమగు రేట్లకు అందముగ సకాలమునకు
తయారుచేసి యివ్వబడును.

ఇచ్చట కో ఆపరేటివ్ సొసైటీలకు కావలసిన ఛార్జులు, రిజిస్టర్లు వగైరా
సరసమగు ధరలకు సప్లయి చేయబడును.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘము, బెజవాడ.

ఉద్దేశములు.

౧. ఆంధ్రదేశమున ధర్మగ్రంథాలయోద్యమము నభివృద్ధిచేయుట. ఈక్రింద వివరింపబడిన సాధనములవలనను అందులకు విరుద్ధము కాని ఇతర సాధనములమూలమునను ఈ యోద్యమాభివృద్ధి గావించబడును :—

(క) బెజవాడ పట్టణమున ఆంధ్రదేశమున కంతకును కేంద్రగ్రంథాలయమును నిర్వహించుట.

(చ) ఆంధ్రదేశమున స్థాపించబడునట్టియు, తదితర దేశములయందు ఆంధ్రులచే స్థాపించబడునట్టియు - ధర్మగ్రంథాలయ సంఘములను, పఠనమండిరములను ఈ సంఘమునకు చేర్చుకొనుట, అట్టివానిని స్థాపించుట.

(ట) “మాజిక్కు లాంతరులు” “సినిమెటోగ్రాఫులు” “బయోస్కోపులు” మున్నగు యంత్రసామగ్రిని సేకరించి తన్మూలమున జనసామాన్యమునందు జ్ఞానాభివృద్ధిని కలుగజేయుట.

(త) సంచార గ్రంథాలయములను నెలకొల్పి వానిని ఆంధ్రదేశమునం దంతటను పంపి తన్మూలమున జ్ఞానాభివృద్ధిని గలుగజేయుట.

౨. ఆంధ్రదేశమునందును తదితర దేశములయందును శక్తికొలదిని ధర్మగ్రంథాలయోద్యమమునుగూర్చి జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుట.

౩. ఆంధ్రసారస్వతమునందలి గ్రంథములన్నిటికిని ప్రత్యేకప్రాముఖ్యముతో ఇతర గ్రంథరాజము లన్నిటికినిగూడ పనికివచ్చేడి గ్రంథవిభజనపట్టికను తయారుజేసి ప్రచురించుట.

౪. (క) జనసామాన్యమునందు జ్ఞానాభివృద్ధినిొందుటకగుగాను జ్ఞానాభివృద్ధికరములగు గ్రంథములు, కరపత్రములు మొదలగువానిని ప్రచురించుట.

(చ) జనసామాన్యమునందు జ్ఞానాభివృద్ధికి సాధనములుగానుండు జాతీయ సంస్థాపనలను కాలానుసరణములగునట్లు ఉద్ధరించుట.

౫. ఆంధ్రజాతీయ వికాసమునకును, ఆంధ్రవ్యక్తివికాసమునకును సాధనభూతములగు సారస్వతము, విద్య, చిత్రకళలు, చరిత్రపరిశోధన, మానవసేవ - మున్నగు పరమార్థకార్యములను చేయుట.

౬. ఈ సంఘముయొక్క ఉద్దేశములను గలిగిన ఇతర ప్రతిష్ఠాపనలతో కలిసి పనిచేయుట, అట్టి వానితో సంబంధమును కలుగజేసికొనుట.

మీ కేమైన గ్రంథాలయ సేవ కావలసిన ఇట్లు వ్రాయుము :—

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘము, బెజవాడ.

